

0 111
2/15X

SPRAWOZDANIE

D Y R E K C J I

PAŃSTWOWEGO GIMNAZJUM

W KATOWICACH

ZA ROK SZKOLNY

1 9 3 6 / 3 7

Dop. do nr 4444

Sprawozdanie

Dyrekcji

Państwowego Gimnazjum w Katowicach

za rok szkolny 1936/37

38

2111
37

4114. 1936/37

II

egzempl. obow

- Mitis 90 -

Ameryka 5 VIII 37

15.000,-

X-6922	
4114/	II
1936/37	

I. Dział wychowawczo-społeczny.

1. Zasady organizacji pracy wychowawczej.

Plan wychowawczy na rok szkolny 1936/37, przydyskutowany i ustalony przez Radę Pedagogiczną na konferencji wstępnej, ustalił zgodnie z wymogami Statutu Gimnazjalnego jako **cele** pracy wychowawczej:

1. możliwie najwyższe wyrobienie moralne, umysłowe i fizyczne młodzieży przez kształcenie i wyrabianie charakteru, ćwiczenie woli, wyrabianie samodzielności i rzutkości, wyrabianie odpowiedzialności jednostkowej i zbiorowej za czyny i słowa, wymaganie od młodzieży rzetelnego stosunku do pracy szkolnej i wszelkiej pracy, — i wyrabianie tężyzny fizycznej młodego pokolenia szkolnego;

2. wychowanie młodzieży na świadomych swych obowiązków twórczych obywateli Rzeczypospolitej, żywiących kult i szacunek dla zasługi i wielkości, rozumiejących konieczność i wartość pracy i wysiłku zbiorowego dla narodu i państwa, zdających sobie sprawę z wad obywatelskich, odziedziczonych po przodkach z wybujałym i nieproduktywnym indywidualizmem i hyperkrytycyzmem na czele;

3. przygotowanie młodzieży do realnego życia przez życiowo-praktyczne nastawienie wszelkich jej poczyną.

Stawiając jako naczelną zasadę wychowawczą końcowe hasło czteroletniego planu „Praca rzeźbiarką charakteru“, ustalił plan wychowawczy **szereg środków**, przy pomocy których szkoła realizowała wytknięte przez siebie cele.

1. Nauczanie wskazywało młodzieży wartości duchowe, tkwiące w polskim dorobku kulturalnym, podkreślało wielki wysiłek ducha polskiego w dziedzinie nauki, mówiło jej o bohaterskim czynie orężnym, o odbudowie państwowości polskiej i o gigantycznej budowie odrodzonego państwa, a wreszcie wyzyskiwało wszelkie momenty, tkwiące w naczelnym hasle, aby je młodzieży pokazać na wielkich i żywych przykładach.

2. Bezpośredni wpływ dyrektora i nauczycieli stanowił jeden z najważniejszych środków wychowawczych. Starali się oni oddziaływać na młodzież swą postawą wychowawczą, swym bezinteresownym i ideowym ustosunkowaniem się do młodzieży i jej poczynąń, a wreszcie swym udziałem w życiu zbiorowym młodzieży.

3. Sumienna i konsekwentna egzekutywa przyzwyczajała młodzież do pracowitości, wyrabiała w niej sumienność, aktywność i samodzielność w podchodzeniu do poznawania i rozwiązywania nowych zagadnień. Utrzymywała ona zarazem karność zewnętrzną, która stanowi niejako podbudowę pod karność wewnętrzną, wypływającą z wewnętrznego zrozumienia i z wewnętrznej potrzeby.

4. Samowychowywaniu przypisywał plan wychowawczy podstawową rolę wychowawczą. I tu szkoła starała się uprzystępnąć młodzieży wszelkie środki i czynniki, sprzyjające samowychowaniu. Uzupełniana systematycznie biblioteka uczniowska najnowszymi dziełami literatury polskiej, spory szereg czasopism, abonowanych dla świetlicy uczniowskiej, umożliwiały najszerze korzystanie młodzieży z książki i słowa drukowanego. Poza tym młodzież korzystała w licznych wypadkach ze zbiorów i bibliotek publicznych, znajdujących się na miejscu w Katowicach. Zaspakajała również szkoła potrzebę wypisania się młodzieży, wydając pisemko szkolne p. n. „Śmiało“. Kółka naukowe i organizacje społeczne szkolne w wysokim stopniu przyczyniały się do samowychowywania. One też wraz z innymi czynnikami, które należycie były przez nauczycieli wykorzystywane, przyczyniały się do wyrobienia w młodzieży karności wewnętrznej, będącej niejako najwyższym szczeblem pracy wychowawczej i jej wyników.

5. Obchody, uroczystości i rocznice, urządzone przez młodzież pod opieką nauczycieli, będące nieraz na wysokim poziomie artystycznym, stawały się źródłem głębokich przeżyć duchowych młodzieży, wzbogacały i utrzymywały w niej wartości narodowe, państwowe i ogólnoludzkie.

6. Troskliwą opieką otoczyła szkoła życie zbiorowe swych wychowanków. Podstawową i bodaj że najważniejszą komórką życia społeczno-organizacyjnego była gmina klasowa. W niej rodziły się nowe pomysły i drogi do ich realizowania, ona jako najbliższa młodzieży, najlepiej tę młodzież znała i najumiejtniej do niej podchodziła. Na niej wreszcie opierały się wyższe stopnie organizacyjne z samorządem uczniowskim na czele. Równolegle do samorządu rozwijały się i swą rolę wychowawczą spełniały liczne kółka naukowe i organizacje społeczne, które same

zdzadzą na dalszych stronicach niniejszego sprawozdania sprawę ze swych zamierzeń i poczynañ. Opieka szkoły, i to bardzo czuła, okazała się w tej dziedzinie potrzebną. Okazało się bowiem, że niektóre kółka czy organizacje przeżywały kryzys wewnętrzny, że przerost organizacji psuł i niszczył ich wyniki wychowawcze. Szkoła musiała wkroczyć w ten chory stan i uzdrowić go przez likwidację nieżyjących i nie wytrzymujących próby życia kółek i organizacji i przez zmianę metod pracy w pozostałych.

Żywy udział brała młodzież w międzyszkolnym życiu organizacyjnym. Widzimy ją na występach międzyszkolnego chóru, zespołu teatralnego, na wieczornicy regionalnej, na zabawie międzyszkolnej i zabawach szkolnych, na zawodach i rozgrywkach Międzyszkolnego Klubu Sportowego, a wreszcie w jej artykułach w międzyszkolnym piśmie p. n. „Śmiało“.

7. Ważnym czynnikiem wychowawczym było współdziałanie domu ze szkołą. W zrozumieniu tej ważności szkoła starała się uzgadniać ze swym planem wychowawczym akcję wychowawczą domu, organizować metodycznie pracę domową ucznia. A robiła to drogą zebrań informacyjnych i dyskusyjnych Rady Rodzicielskiej czy poszczególnych Patronatów oraz Koła Przyjaciół Harcerstwa.

8. Szkołą pracy społecznej było Osiedle, czynne w ciągu I-go półrocza, wywierające silny wpływ na uspołecznienie młodzieży, jej życie zbiorowe i stan zdrowotny. Trudne warunki finansowe rodziców zmusiły Radę Rodzicielską do zamknięcia i zlikwidowania tej pięknej i pożytecznej placówki z dniem 31 grudnia 1936 r.

2. Realizacja planu wychowawczego.

a) W klasach:

Klasa Ia + b + c.

Opiekunowie odbyli w swych klasach po 20 godzin wychowawczych, na których po zapoznaniu się z uczniami, ich środowiskiem i warunkami pracy, omawiali stosunek uczniów do szkoły średniej, profesorów i władz szkolnych.

Poza tym zajęli się zorganizowaniem samorządu klasowego i czytelnictwa. Wpajali w uczniów zasady współżycia koleżeńskiego, higieny osobistej, książek, zeszytów i klasy. W końcu, korzystając ze świąt i uroczystości państwowych, omówili życiorysy wybitniejszych osobistości Współczesnej Polski i ważniejsze jej wypadki dziejowe.

Samorządowi i higienie poświęcono specjalne referaty. Patronaty, których było przeciętnie po 6 w każdej klasie, współpracowały intensywnie z wychowawcami, urządza-
jąc imprezy dochodowe, których dochód przeznaczały na wycieczki oraz zakupienie obuwia dla niezamożnych uc-
niów. Ponad to poruszono na patronatach sprawę odpo-
wiedniej organizacji pracy domowej ucznia oraz wskazano
w miarę możliwości sposoby polepszenia postępów uczniów
w szkole. Z imprez, organizowanych przez patronaty,
wspomnieć wypada: Wieczór św. Mikołaja, Oplatek wigi-
lijny, Zabawy klasowe, Kino dla uczniów.

K l a s a II a + b + c.

Zgodnie z planem pracy, wykreślonym na początku
roku szkolnego, wysunięto na godzinach wychowawczych
kilka zagadnień, które potraktowano z różnego punktu
widzenia.

Do pracy wciągnięto w tym roku w półroczu I przede
wszystkim samą młodzież, zaś w półroczu II rodziców.

Poruszono następujące zagadnienia:

1. Zagadnienie higieny ucznia, sali szkolnej, budynku
i higieny społecznej.

2. Kult pracy, wyrażający się obowiązkowością ucznia,
dokładnością, zadowoleniem z pracy itd.

3. Z zagadnień społecznych omówiono instytucje pań-
stwowe, samorządowe, prywatne, P. K. O., kontrolę zbożo-
wą, L. O. P. P., spółdzielnie, sklepik uczniowski.

Godzin wychowawczych odbyto w każdej klasie 20,
z czego 5 było wspólnych dla wszystkich trzech klas. Na
tych lekcjach rodzice wygłosili referaty na następujące
tematy:

p. Mortimerowa: „Higiena osobista“; p. mec. Warski:
„Giełda zbożowa“; p. dr Mortimer: „O spółdzielczości“;
p. Dworżański: „Samorząd“; p. Mortimerowa: „Kult pracy“.

Zebrań patronatów odbyło się w każdej klasie po 6,
na których zajęto się sprawami aktualnymi. Patronat
klasy II a urządził „Herbatkę zapoznawczą“, z której do-
chód przeznaczono na pomoc dla niezamożnych uczniów.

We wszystkich klasach istniały gminy i biblioteki kla-
sowe oraz gazetki ściennie.

K l a s a III a + b + c.

Lekcyj wychowawczych odbyło się w kl. III a — 15,
III b — 14, III c — 21. Patronatów w kl.: III a — 4, III b
— 8, III c — 5.

Lekcje wychowawcze poświęcone były zagadnieniom
aktualnym, omówieniu działalności i roli wybitnych oso-

bistości Współczesnej Polski. Prócz tego uczniowie wygłosili szereg referatów. Kl. III a opiekowała się szkołą powszechną na Suwalszczyźnie. Kl. III b urządziła Oplatek oraz Żywy Dziennik.

Patronaty klas współpracowały b. wydatnie z opiekunami, urządzając imprezy dochodowe, i opiekowały się biedniejszymi uczniami. Opiekunowie zwracali uwagę na równomierność pracy uczniów, czystość klas i osobistą uczniów, służyli radami i wskazówkami. Utrzymywali również kontakt z opieką domową uczniów w czasie konferencji, odbywanych z rodzicami, jak tego wymagały okoliczności.

K l a s a I V a + b + s p e c j a l n a.

Praca wychowawcza w klasach IV oprócz realizowania hasła ogólnoszkolnego o błogosławieństwie pracy uwzględniała tę okoliczność, że gimnazjum nowego typu stanowi pewną całość wykształcenia i że niektórzy uczniowie nie pójdą na dalsze studia. Starano się więc problem pracy traktować syntetycznie ze szczególnym uwzględnieniem warunków życia praktycznego. Baczną uwagę zwracano przy czytelnictwie na książki naukowe, do których dzisiejsza młodzież na ogół niechętnie się garnie, szukając w lekturze prawie wyłącznie przyjemności. Praca wychowawcza obejmowała także wychowanie towarzyskie, społeczne, obywatelsko-państwowe, etyczne, estetyczne, czytelnictwo, współpracę z domem rodzicielskim oraz uwzględniała aktualne przejawy we wszystkich tych dziedzinach. We wszystkich klasach przeprowadzono ankietę na temat wpływu filmu na młodzież. Przedmiotem dyskusji była również organizacja liceów i sprawa przyszłego zawodu uczniów. W związku z tym zostały we wszystkich klasach przeprowadzone badania psychologiczne wszystkich uczniów.

Na lekcjach wychowawczych omawiano z aktualnych wydarzeń ogólnopaństwowych oprócz Święta Wolności, Imienin Pana Prezydenta, Konstytucji 3 Maja i Rocznicy śmierci Marsz. Piłsudskiego także dziesięciolecie urzędowania Wojewody Śląskiego Dra M. Grażyńskiego, Wręczenie buławy marszałkowskiej Generałowi E. Śmigłemu-Rydzowi i deklarację ideową pułkownika Koca.

Lekcyj wychowawczych było w kl. IV a — 17, IV b — 18, IV sp — 13.

We wszystkich klasach Patronat współpracował także w dziedzinie wychowania ze szkołą. Aby młodzież zaprawiała się do życia społecznego, na co Patronaty specjalną zwracały uwagę, urządzili uczniowie kl. IV a w lutym, a IV b w kwietniu, imprezy szkolne, które miały za zada-

nie wyrabianie u uczniów inicjatywy, obycia towarzyskiego, a przede wszystkim potrzeby pracy dla innych ze względu na pewien dochód, z którego korzystali biedni uczniowie wspomnianych klas.

Nadto uczniowie kl. IV a urządzili trzydniową wycieczkę do Warszawy, przygotowywaną od początku roku szkolnego w myśl zasady, że każdy obywatel powinien znać stolicę państwa i jej zabytki.

Klasa VII a + b.

Charakterystyka klas: Klasa VII a na początku roku szkolnego przedstawiała zespół bardzo niejednorodny. Składał się on: 1. z grupy dawnej klasy VI a (15); 2. z grupy dawnej kl. VI b (10); 3. repetentów i uczniów nowych (9). Grupy te z trudem z sobą się zżywały. Proces ten trwał prawie że całe pierwsze półrocze. Główny wysiłek opiekuna szedł w kierunku unormowania stosunków koleżeńskich w nowym zespole. Klasa VII b tworzyła jednolity zespół.

Usamodzielnienie klas. Praca wychowawcza w klasach oparta była na samorządzie klasowym. Podstawą pracy były godziny wychowawcze, prowadzone przez samorządy klasowe. Na lekcjach tych realizowano kierunki planu wychowawczego, ustalonego na początku roku szkolnego ze specjalnym uwzględnieniem hasła tego rocznego: Praca rzeźbiarką charakteru. Godzin wychowawczych odbyło się przeciętnie 20. Głównym punktem każdej godziny wychowawczej był referat jednego z uczniów na tematy z różnych dziedzin życia, czasem z epidiaskopem. Po referatach wywiązywała się dyskusja. Drugim punktem był żywy tygodnik. Poza tym uczniowie co pewien czas przeprowadzali pogadanki aktualne. Z pracy samorządów klasowych należy wymienić następujące: całkowita organizacja wycieczki naukowej do Krakowa przy udzieleniu subwencji finansowej uczniom niezamożnym, urządzenie wieczorku literacko-naukowego oraz wieczorku towarzyskiego przy współpracy kl. VII Gimnazjum Żeńskiego, zorganizowanie z polecenia kierownictwa samorządu ogólno-szkolnego dyżurów na gimnastyce 10 min. i przerwach, udział w różnych imprezach przez przygotowanie imprez, wygłaszanie przemówień, deklamacji i inscenizacji. Większość uczniów uspołeczniona. Praca samorządu szkolnego spoczywała prawie wyłącznie na barkach tych uczniów.

Współpraca z domem rodzicielskim odbywała się na konferencjach indywidualnych, wywiadowczych oraz patronatach. Opiekunowie odbyli z rodzicami wszystkich uczniów w ciągu roku szkolnego kilkakrotnie

konferencje indywidualne, w wypadkach szczególnie ważnych w kancelarii dyrektora. Zebrania patronatów odbyło się 10. Na zebraniach nauczyciele przedmiotów, sprawiających uczniom specjalne trudności (j. łaciński, j. niemiecki, fizyka, matematyka) referowali z początkiem roku szkolnego sposób organizacji pracy szkolnej i domowej w tych przedmiotach. Oprócz tego omawiano sprawę Osiedla i wycieczki do Warszawy. Opiekunowie omawiali sprawy aktualne na skutek pewnych zarządzeń władz.

Patronat kl. VII a (panie) udzielił samorządowi klasowemu pomocy przy urządzeniu wieczorku towarzyskiego. Dwa zebrania poświęciły patronaty ewentualnym repetentom klas VII. Udział rodziców kl. VII b w patronatach słabszy.

Czytelnictwo. Biblioteki, prowadzone przez samorządy klasowe, czynne były przez cały rok. Uczniowie korzystali dużo z bibliotek pozaszkolnych za zezwoleniem opiekunów klas.

K l a s a V I I I a .

Plan wychowawczy obejmował odpowiednie przygotowanie uczniów do wyboru przyszłego zawodu względnie skierowanie ich na odpowiednie uczelnie wyższe. W tym celu w ciągu roku szkolnego na zebraniach wychowawczych wygłaszane były referaty przez odpowiednich fachowców, po których następowała dyskusja. Referatów takich wygłoszono 10. Tematem ich było omówienie różnych zawodów względnie zaznajamianie uczniów z warunkami studiów na wyższych uczelniach. Poświęcono też kilka zebrań omówieniu organizacji młodzieży akademickiej, a nadto omawiano ważniejsze wydarzenia związane z przejawami życia państwowego.

Zebrania patronatu było 3. Miały one na celu załatwianie bieżących spraw, związanych z życiem klasy, a nadto przygotowano tam odpowiednie referaty dla uczniów.

K l a s a V I I I b .

Odziaływania wychowawcze w tej klasie obejmowały następujące wytyczne: 1. Organizacja uczniów w szkole: organizacja i działalność gminy klasowej; organizacja pracy w związku z przygotowaniem się uczniów do egzaminu dojrzałości; kultura życia towarzyskiego. 2. Przygotowanie do praktycznego życia obywatelsko-społecznego. 3. Sprawa wyboru zawodu. 4. Problemy wysuwane przez uczniów zależnie od okoliczności.

Wytyczne realizowano drogą pogadarek na godzinach wychowawczych, na których omawiano również ważniej-

sze przejawy życia politycznego i kulturalnego w Polsce i zagranicą.

Akcję odczytową o zawodach ujęły w swe ręce patronaty rodzicielskie trzech oddziałów klas ósmych. Zaproszeni przez patronaty prelegenci wygłaszali dla uczniów trzech oddziałów klas ósmych fachowe referaty. Uczniowie kl. VIII b wzięli udział w następujących odczytach: Inż. Albinowski: Studia na politechnice; Komis. P. P. Kłoske: Organizacja Policji Państw. i warunki przyjęcia do P. P.; M. Szczepańska: W poszukiwaniu autorytetu; P. Kusiak: Studia prawnicze i przygotowanie do zawodu sędziowskiego; E. Bernhard: Studia ekonomiczno-handlowe i możliwości zatrudnienia absolwentów tych szkół; Mgr L. Marszałek: Studia uniwersyteckie i życie akademika; Kpt. Komander: Służba wojskowa.

Powyższe odczyty cieszyły się dużym zainteresowaniem uczniów, co przejawiało się w żywych dyskusjach, prowadzonych bezpośrednio po odczytach.

Z pomiędzy zagadnień wysuniętych przez uczniów należy wymienić referat ucznia kl. VIII b J. Szczepańskiego: Sztuka plastyczna w Polsce; nadto odczytanie i żywą dyskusję w związku z artykułem I. K. C. z 7 X 1936: Magistrzy garnki lepią.

Uczniowie tej klasy odbyli z końcem roku szk. pod kierownictwem ks. prof. R. Josińskiego wycieczkę do Częstochowy.

Opiekun kl. VIII b w r. szk. 1936/37 pełnił obowiązki opiekuna tych uczniów po raz pierwszy.

K l a s a V I I I c.

Czołowym założeniem programu wychowawczego dla kl. VIII c było w bież. roku szk. teoretyczne i o ile możliwości praktyczne przygotowanie ucznia do tego życia, w które wejdzie po opuszczeniu murów szkolnych.

W związku z tym program stracił cechy samowychowawcze, gdyż realizowany był przez przedstawicieli starszego społeczeństwa, członków Patronatu klas ósmych.

Zebrań gminy klasowej w ciągu całego roku szkolnego było 16, na których poruszono zagadnienia, związane z wyborem zawodu, z życiem i pracą uniwersytecką, z ważniejszymi sprawami państwowymi i szkolnymi.

Z zagadnieniami tymi połączono wycieczki o charakterze społeczno-poznawczym, w czasie których zwiedzono nową Halę targową w Katowicach i hutę „Florian“ w Świętochłowicach.

Jednak program wychow. nie byłby pełny, gdyby nie zawierał w sobie możliwości wyzwolenia w uczniach tych pierwiastków emocjonalnych, które w nich tkwią.

Takim momentem wyzwającym był obchód z okazji jubileuszu dziesięcioletniej pracy P. Wojewody dra Grażyńskiego, który uczniowie uczcili ofiarowaniem i wysyłką 40 książek, związanych z zagadnieniami śląskimi, do jednej ze szkół na Polesiu.

Takim samym momentem było opuszczenie szkoły przez absolwentów kl. VIII c, którzy cały inwentarz klasowy, stanowiący własność uczniów, złożony z portretów Marsz. Piłsudskiego i Prez. Mościckiego, obrazów i herbów miast śląskich, przesłali również do polskiej szkoły na Polesiu.

b) Konferencje grona nauczycielskiego.

1. Konferencje Rady Pedagogicznej odbyte w dniach: 2 IX, 23 IX, 30 IX, 21 X, 2 XII, 21 XII 1936 roku i w dniach 20 I, 17 II, 3 III, 17 III, 1 IV, 14 IV, 21 IV, 24 IV, 2 VI, 14 VI, 15 VI 1937 roku zajmowały się przede wszystkim sprawami dydaktycznymi i wychowawczymi. Ustalały zatem plany dydaktyczne, wychowawcze, plany prac Kółek i Organizacji uczniowskich, programy kolonii zimowej i letniej. Na konferencjach sprawozdawczych Rada Pedagogiczna kontrolowała wykonanie tych planów, szukała nowych dróg ich realizowania, a w razie potrzeby szukała przyczyn niepowodzeń pewnych pociągnięć. W dalszym ciągu załatwiała Rada Pedagogiczna sprawy taksy administracyjnej, stypendiów i sprawy dyscyplinarne. Szczególną troską otoczyła Rada Pedagogiczna wycieczkę naukowo-krajoznawczą całego zakładu do Warszawy i Wilna. Przedyskutowała ona cały program, przygotowano młodzież przez specjalne referaty z epidiaskopem. Wycieczka nie doszła do skutku z przyczyn od Dyrekcji niezależnych. Na porządku dziennym konferencji znalazło się również zaznajamianie członków grona nauczycielskiego z problemami szkolnictwa zagranicznego i nowych programów licealnych. (Referaty p. o. dyr. Dr. V. Frančić'a o szkolnictwie średnim w Bułgarii, w Jugosławii i o ustroju i organizacji liceów ogólnokształcących.)

2. Konferencja Rady Wychowawców ustaliła z początkiem roku szkolnego (9 IX 1936) plan pracy wychowawczej oraz wytyczne współpracy wychowawczej i dydaktycznej z domem rodzicielskim.

3. Komisje klasowe ustaliły z początkiem roku szkolnego zasady korelacji poszczególnych przedmiotów, opracowywały plan pracy dydaktycznej i wychowawczej dla klas wyjeżdżających na Osiedle w I półroczu. Poza tym Komisje klas 1-szych i 4-tych odbyły sesje celem wszechstronnego omówienia każdego z uczniów i ustalenia o nim

opinii. Komisje wszystkich klas odbyły normalne 3 konferencje okresowe.

Grono nauczycielskie wykazało w ten sposób serdeczną i sumienną troskę o rozwój umysłu i charakteru powierzonej sobie młodzieży. Stosując różne, zależne od okoliczności metody wychowawcze, wymagając rzetelnego wykonywania obowiązków przez ucznia dla jego dobra, wykazało grono nauczycielskie, że rozumie dobrze swą wielką misję budowania silnego państwa w umysłach i sercach młodego pokolenia, że dla wykonania tej misji potrafi wyżyć wszystkie swe siły duchowe i fizyczne.

c) W organizacjach uczniowskich.

Życie organizacyjno-społeczne młodzieży to jeden z podstawowych czynników wychowawczych. Daje jej ono wyrobienie moralne, organizacyjne i społeczne. Przyzwyczajają do karności społecznej, do odpowiedzialności jednostkowej i zbiorowej, wdraża do czynnego udziału w życiu zbiorowym, uczy rozumienia obowiązków wobec współkolegów — współobywateli. Rozwijają wreszcie zamiłowania, drzemające nieraz pod pokrywą nieświadomości, i pogłębia wiadomości w obranej dziedzinie wiedzy (Kółka naukowe).

W rozumieniu tego Grono Nauczycielskie otaczało tę dziedzinę troskliwą opieką. Każda organizacja i kółko miały swego opiekuna spośród nauczycieli, którzy na konferencjach dzielili się swymi uwagami i spostrzeżeniami. Przynależność do organizacji była dobrowolna, opiekunowie klasowi czuwali nad tym, by uczniowie należeli najwyżej do 2 organizacji.

Metody pracy w poszczególnych organizacjach były zależne od odcinków realizacyjnych, od okoliczności i samego zespołu członkowskiego. Spotykamy się więc z zebraniami zarządów i plenarnymi, z referatami, z dyskusją, z filmami i pogadankami projekcyjnymi, ze zbieraniem materiałów źródłowych, z przygotowywaniem preparatów mikroskopowych, z prowadzeniem hodowli, wreszcie z wycieczkami. Poszczególne organizacje przygotowywały i urządzały imprezy szkolne, obchody, uroczystości i rocznice. W pracy badawczo-naukowej pomocne były poszczególnym zespołom biblioteczki specjalne.

Życie organizacyjno-społeczne młodzieży ujęte było w organizacyjne ramy Samorządu Uczniowskiego.

go, będącego niejako nadbudówką, kierującą całością życia młodzieżowego. W skład władz Samorządu wchodził przedstawiciel Gmin Klasowych, Organizacji Społecznych i Kółek Naukowych. Ta struktura organizacyjna nie umniejszała jednak w niczym samodzielności, inicjatywy i planowania pracy poszczególnych komórek.

Jak młodzież sama w swych organizacjach pracuje, tak niech też sama o sobie i o swej pracy mówi:

WYCHOWANIE RELIGIJNO-MORALNE

Sodalicja Mariańska.

Sodalicja Mariańska przy Gimnazjum Państwowym liczy obecnie 61 członków, w tym sodalisów 47, kandydatów 5, aspirantów 9. Całej tegorocznej pracy w Sodalicii nadało kierunek hasło, wydane przez Centralę Związku Sodalicii Szkół Średnich w Polsce: „Żyj w przyjaźni z Bogiem“.

W związku z tym hasłem ogłoszono na miesięcznych zebraniach następujące referaty:

1. Na czym polega prawdziwa przyjaźń? — sod. Figas VIII c.

2. Jak można realizować tegoroczne hasło? — sod. Sprus VIII c.

3. Przykłady prawdziwej przyjaźni w Piśmie św. — sod. Szczepanek IV b.

Poza tym sodalisi opracowali następujące referaty:

1. Ks. Piotr Skarga — sod. Wąsala VII b.

2. Dzieje papieża jubilatą Piusa XI. — sod. Dziubek IV b.

3. Stowarzyszenia kościelne na Śląsku — kand. Truchciński VII a.

4. Życiorys śp. ks. biskupa sufragana Teofila Bromboszcza — sod. Zientek IV b.

5. Kościoły drewniane na Śląsku — sod. Matusek VII b.

Ogółem odbyło się 10 zebrań miesięcznych, które poprzedzała Msza św., odprawiana w kaplicy S. S. Elżbietanek, połączona z wspólną komunią św. i kazaniem. Zebrań zarządu było 5.

Jak w latach ubiegłych, tak i w tym roku pracowały w naszej Sodalicii następujące sekcje:

1. eucharystyczna, która brała czynny udział w 6 adoracjach i przygotowała 3 msze św. recytowane.

2. misyjna, mająca na celu rozpowszechnianie pismek: „Młodzieży Misyjnej“ (75 egz.) i „Posiewu“ (100 egz.), oraz zbieranie znaczków i staniolu.

3. muzykalno-wokalna, której zadaniem było uświetnianie nabożeństw i religijnych uroczystości szkolnych występami muzycznymi i wokalnymi.

4. charytatywna, która umożliwiła biednym kolegom maturzystom wyjazd na rekolekcje zamknięte oraz dopomogła członkom naszej S. M. do wyjazdu na Kolonię Sodalicyjną na Śnieżnicy.

5. Kółko Młodszych, które wszczepiało ducha sodalicyjnego w młodszych członków i zaznajamiało ich z statutem sodalicyjnym (zebrań odbyło się 12).

6. Kółko Starszych, założone w bieżącym roku, cieszące się największą żywotnością. Zebrań odbyło się 7, na których czytano i objaśniano ustępy z Pisma św., oraz omawiano aktualne tematy np. komunizm, faszyzm, hitleryzm, przyczyny wybuchu rewolucji w Hiszpanii.

Przy Sodalicii istnieje również biblioteka sodalicyjna, obejmująca książki tak treści religijno-filozoficznej, jak i beletrystycznej. Biblioteka liczy obecnie 370 książek. Korzystało z niej 75 czytelników, w tym wielu niesodalistów.

Każdy członek otrzymywał miesięcznik pt. „Pod znakiem Marii“. Dnia 11 października gościła nasza Sodalicia delegatów Sodalicii Uczniowskich całego Śląska, organizując Zjazd Diecezjalny.

Oprócz tego urządziła nasza Sodalicia w swoim gronie „Opłatek“.

Nadto urządziła Sodalicia akademię z okazji święta Patrona gimnazjum św. Kazimierza.

W dniu 2 maja odbyła się pielgrzymka do kościoła św. Klemensa pod Łędzinami.

Sodalicią naszą opiekuje się 12-ty rok z rzędu ks. prof. R. Josiński.

W skład Zarządu wchodził w I półroczu sod. Skornia — prezes, sod. Matusek — II prezes, sod. Dziubek — sekretarz, sod. Tomaszewski — skarbnik. W II półroczu: sod. Matusek — prezes, sod. Dłużniewski — II prezes, sod. Dziubek — sekretarz, sod. Tomaszewski — skarbnik.

Ks. Moderator:

Ks. R. Josiński.

Prezes:

P. Matusek.

Kółko Abstynentów.

Całoroczna praca była kontynuowana pod znakiem hasła: „Ratujmy rodzinę przed alkoholizmem!“ Hasło to nadało kierunek referatom, które wygłoszono podczas zebrań:

1. Rodzina podstawą szczęścia osobistego i potęgi państwa.

2. Alkoholizm, a mąż i ojciec.
3. Przyczyny alkoholizmu w rodzinach.

Kółko abstynenckie pracowało w I półroczu jako organizacja samodzielna, ponieważ jednak zainteresowanie się nim było słabe, dlatego w II półroczu na podstawie uchwały Rady Pedagogicznej przestało istnieć i zostało włączone, jako sekcja, do Sodalicii Mariańskiej.

Kółko posiadało własną bibliotekę oraz abonowało czasopismo abstynenckie: „Świt“.

Zebrania odbywały się co miesiąc. Frekwencja członków była b. mała.

Kuratorem był ks. prof. Josiński. W skład zarządu wchodził: Poczkaj Jan — prezes, Widera Aleksander — sekretarz, Pawlik Jerzy — bibliotekarz.

Sekretarz:

W i d e r a Aleksander.

WYCHOWANIE OBYWATELSKO-SPOŁECZNE

Straż Przednia.

W roku szkolnym 1936/37 pracowało w zespole 11 uczestników, a to w kołach:

I. Koło obrony państwa realizowało swą pracę na terenie L. O. P. P. i L. M. i K., inicjując wszelkie poczynania tych kół, jako ich Zarządy.

Na terenie L. O. P. P. koło podjęło inicjatywę praktycznego wyszkolenia przeciwigazowego oraz szerzenia zainteresowania sprawami lotniczymi za pomocą filmów.

II. Koło świetlicowe: 1. urządzało co tydzień dwugodzinne świetlice dla dzieci polskich, uczęszczających do szkoły mniejszościowej niemieckiej. Program tej świetlicy obejmował oprócz gier na boisku szkolnym czy też (w razie niepogody) w auli gimnazjum, również krótkie czytania i pogadanki o Marszu Piłsudskim i o Polsce. Ćwiczono również popularne piosenki marszowe i zwracano uwagę na poprawne mówienie po polsku. Po każdej świetlicy chłopcy otrzymywali podwieczorek. Obecnych było przeciętnie 10—15 chłopców.

2. Jeden z uczestników został przeznaczony do kierowania świetlicy Z. S. w Kostuchnej, gdzie również pracował w dziale referatowym. Prowadził on również cykliczne pogadanki o Polsce Współczesnej oraz pomagał przy urządzaniu przez Z. S. obchodów i uroczystości państwowych.

Cały zespół pracował przy zorganizowaniu następujących obchodów i akademii: 11 listopada, 3 maja, 12-go maja oraz poranków L. M. i K. (10 lutego).

Oprócz tego cały zespół zebrał kilkadziesiąt śpiewników kościelnych, które wysłał przez „Związek Niesienia Pomocy Kulturalnej dla Śląska Opolskiego“ przy P. Z. Z., na Śląsk Opolski.

Przygotowane są do wysłania książki dla biblioteczek szkolnych na Polesiu.

Praca samowychowawczo-ideowa obejmowała zagadnienia Polski Współczesnej, analizę pism I-go Marszałka Polski Józefa Piłsudskiego i przemówień Marszałka E. Śmigłego-Rydza.

Również omawiano naszą podstawową lekturę, tzn. „Wskazania“ Adama Skwarczyńskiego i „Dekalog“ strażowy.

Odprawy zespołu odbywały się co dwa tygodnie w świetlicy okręgowej S. P. Miały one charakter sprawozdawczy. Raz w miesiącu odbywała się odprawa samowychowawczo-ideowa.

Ponadto zorganizowano uroczyste odprawy w pamiętnych dniach 10 i 11 listopada, 2 kwietnia i 12 maja.

Opiekunem zespołu był obywatel instruktor M. Wnuk.

Bernard Wittus, kier. zesp.

Samorząd.

Samorząd był organizacją, do której należeli wszyscy uczniowie gimnazjum. W skład Kierownictwa Samorządu wchodził przedstawiciel poszczególnych klas oraz organizacji szkolnych.

Zarząd Samorządu stanowili: Golarz Z. VII a — prezes, Goryczka Karol VII a — wiceprezes, Rak L. III b — sekretarz, Goryczka Jan IV a — sekretarz, Jarczyk L. IV a — skarbnik.

Główną pracą samorządu było opracowanie statutu samorządu, który prawdopodobnie będzie jeszcze w tym roku szkolnym zatwierdzony. Samorząd prowadził świetlicę, zorganizował dyżury na przerwach i na gimnastyce 10-min., wybrał poczet sztandarowy, przeprowadził kilka zbiórek pieniężnych (na szkolnictwo powszechne, Macierz Szkolną w Gdańsku).

Dzięki inicjatywie Samorządu naszego gimnazjum została urządzona zabawa międzyszkolna przy współpracy samorządów innych szkół średnich w Katowicach. Na terenie gimnazjum organizował Samorząd obchód w Dniu Matki, współpracował z sekcją teatralną oraz wysłał depeszę hołdowniczą do Marszałka Śmigłego-Rydza.

Z. Golarz, prezes.

Świetlica. Świetlicę prowadził Samorząd szkolny. Świetlica była czynna w auli od godz. 17—19. Pierwsza godzina po otwarciu przeznaczona była na czytanie czasopism, druga na gry i zabawy. Na początku roku szkolnego zorganizowano kilka świetlic wprowadzających dla uczniów klas pierwszych. W świetlicy odbywały się międzyklasowe turnieje ping-pongowe. Dyżury pełnili uczniowie klas IV a, IV b, III c. Obowiązki gospodarza świetlicy sprawował uczeń Mędlewski VII b.

Koło szachowe istniało jako Sekcja Samorządu uczniowskiego. Członkowie rozgrywali między sobą mistrzostwa. Zebrania odbywały się co tydzień w niedzielę po nabożeństwie szkolnym w klasie VIII b. Kółko korzystało z inwentarza świetlicy. W pierwszym półroczu odbywały się rozgrywki eliminacyjne wśród członków koła, w drugim półroczu rozgrywki międzyszkolne.

Wyniki spotkań: Koło Szachowe — Śl. Zakłady Techniczne 5:4, Koło Szachowe — Śl. Zakłady Techniczne 2:5.

Opiekunem Samorządu, Świetlicy i Koła Szachowego był prof. Brachman.

Sekcję teatralną prowadził p. prof. dr T. Kloska. Pierwsze półrocze poświęcono na kurs teatrologów, który kierujący ukończył, oraz na wykreślanie planów przyszłej sceny, dostosowanej do nowych wymogów teatru szkolnego. Planów tych opracowano cztery.

Drugie półrocze poświęcono na opracowanie i wystawienie „Odprawy posłów greckich“, na scenie teatru im. St. Wyspiańskiego w Katowicach, które się odbyło 29 maja 1937 r. Zespół liczy 18 członków.

Koło Ligi Morskiej i Kolonialnej.

W bieżącym roku szkolnym odbyło się 5 zebrań ogólnych oraz 3 zebrania Zarządu. Z główniejszych referatów wymienić wypada następujące:

1. Polityka morska Polski Odrodzonej.
2. Zawód oficera marynarki wojennej.
3. Polska flota handlowa w 1936 r.

Ponadto w celu zdobycia odpowiednich funduszy na założenie biblioteki morskiej ogłoszono dla młodzieży 6 odczytów, a mianowicie:

1. Wśród rzek i jezior Wileńszczyzny.
2. Czar Kanału Augustowskiego.
3. Na przełęczach i turniach tatrzańskich.
4. Rozwój marynarki handlowej i wojennej.
5. Roma aeterna.
6. Szlaki wodne na Wileńszczyźnie.

Zysk z odczytów w sumie 45 zł przeznaczono na zakup odpowiednich książek. Oprawiono również dwa roczniki „Morza” i zaprenumerowano „Gazetkę ścienną” L. M. K.

Wyświetlono 4 filmy, których treścią były sprawy morskie i przybrzeżne. W miesiącu marcu br. sprzedano 500 znaczków na F. O. M. Redagowano jedną gazetkę ścienną własnymi siłami oraz kolportowano gazety: „Polska na morzu” i „Szkwał”.

Obecny stan członków wynosi 141 osób.

Na obóz nad J. Narocz miejscowe Koło wysyła 7-miu członków.

Prof. W n u k Marian,
opiekun.

K o c y c h Stanisław,
sekretarz.

Koło L. O. P. P.

W bieżącym roku poświęciło się Koło pracy propagandowej. Do tego celu służyły:

a) Zebrania, na których wygłaszano referaty i omawiano sprawy bieżące.

b) Wyświetlanie filmów i przeżroczy propagandowych.

c) Kurs gazowy, w którym brało udział 25 uczniów.

d) Konkursy, z tych jeden literacki, a drugi na najestetyczniej wykonany model samolotu R. W. D. 5.

e) Gazetka ścienna, informująca o działalności L. O. P. P. i o zdobyczach w dziedzinie lotnictwa.

Koło liczy 140 członków. Zebrań ogólnych odbyło się sześć, a zebrań zarządu cztery. Skład zarządu z końcem roku przedstawia się następująco: prezes — Dłużniewski kl. VII; sekretarz — Rymer kl. IV sp; skarbnik — Piskorski kl. IV sp.

Prof. Andrzej T y l e k,
opiekun.

R y m e r Bogusław,
sekretarz.

ORGANIZACJE NAUKOWE

a) Międzynarodowa Korespondencja szkolna.

W roku sprawozdawczym prowadzono dalej oraz znacznie rozszerzono korespondencję w językach francuskim i angielskim, którą zapoczątkowano w roku szkolnym 1935/36 z Australią. Wymianę listów rozszerzono na Amerykę (Stany Zjedn.), Francję, Algierię i Anglię. Liczba korespondentów około 30, przeważnie z klas III a, III b, IV b i II a. Liczba wysłanych i otrzymanych listów około 110, nie licząc druków itp.

Wysłano znaczną ilość materiału propagandowego, dostarczonego nam przez Warszawskie Biuro Polskie, jak map Polski, druków ilustrowanych dot. Gdyńi, Warszawy, Krakowa, Tatr i Śląska i otrzymano taką samą ilość z zagranicy.

Na Wystawę Paryską wysłano zbiór listów zagranicznych w postaci ozdobnego albumu, które spotkało się z uznaniem Polskiego Biura dla Korespondencji Międzynarodowej w Warszawie.

Korespondencją kieruje prof. dr Piotr Stoliński w a.

b) **Kółko Filologiczne.**

Kółko było czynne w I półroczu. Odbyły się cztery zebrania, poświęcone Starożytnościom Scenicznym Greckim, Modlitwie Antycznej oraz Wartości Kultury Starożytnej.

Członkami Kółka byli uczniowie klasy VIII c. Z początkiem II półroczu Kółko zlikwidowano.

Opiekun był prof. Józef Pletnia.

c) **Kółko Historyczne.**

W r. szkol. 1936/37 członkowie Kółka postanowili zająć się sprawami dotyczącymi historii Śląska. Szczególnie zajęto się zbieraniem materiałów do historii powstań śląskich. W tym celu młodzież urządzała wycieczki w okolice Katowic, nawiązując bezpośredni kontakt z powstańcami oraz materiałem źródłowym. Zebrano 2 pamiętniki, spisano kilka wspomnień oraz uzyskano kilka druków z okresu plebiscytu, kilka książek dotyczących Śląska oraz jeden rocznik tyg. „Praca” z r. 1897. Na zebraniach odbywały się dyskusje na tematy aktualne z zakresu polityki międzynarodowej oraz zagadnień gospodarczych. Członkowie Kółka wykazywali zainteresowanie dla lektury historycznej, dotyczącej odrodzenia narodowego na Śląsku, — korzystając z lektorium Biblioteki im. Marsz. J. Piłsudskiego w Katowicach, według wskazówek opiekuna mgr M. Tobiasza.

Członków było 14. Uchwałą Rady Pedagogicznej postanowiono Kółko rozwiązać.

d) **Kółko Przyrodnicze.**

Kółko Przyrodnicze odbyło 5 zebrań. Na zebraniach omawiano sprawy organizacyjne oraz wykonywano prace związane z powiększeniem inwentarza względnie z utrzymaniem porządku w pracowni.

Skład Zarządu stanowili: przewodniczący ucz. Czer-nichowski VII a, sekretarz Wantuła III c, skarbnik Czylok III c, bibliotekarz Buziński II b. Do komisji rew. należeli: Kostecki VIII b, Losert III c i Duras II b.

Członków kółko liczyło 10. Praca w kółku słaba z po-wodu przeszło 2-mies. choroby prezesa, zmiany w składzie zarządu w II półroczu, wywołane przez opuszczenie Zakła-du przez kilku członków zarządu. Opiekunem kółka był prof. dr S t. J a n i c k i.

e) **Kółko Krajoznawcze.**

Jednym z czynniejszych kółek na terenie gimnazjum było w ub. roku szkolnym Kółko Krajoznawcze. Liczyło ono 26 członków. Za cel pracy postawiło sobie kółko za-poznanie członków z działaczami Śląska i folklorem ludo-wym. Realizując swe cele, odbyło 10 zwyczajnych zebrań miesięcznych, na których ogłoszono. następ referaty:

1. Cele i zadania pracy krajoznawczej; 2. Prastare for-my budownictwa na Śląsku; 3. Jak zbierać wiadomości krajoznawcze; 4. Łąka i okolica pow. pszczyńskiego; 5. Hi-storia Studzionki; 6. Jakie zasługi dla podniesienia pol-skości na Gór. Śląsku ma ks. Bogedain; 7. Historia gór-nictwa i hutnictwa na Śląsku.

W myśl hasła: „Poznaj swych najbliższych“, zbierano pamiątki działaczy powstańczych i poznawano Śląsk na dwóch wycieczkach.

Pierwsza odbyła się jesienią do Pszczyny-Łąki i oko-licy celem zapoznania się z prostarymi formami budownic-twa na Śląsku.

Druga, wiosną, zwiedziła na rowerach Jezioro Papro-ciańskie i Łędziny, poznając krajobraz i historyczny koś-ciółek w Łędzinach.

Ponadto założono tekę krajoznawczą, w której zbierano opisy obyczajów ludowych, fotografie strojów śląskich, legendy o powstaniu miast, pieśni ludowe, przysłowia i charakterystyczne gadki śląskie.

Celem spopularyzowania haseł Koła prowadzono ga-zetkę ścienną, w której umieszczano artykuły i fotografie z dziedziny krajoznawstwa.

W ten sposób Koło spełniło swoje cele i hasła.

Prezes:
Herbert N i c k e l.

Opiekun:
Prof. P. W r ó b e l.

WYCHOWANIE FIZYCZNE

Dzięki dogodnym warunkom lokalnym oraz żywej współpracy Dyrekcji, Grona i Rady Rodzicielskiej zrealizowano bardzo szeroko program wychowania fizycznego.

Liczne zmiany na terenie sali gimnastycznej pozwoliły na uprawianie racjonalnej gimnastyki i przystosowały salę do gier sportowych.

Wolny wstęp na Sztuczny Tor Łyżwiar-ski pozwolił na uprawianie sportu łyżwiar-skiego przez szerokie masy młodzieży.

Uzyskanie jednej godziny w tygodniu w Łaźni Miejskiej pozwoliło na urządzenie 6-ciu treningów dla młodzieży zaawansowanej w sporcie pływackim oraz 9-godzinnego kursu nauki pływania, który ukończyło 42 uczniów.

W czasie świąt Bożego Narodzenia odbył się w Głębach kurs narciarski pod kierown. p. J. Grzbieli.

Zajęcia świetlicowe na tym kursie prowadził p. prof. Wnuk. Oprócz tego odbyły się wycieczki narciarskie na Baranią, Klimczok, Stożek i 3-dniową do Głębców na Mistrzostwa Polski, prowadzone przez pp. Grzbiele, Kozdrunia i Wnuka.

Poważniejszych wypadków w czasie zajęć wychowania fizycznego nie było.

W dziedzinie wychowania fizycznego działały z pożytkiem organizacje:

Gimnazjalne Koło Sportowe.

G. K. S. rozwijało nadal w ubiegłym roku szkolnym żywotną działalność.

Skład zarządu zmienił się w ciągu roku szkolnego, a obecny skład zarządu przedstawia się następująco: prezes — kol. Majnusz kl. VII a; wiceprezes — kol. Skarżyński IV b; sekretarz kol. Szaflik II c; skarbnik kol. Nickel VII b.

G. K. S. posiada kilka sekcji, z których najlepiej pracowały: sekcja gier i zabaw, lekkoatletyczna, narciarska i hokejowa.

Sekcja gier i zabaw rozegrała 28 meczów w siatkówkę i koszykówkę z kolegami innych szkół z całego Śląska, z czego tylko dwa mecze przegrała. Również najmłodszy członkowie G. K. S.-u rozgrywali mecze w piłkę ręczną. Kilku członków tej sekcji wchodziło w skład Międzyszkolnego Klubu Sportowego i rozgrywało mecze w jego reprezentacji.

Sekcja lekkoatletyczna urządziła w jesieni r. 1936 kilka zawodów. Treningi tej sekcji odbywały się na boisku Ośro-

ka w lecie, a w zimie w hali gimnastycznej przy ul. Raci-borskiej.

Sekcja narciarska urządzała wycieczki w góry oraz wysłała reprezentanta na mistrzostwa Polski.

Sekcja hokejowa miała swe treningi na sztucznym torze łyżwiarskim, rozegrała także 3 mecze.

Członkowie sekcji narciarskiej oraz hokejowej wcho-dzili w skład reprezentacji M. K. G.-u.

Na przyszły rok szkolny jest przewidziana zupełna reorganizacja G. K. S. w związku z utworzeniem liceów.

Kuratorem koła był p. Grzbiela.

M. M a j n u s z, prezes.

Hufiec P. W.

Na zajęcia Hufca uczęszczaly klasy IV-te i VII-me; z wyjątkiem klasy IV specjalnej, którą zwolniono, gdyż wszyscy uczniowie tej klasy ukończyli I stopień P. W., a specjalny program zajęć szkolnych nakładał na nich duże obowiązki.

Hufiec dzielił się na dwa stopnie: I i II.

Obydwa zespoły były kompletnie umundurowane, w czym kilkunastu biedniejszym junakom pomogła szkoła prze wypożyczanie mundurów szkolnych. Uczniowie sta-wali do ćwiczeń chętnie, z poczuciem spełniania obywatel-skiego obowiązku. Obecność dochodziła do 90%.

Ćwiczenia prowadzili przeważnie instruktorzy wojsk. według programu powiatowego komendanta P. W. Tere-nem ćwiczeń były: Koszutka, strzelnica garnizonowa i po-dwórze szkolne.

Skutkiem zwolnień lekarza i opuszczenia gimnazjum przez uczniów w ciągu roku zmieniały się stany ćwicze-bne: I stopień z 84 opadł na 72, a II stopień z 42 na 37.

Hufiec przeszedł całe wyszkolenie zgodnie z progra-mem i odbył wszystkie przewidziane koncentracje. Poziom moralny i nastawienie do spraw obrony państwa dobre. W czasie świąt państwowych występował jako zespół umundurowany i przyczyniał się do podniosłego nastroju tych świąt.

Wszystkich junaków II stopnia zapisano i skierowano na obóz. Pięciu wybiera się na kurs szybowcowy, a jeden na przeszkolenie w lotnictwie motorowym. Spośród juna-ków II stopnia zestawiono listę kandydatów na oficerów zawodowych.

Józef Grzbiela,
op. ped. hufca.

Drużyna Harcerska.

W roku bieżącym praca w drużynie odbywała się według programu władz harcerskich.

Szczególny nacisk w pracy położono na wyrobienie karności i punktualności w wykonywaniu swych obowiązków. W ogóle pracę drużyny cechowała dążność do wyrobienia raczej wewnętrznego uczestników, aniżeli technicznego.

Związane to było przede wszystkim z poświęceniem sztandaru drużyny, który Koło Przyjaciół Harcerstwa przy drużynie ufundowało, a na którego przyjęcie musieli harcerze przygotować się nie tylko technicznie, ale i moralnie.

Głównym celem drużyny od dłuższego czasu było przygotowanie się do obozu letniego, który w tym roku odbędzie się w Orłowie-Kolibkach i mieć będzie charakter obozu morskiego.

Stan liczebny drużyny wynosi 70 czynnych harcerzy, dodać jednak do tego należy zorganizowany krąg starszoharcerski, którego członkami są uczniowie kl. VII i VIII gimnazjum.

W ostatnich czasach dał się zauważyć duży napływ ochotników do drużyny.

Drużyną opiekuje się bardzo serdecznie miejscowe Koło Przyjaciół Harcerstwa, wkładając w pracę dużo sumienia i owocnego wysiłku.

Mgr Zb. Kieres iński,
opiekun.

WYCHOWANIE ESTETYCZNE

Międzyszkolne czasopismo „Śmiało“.

Inicjatywa redakcji gimnazjalnego pisma pt. „Nasze Pisemko“ w kierunku rozszerzenia zasięgu pisma i zorganizowania jednego czasopisma młodzieżowego dla kilku zakładów została w tym roku zrealizowana.

Powstało międzyszkolne czasopismo pt. „Śmiało“, obejmujące swym zasięgiem zakłady średnie męskie i żeńskie, miast Chorzowa, Katowic, Mysłowic i Siemianowic.

Pismo to w formie miesięcznika, drukowane w ilości 1500 egzemplarzy przy 20-stronicowej objętości, spotkało się z życzliwym przyjęciem u młodzieży.

Przy redakcji, na której czele stoi ucz. kl. VII gimnazjum mat.-przyr. w Katowicach Jachimowicz, powstał patronat pisma, którego członkami są rodzice starający się o zapewnienie pismu stałych dochodów. Przewodniczącym patronatu jest p. dr H. Razumowski.

Dotychczas wyszły 3 numery „Śmiało“, z czego dwa były ilustrowane.

Mgr Zb. Kieres iński,
opiekun.

Muzyka.

I. Szkolne audycje muzyczne. Celem szkolnych audycji muzycznych jest rozbudzenie estetycznej wrażliwości na przeżycia muzyczne, przyzwyczajenie do obcowania z muzyką i wyrobienie potrzeby jej słuchania.

Organizacja szkolnych audycji muzycznych dla wszystkich gimnazjów na terenie miasta Katowic spoczywała w rękach sprawozdawcy. Audycje odbywały się w Teatrze im. St. Wyspiańskiego, a jedna w studio Polskiego Radia dla szkół powszechnych i średnich.

Liczba szkolnych audycji muz. — osiem.

Ogólna linia programowa ustalona została okólnikiem Min. W. R. i O. P. nr 103 z dnia 9 X 1936 r. (II S — 7215/36) na rok szkolny 1936/37. W związku z tym młodzież zapoznana się z następującymi tematami poranków muzycznych:

1. Rozwój sztuki muzycznej w okresie 1650—1750 r.
2. Klasycy wiedeńscy.
3. Romantycy.
4. Fr. Chopin.
5. St. Moniuszko.
6. Pieśń jugosłowiańska.
7. Muzyka polska.
8. Muzyka religijna.

Wykonawcami programu byli profesorowie, absolwenci i zaawansowani słuchacze Śl. Konserw. Muzycznego w Katowicach (fort., skrzypce, flet, zespoły kameralne i śpiew solowy), pp. bracia Szafrankowie (skrzypce solo i fortepian akomp.), chóry szkolne i akademicki chór mieszany z Belgradu „Obilić“ oraz symf. orkiestra 73 p. p.

Prelegentem był sprawozdawca.

Szkolnym audycjom muz. przysłuchiwali się z ramienia Władz Szkolnych pp.: Wiz. Sołtys, dr Kubisz, dr Mitscha i prof. Sachse.

II. Występy. Chór i orkiestra szkolna występowały z odpowiednio dostosowanym programem na wszelkich uroczystościach i akademiach szkolnych. Nadto współpracowały z różnymi kółkami i organizacjami szkolnymi jak L. M. K., L. O. P. P., Sodalicją Mariańską oraz z niektórymi patronatami klasowymi (kl. II a, IV a, I a i VII). Program imprez szkolnych urozmaicali swymi występami liczni soliści-uczniowie (fort., skrzypce, cello i zespoły kameralne).

Chór międzyszkolny szkół średnich miasta Katowic wystąpił: a) z okazji imienin i 10-lecia pracy Wojewody Śl. dra M. Grażyńskiego (26 IX w Westibulu Śl. Urz. Woj.);

b) na przyjęciu młodzieży bułgarskiej (7 V, Plac Piłsudskiego);

c) na wieczornicy polsko-bułgarskiej (8 V w Teatrze im. St. Wyspiańskiego).

W roku bieżącym wzbogacono bibliotekę muzyczną o 4 nowe utwory na chór i orkiestrę szkolną.

Jan Rykała.

III. Międzyszkolne Koło Miłośników Muzyki. W bieżącym roku szkolnym Koło Miłośników Muzyki przy Państwowym Gimnazjum zostało z inicjatywy jego członków rozszerzone na wszystkie gimnazja ogólnokształcące w Katowicach, tak że przeistoczyło się w Międzyszkolne Koło Miłośników Muzyki (skrót: M. K. M. M.).

Na pierwszym zebraniu (organizacyjnym) uchwalono statut M. K. M. M.

Koło postawiło sobie za cel dalsze pogłębianie wiadomości muzycznych wśród swoich członków przez referaty oraz produkcje muzyczne, odbywające się na zebraniach.

Zebrania w roku sprawozdawczym 1936/37 odbyło się: 1 organizacyjne, 8 zwykłych oraz 2 zarządu.

Praca szła w następującym kierunku:

a) omawianie szkolnych audycji muzycznych, audycji radiowych oraz koncertów;

b) uczęszczanie na koncerty oraz popisy w Śl. Konserwatorium Muzycznym;

c) wygłaszanie referatów;

d) produkcje muzyczne członków na zebraniach.

Tematy wygłoszonych referatów:

1. „Muzyka współczesna” — kol. F. Rosenberg kl. VII a (z ilustracją muzyczną).

2. „Muzyka jazzowa w symfonii” cz. I — kol. J. Samborski kl. VII a (z ilustracją muzyczną).

3. „Muzyka jazzowa w symfonii” cz. II — kol. St. Słowiński kl. VII a (z ilustracją muzyczną).

4. „Muzyka starożytna” — kol. A. Gerstmanówna oraz kol. Brzeziniówna kl. VII M. G. Ż.

5. „Instrumenty dęte” — kol. J. Marszał kl. III a.

6. „Życie i twórczość K. Szymanowskiego” — kol. Rzeszowska kl. VII M. G. Ż.

7. „Życie i twórczość St. Niewiadomskiego” — kol. Goryczka Jan kl. IV a.

Produkcje muzyczne:

- a) Pieśń bez słów (myśliwska) — Mendelssohn
- b) Sonata nr 5, cz. I — Beethoven — wykonał kol. J. Goryczka kl. IV a.
- c) Mazurek d-mol — M. Wróblewski
- d) Mazurek G-d — M. Wróblewski
wykonał kol. K. Goryczka kl. VII a.

Koło liczy 25 członków, z czego 11 z Miejskiego Gimnazjum Żeńskiego, 11 z Gimnazjum Państw. oraz 3 z Miejsk. Gimnazjum Męskiego. Obecność na zebraniach przedstawiała się następująco: na 9 zebraniach było razem 115 członków, co daje przeciętnie 13 na zebranie, tj. 52% ogólnej liczby członków.

Zarząd tworzą: prezes — kol. J. Samborski kl. VII a, wiceprezes — kol. A. Gerstmanówna kl. VII M. G. Ż., sekretarz — kol. Goryczka Jan kl. IV a, bibliotekarz — kol. J. Marszał kl. III a.

Koło posiada bibliotekę muzyczną, złożoną z 14 tomów oraz 12 płyt z cyklu „2000 lat muzyki“.

Opiekunem M. K. M. M. był nauczyciel muzyki tutejszego Zakładu p. Rykała Jan.

J. S a m b o r s k i,
prezes.

Ważniejsze imprezy szkolne w roku szk. 1936/37.

1. 10 IX 1936: Przywitanie powracającego z Paryża gen. Śmigłego-Rydza — Plac przed dworcem kolejowym.

2. 15 IX 1936: Przywitanie powracającej z manewrów Dywizji Śląskiej — ulica Marsz. Józefa Piłsudskiego.

3. 17 IX 1936: Film „Pasteur zwyciężył śmierć“ — Kino Casino.

4. 26 IX 1936: Obchód 10-lecia rządów wojewody śląskiego Dr. M. Grażyńskiego — Hala recepcyjna w województwie.

5. 28 IX 1936: Film „Bohaterowie Sybiru“ — Kino Casino.

6. 2 X 1936: Film „Bohaterowie przestworzy — Kino Rialto.

7. 13 X 1936: Przedstawienie w Cyrku Staniewskich — Plac Andrzeja.

8. 30 X 1936: Odczyt prof. Wnuka: „Przez jeziora i rzeki Wileńszczyzny“ — Sala T. C. L.

9. 31 X 1936: Poranek — Dzień Oszczędności — Aula gimnazjalna.

10. 5 XI 1936: Wystawa „Podhale w miniaturze“ — Województwo.

11. 5 XI 1936: Odczyt Dr. Radź Behari Krysna Ial Mathur „Indie“ — Aula gimnazjalna.

12. 7 XI 1936: Szkolne przedst. teatr. „Ligia“ Barresa — Teatr Miejski.

13. 10 XI 1936: Poranek — wręczenie marsz. buławy Marsz. E. Śmigłemu-Rydzowi — Aula gimn.

14. 11 XI 1936: Nabożeństwo i akademia Święta Niepodległości — Kościół garnizonowy i aula gimn.

15. 20 XI 1936: Odczyt prof. Wnuka „Czar kanału Augustowskiego — Sala T. C. L.

16. 12 XII 1936: Odczyt prof. Wnuka „Na turniach i przełęczach tatrzańskich“ — Sala T. C. L.

17. 19 XII 1936: Szkolne przedst. teatr. „Niespodzianka“ Roztworowskiego — Teatr Miejski.

18. 19 I 1937: Film „Kły i pazury“ — Kino Casino.

19. 28 I 1937: Odczyt - film „Do ziemi Torella“ — Kino Rialto.

20. 26 I 1937: Odczyt Jana Wiktora „Bułgaria, kraj i ludzie“ — Aula gimn. mat.-przyr.

21. 28 I 1937: Film „Wyprawa na wyspy Malajów“ — Kino Casino.

22. 30 I 1937: Szkolne przedst. teatr. „Wesele na Górnym Śląsku“ Ligonia i Kubiczka — Teatr Miejski.

23. 11 II 1937: Akademia L. M. K. — rocznica odzyskania dostępu do morza — Aula gimn.

24. 18 II 1937: Film „Burza nad Zakopanem“ — Kino Rialto.

25. 4 III 1937: Nabożeństwo i akademia w dniu patrona zakładu św. Kazimierza — Aula gimn.

26. 18 III 1937: Recital recyt. Rychterówny — Aula gimn.

27. 19 III 1937: Nabożeństwo żałobne — Kościół Garniz.

28. 20 III 1937: Szkolne przedstawienie teatr. „Nieboska Komedia“ Krasieńskiego — Teatr Miejski.

29. 6 IV 1937: Przedstawienie w Cyrku Staniewskich — Plac Andrzejka.

30. 8 IV 1937: Wystawa obrazów Kossaka — Województwo.

31. 22 IV 1937: Film „David Cooperfield“ — Kino Capitol.

32. 24 IV 1937: Szkolne przedst. teatr. „Wieczór Trzech Króli“ Shakespeare — Teatr Miejski.

33. 29 IV 1937: Film „Płomienne serca“ — Kino Stylowy.

34. 1 V 1937: Odczyt prof. Wnuka „Roma aeterna“ — Aula gimn.

35. 3 V 1937: Nabożeństwo i akademia — święto narodowe — Kościół garniz. — Aula gimn.

36. 7 V 1937: Przywitanie młodzieży bułgarskiej — Plac J. Piłsudskiego i Plac Wolności.

37. 8 V 1937: Wieczornica polsko-bułgarska — Teatr Miejski.

38. 8 V 1937: Pożegnanie młodzieży bułgarskiej — Śl. Techn. Zakł. Nauk.

39. 12 V 1937: Nabożeństwo i akademie żałobna w 2-gą rocznicę śmierci marsz. J. Piłsudskiego — Aula gimn.

40. 28 V 1937: Odczyt Romana Homana „Podróż do Brazylii” — Gimn. matem.

41. 29 V 1937: Wystawienie „Odprawy Posłów Greckich” Kochanowskiego przez uczniów gimn. — Teatr Miejski.

42. 31 V 1937: Manifestacja na cześć Matki — Aula gimn.

43. 1 VI 1937: Film „Człowiek dwóch światów” — Kino Rialto.

44. 12 VI 1937: Pożegnanie absolwentów gimn. — Aula gimn.

WYCHOWANIE PRAKTYCZNE

Spółdzielnia uczniowska „Jedność”.

Spółdzielnia uczniowska powstała z początkiem roku szkolnego 1936/37 na miejsce sklepiku uczniowskiego. Spółdzielnia liczyła 19 członków. W spółdzielni czynnym był sklepik. Obrót całoroczny w sklepiku wynosił 750 zł. Spółdzielnia zajmowała się dostawą zeszytów szkolnych dla całego gimnazjum. Sklepik był codziennie otwarty przed lekcjami i w czasie przerwy od 9.45—10.

W sklepiku sprzedawano materiały szkolne: zeszyty, ołówki, stalówki, papier kancelaryjny i milimetry itp. Ilość kupujących uczniów była znaczna.

W sklepiku pracował jako sklepikarz uczeń Dyner Mirosław, a zastępował go ucz. Sołtys Stanisław.

Opiekunem spółdzielni był prof. Rudolf Smidowicz.

Prof. R. Smidowicz,
opiekun.

Mirosław Dyner,
kierownik.

Szkolna Kasa Oszczędności.

Kwota zaoszczędzona przez młodzież stale wzrasta, świadcząc o zrozumieniu i wprowadzaniu w czyn słów P. Prezydenta R. P. W porównaniu z rokiem ubiegłym oszczędności wzrosły o 10.765,30 zł. Stan oszczędności w poszczególnych klasach przedstawia tabela:

K l a s y	Liczba uczniów oszczędzających			Kwota złożonych oszczędności		
	P.K.O.	M.K.O. i inne	Razem	P. K. O.	M. K. O. i inne	Razem
pierwsze	51	18	69	9.802,65	1.712,80	11.515,45
drugie	41	23	64	10.100,00	3.103,76	13.203,76
trzecie	40	36	79	5.929,30	2.737,00	8.666,30
czwarte	49	15	64	6.480,79	1.955,00	8.435,79
siódme	18	6	24	1.955,00	906,00	2.261,00
ósme	17	10	27	4.117,00	1.266,00	5.383,00
Razem	216	111	327	37.784,74	11.680,56	49.465,30

Do kwoty zaoszczędzonej wliczono kwotę 8000 zł, zebraną przez młodzież na wycieczkę. W dniu 31 X, jako „Dniu Oszczędności” urządziła młodzież poranek, na którym opiekun wręczył uczniom klas pierwszych około 100 książeczek P. K. O. z zakładowym złotym.

J. Lesikiewicz,
opiekun S. K. O.

HIGIENA

Sprawozdanie lekarza szkolnego za rok 1936/37.

Do obowiązków lekarza szkolnego należy:

1. dozór nad stanem zdrowia uczniów,
2. propaganda higieny,
3. stan sanitarny budynku.

Odnosnie do punktu pierwszego przebywałem wszystkich uczniów, wpisując wyniki do kart zdrowia lub też zakładając nowe karty zdrowia. Badałem uczniów należących do hufca oraz ubiegających się o POS.

Podczas mego pobytu w gimnazjum zgłasza się dziennie przeciętnie 8—10 uczniów chorych. W przeważnej części stwierdzałem schorzenia sezonowe jak bronchit, grypę, anginę. W jednym wypadku stwierdziłem błonicę, miał też miejsce jeden wypadek złamania ręki.

Ad 2. w związku z propagandą higieny miałem około 50 pogadanek, w których poruszałem temat znaczenia dla zdrowia zachowania czystości oraz chronienia się przed chorobami zakaźnymi, dla uczniów starszych miałem pogadanki na temat szkodliwości alkoholizmu, o gruźlicy i chorobach wenerycznych.

Na ogół mogę stwierdzić, iż poczucie czystości oraz znajomość ogólnych zasad higieny jest u uczniów tego zakładu zupełnie zadowalająca

Z końcem roku szkolnego przeprowadziłem u młodzieży wyjeżdżającej na obozy i kolonie szczepienia ochronne przeciw błonicy i durowi brzuszemu.

Ad 3. Stwierdzam, iż budynek na ogół odpowiada warunkom sanitarnym, jest jednak w stosunku do ilości uczniów nieco za szczupły.

Dr E. Szczerbiński,
lekarz szkolny.

Sprawozdanie szkolnego lekarza dentysty.

W ubiegłym roku szkolnym zatrudniony był lekarz dentysta przez 15 godzin tygodniowo.

Zestawienie zabiegów lekarskich, wykonanych u uczniów w ciągu całego roku szkolnego przedstawia się następująco:

	Uczniów	Zębów
Założono plomb	132	237
Zapalenie miazgi ew. zgorzel wyleczono	113	162
Pnie usunięto	42	64
Kamień nazębny usunięto	32	—

Dr Jan Talewski,
szkolny lekarz dentysta.

Dział wychowawczo-społeczny opracował prof. Kotajny Jan, zast. dyr.

II. Dział dydaktyczny.*)

1. Warunki pracy uczniów w szkole.

Warunki pracy uczniów w szkole uległy w roku sprawozdawczym niewielkiej zmianie na lepsze. Nie było np. — jak w roku ubiegłym — „klasy latające”; dodatkowo przeprowadzony podział klasy 8 hum. na dwa

*) W bież. roku szkolnym dział wychowawczy zakładu spoczywał w ręku prof. Kotajnego, zastępcy dyrektora, dział dydaktyczny i administracja zakładu w ręku dra Frančiča, p. o. dyrektora.

oddziały postawił Dyрекcję w trudnym położeniu: należało pomieścić jedną klasę w bibliotece uczniowskiej, służącej zarazem za rozmównicę, drugą zaś w dotychczasowej pracowni humanistycznej. O ile uczniowie zyskali na takim rozwiązaniu sprawy pomieszczenia, o tyle organizacja pracy w samym zakładzie doznała zahamowania: biblioteka szkolna musiała funkcjonować w warunkach niesprzyjających normalnemu wypożyczaniu książek, profesorowie zaś zmuszeni byli udzielać informacji rodzicom w czasie konferencji indywidualnych na kurytarzu, w atmosferze niejednokrotnie podnieconej hałaśliwym gwarem młodzieży w czasie pauz. Kwestia rozmównicy została ostatecznie załatwiona w czasie wakacyj przez odcięcie części sali konferencyjnej i zamienienie jej na pokój, poświęcony wyłącznie konferencjom indywidualnym z rodzicami uczniów.

Dalszym postępem to uzyskanie szatni — o czym mowa poniżej — i usunięcie z połowy najliczniejszych klas zwierchnich okryć, co wpłynęło na podniesienie higienicznych warunków pracy uczniów w zakładzie.

Z nowych ulepszeń warunków pracy wspomnieć należy uruchomienie tokarki (do żelaza) i szlifierki z popędem elektrycznym, co ułatwiło realizację programu zajęć praktycznych w kl. IV. Niemniej jednak sale zajęć praktycznych nie wystarczają już i wymagają wydatnego powiększenia pomieszczeń dla tego działu przeznaczonych.

Uzyskanie prowizorycznej dodatkowej sali na doświadczenia chemiczne nie rozwiązuje konieczności urządzenia normalnej pracowni chemicznej, o warunkach zdrowotnych, nie zagrażających zdrowiu uczniów i nauczycieli. Obecne pomieszczenie w suterynach nie odpowiada warunkom nieodzownym do normalnej i wydajnej pracy laboratoryjnej.

Dalszym ułatwieniem pracy uczniów w szkole, to utrzymany w bież. roku szkolnym podział licznych liczebnie klas na grupy ćwiczebne, szczególnie w zakresie przedmiotów, wymagających nauczania laboratoryjnego. Podział na grupy został całkowicie przeprowadzony przy nauce biologii w klasach Ia, b, c, IIa, b, c, fizyki IIIa, b, c, VIIa, zajęć praktycznych Ia, b, c, IIa, b, c, IIIa, b, c, IVa, b, przy czym grupa ćwiczebna liczyła najmniej 22 uczniów, tworzących 6—8 zespołów. Dogodne warunki mieli także uczniowie kl. Ia, IIa, IVb ze względu na podział uczniów na zespoły francuskie względnie angielskie przy liczebności maksymalnej 23 osoby.

Również i gry i zabawy prowadzone były w warunkach lepszych, niż w r. ub., gdyż poszczególne zespoły nie przekraczały liczby 45 uczniów.

Z powodu zwinięcia Osiedla w Starym Bielsku 31 XII 1936 zakład nasz pozbawiony został ogrodu szkolnego.

Jak wynika z powyższego, uczniowie pracowali w pomysłnych dla siebie warunkach, wykonując w pracowniach geograficznej, przyrodniczej, fizykalnej, zajęć praktycznych ćwiczenia na lekcjach dwugodzinnych, względnie opracowując zagadnienia z zakresu języka polskiego, filologii klasycznej i historii w stojącej do ich dyspozycji pracowni humanistycznej.

2. Formy organizacji pracy uczniów w szkole dostosowane były do przedmiotu i uzależnione od rozwoju psychicznego oraz intelektualnego młodzieży. I tak ilość materiału naukowego w okresie pokwitania była zmniejszona z powodu zmniejszonej zdolności ucznia do pracy umysłowej, w okresie późniejszym zaś następowało wyrównanie pod względem ilości materiału nauczania oraz jego jakościowe pogłębienie i gruntowne przetrawienie. Metoda pracy również była dostosowana do tych dwóch zasadniczych okresów rozwoju psychicznego naszych wychowanków: nauczanie systematyczne ze względu na zupełnie wyraźne przeobrażenie się dziecięcych form myślenia w formy myślenia logicznego, spotęgowanie samodzielności, przeżycie (w miniaturze) problemów filozoficznych, społecznych, religijnych — nie ich analiza — wycieczki, praca grupowa z wyłaniającymi się przywódcami, uwzględnianie zainteresowań specjalnych, aktualizacja materiału nauczania i zbliżanie w ten sposób szkoły do życia współczesnego, upracticznienie, wreszcie nauczanie, zasadzające się na tym, by „nauka nie tylko o życiu mówiła, ale głównie do niego przygotowywała“.

W okresie późniejszym metoda pracy uwzględnić miała stronę naukową zagadnienia, możliwości i konieczność głębszego i bardziej samodzielnego przetrawienia zagadnień przez młodzież, szczególnie praktyczno-gospodarczych i obywatelsko-państwowych, wytworzenie się harmonijnego światopoglądu, „apercepcyjną syntezę“, wreszcie z funkcji umysłowych wychowanków (intelekt) oraz strukturę strony emocjonalno-dążeńiowej ich psychiki (charakter).

Wycieczki szkolne — przedsiębrane często podczas pobytu klasy na Osiedlu w I półroczu —, organizacja pracy uczniów w pracowniach dawały nauczycie-

lom możliwość poznawania psychiki młodzieży i umożliwiały wybór odpowiedniej metody.

Lektura dzieł literackich — poza celem zaznajomienia wychowanków z wytworami ducha polskiego i ogólnoludzkiego w tej dziedzinie — miała także zachęcić młodzież do czytania i przyczynić się do umiłowania książki.

Wycieczki.

Klasa Ia. Geografia. Mażanówce (Dr Małecki). Przyroda. Bażanówce. Hodowla zwierząt gospodarskich. Przetwórstwo mleka. Międzyrzecz. Hodowla ryb. Śródlekcyjna do Muzeum Śląskiego. Przegląd ptaków i ssaków (Dr Janicki). Zajęcia praktyczne. Śródlekcyjne: do fabryki stolarskiej i mebli oraz do Śląskich Zakładów Technicznych Naukowych (p. Chudziński). Krajoznawstwo. Mieszane wycieczki do Szczyrku, na Trzy Kopy, na Baranią (pp. Wnuk, Kozdruń, Grzbiela).

Klasa Ib. Język polski. Wapienica. Park w jesieni (p. Wnuk). Geografia. Stare Bielsko (Dr Małecki). Przyrodnicze wycieczki te same co w Ia. Ćwiczenia cielesne. Śródlekcyjna. Skoki, biegi i zabawy w terenie (J. Grzbiela). Zajęcia praktyczne. Śródlekcyjne: do Śl. Zakł. Tech. Naukowych i na wystawę międzyszkolną (p. Wapiennik). Krajoznawstwo. Pustynia Błędowska. Gry polowe (p. Wnuk). Krajoznawstwo jak w Ia.

Klasa Ic. Język polski. Wapienica. Krajobraz zimowy (p. Wnuk). Geografia. Wapienica (Dr Małecki). Przyroda. Te same wycieczki co w Ia. Zajęcia praktyczne. Te same wycieczki co w Ib. Krajoznawstwo jak w Ia.

Klasa IIa. Język polski. Będzin. Zamek. Śródlekcyjne: Muzeum Śląskie i drukarnia (prof. Kobiela). Historia. Kraków — dwudniowa. Budownictwo, archiwia, biblioteka Jagiellońska, muzea, kościoły (prof. Kotajny). Przyroda. Las w jesieni — grzyby. Będzin. Las na wiosnę. Pastwiska, pola, łąki. Śródlekcyjne: do Muzeum Śląskiego — rośl. kop. i do ogrodu botanicznego (Dr Kłoska). Zajęcia praktyczne. Wystawa — śródlekcyjna (p. Wapiennik). Krajoznawstwo. Wycieczki narciarskie mieszane do Szczyrku, na Trzy Kopy, na Baranią i na mistrzostwa Polski do Głębców. Sodalicja urządziła pielgrzymkę do kościoła św. Klemensa pod Lędziami.

Klasa IIb. Język polski, przyroda, krajoznawstwo i sodalicja — te same wycieczki co w IIa. Ćw. ciel. Śródlekcyjna. Gry terenowe (Grzbiela). Historia. Kraków. Architektura, kościoły, muzeum Czartoryskich, biblioteka

Jagiellońska. Ogrodzenie — ruiny zamku. Będzin — zamek (p. Tobiasz).

Klasa II c. Język polski, przyroda, krajoznawstwo i sodalicja — te same wycieczki co II a. Ćwiczenia cielesne: to samo co w II b. Historia. Kraków (Dr Małecki).

Klasa III a. Język polski. Grojec Śląski. Zamek. Śródekcyjna — Muzeum Śląskie: dział etnograficzny (p. Kobiela). Historia. Bielsko. Zabytki starego miasta. Śródekcyjna — Muzeum Śląskie (p. Tobiasz). Geografia. Wapienica. Zapora wodna (Dr Janicki). Fizyka. Orzesze — Huta szkła. Nowy Bytom — Huta Pokój. Śródekcyjna na Sztuczny Tor (Mgr Zahraj). Zajęcia praktyczne. Orzesze — Huta szkła. Śródekcyjna na wystawę. Krajoznawstwo i sodalicja to samo co w klasach drugih.

Klasa III b. Język polski. Śródekcyjne do Instytutu Pedagogicznego i Muzeum Śląskiego (p. Wnuk). Historia. Bielsko — Zabytki starego miasta (p. Tobiasz). Fizyka i zajęcia praktyczne: Orzesze — Huta szkła. Nowy Bytom — Huta Pokój. Dębieńsko — kopalnia. Śródekcyjna z fizyki do Śląskich Zakładów Techn. Naukowych i na sztuczne lodowisko (dyr. Pundyk). Krajoznawstwo i sodalicja to samo co w klasach drugih. Ćwiczenia ciel. Śródekcyjny bieg harcerski z przeszkodami (Grzbiela).

Klasa III c. Język polski: te same wycieczki co w III b. Fizyka i zajęcia praktyczne: to samo co III a. Krajoznawstwo i sodalicja to samo co klasy II-gie.

Klasa IV a. Język polski. Śródekcyjne do Muzeum Śląskiego i do Zakładu Higieny (p. Kobiela). Przyroda. Śródekcyjna do Zakładu higieny — badania środków żywności (Dr Janicki). Fizyka. Lotnisko. Polski Fiat. Śródekcyjne z połączeniem z zajęciami praktycznymi do Śl. Zakł. Techn. Naukowych i do parowozowni P. K. P. (pp. Chudziński i Lesikiewicz). Śródekcyjna wycieczka z zajęć praktycznych na wystawę (p. Chudziński). Trzydniowa krajoznawcza do Warszawy i Częstochowy (pp. Kobiela i Grzbiela). Poza tym krajoznawstwo i sodalicja podobnie jak w klasach II-gich.

Klasa IV b. Język polski. Śródekcyjna do teatru: kulisy i maszynieria (p. Kieresieński). Przyroda. Śródekcyjne do Hali Targowej i Zakładu badania środków żywności (Dr Kloska). Zajęcia prakt. i fizyka. Lotnisko i Śl. Zakł. Techn. Naukowe (pp. Wapiennik i Zahraj). Krajoznawstwo i sodalicja to samo co w klasach II-gich, dochodzi tylko jedna wycieczka narciarska na Baranią dla starszych, zaawansowanych (p. Grzbiela).

Klasa IV sp. Religia. Śródlekcyjna do Muzeum Śląskiego — sztuka kościelna (ks. Josiński). Język polski. Instytut pedagogiczny — śródlekcyjna (Mgr Wnuk). Historia. Śródlekcyjna do Muzeum Śląskiego (Mgr Tobiasz). Krajoznawstwo i sodalicja jak w IV b. Ćwiczenia cielesne: śródlekcyjne biegi na przełaj — skoki terenowe (Grzbiela).

Klasa VII a. Język polski i historia. Kraków (Dr Franćić, Tobiasz). Krajoznawstwo, sodalicja, ćw. ciel. jak w IV sp.

Klasa VII b. Krajoznawstwo, sodalicja i ćw. ciel. jak IV sp.

Klasa VIII a. Historia. Sejm Śląski. Posiedzenie budżetowe Sejmu Śląskiego. Ś w i ę t o c h ł o w i c e — Huta Florian (p. Kotajny). Krajoznawstwo, sodalicja i ćw. ciel. jak IV sp.

Klasa VIII b. Religia — Częstochowa. Reszta jak w VIII a.

Klasa VIII c. Wycieczka 3-dniowa w Tatry (Mgr Kieresziński). Reszta jak w VIII a.

Ćwiczenia geograficzne.

Klasa I (dr Małecki).

1. Granice Polski. 2. Wykres porównawczy państw europejskich. 3. Przewodnie formy terenu (blok-diagram). 4. Kreślenie profilu na podstawie mapy warstwicowej. 5. Wykres porównawczy dróg wodnych w Polsce. 6. Wykres porównawczy zawodów ludności (diagram powierzchniowy). 7. Profil Polski wzdłuż 25 południka. 8. Mapa gospodarcza Polski pód.

Klasa II a, b (dr Janicki).

Ukształtowanie poziome Europy. Ukształtowanie pionowe Europy. Przekrój termiczny Europy. Sieć rzeczna Europy. Wykres ludności i religii Europy. Mapki konturowe większych państw europejskich. Wykresy użycia ziemi większych państw europejskich.

Klasa II c (dr Małecki).

1. Mapa klimatyczna Europy. 2. Mapa rozmieszczenia kopalin w Europie. 3. Wykres porównawczy temperatur średnich. 4. Rozmieszczenie szczepów w Europie (kartogram). 5. 6. 7. Mapa gospodarcza Niemiec, Czechosłowacji, Rumunii. 8. 9. Tabela porównawcza państw bałtyckich i bałkańskich. 10. 11. 12. Mapa gospodarcza Francji, Z. S. R. R., Anglii.

Klasa III a (dr Janicki).

Siatka Merkatora. Wykres warstw atmosfery. Mapka konturowa prądów morskich. Mapki konturowe: Afryki, Azji, Ameryki, Australii. Wykresy: Produkcja złota, bawełny, ryżu, kauczuku, trzciny cukrowej, węgla kamiennego, ropy naftowej, sieci kolei, tonażu floty w świecie.

Klasa III b + c (dr Małecki).

Blokdiagramy, przedstawiające: 1. Poszczególne stadia niszczenia terenu przez wodę bieżącą. 2. Trzy stadia niszczenia wybrzeża na drodze obrazji morskiej. 3. Profil porównawczy największych wyniosłości i głębin na kuli ziemskiej. 4. Wykres ilustrujący podział atmosfery. 5. Powstawanie passatów. 6. 7. 8. Schematyczna mapka ukształtowania Europy, Afryki, Azji, Ameryki. 9. 10. Mapka gospodarcza Kanady i U. S. A.

Klasa IV a + b (dr Małecki).

1. Naturalny ruch ludności w Polsce w latach 1930—1934 (diagram w kole). 2. Gęstość zaludnienia (kartogram). 3. Wzrost największych miast w Polsce w latach od 1900 do 1935 r. (diagram liniowy). 4. Podział ziemi użytkowej (diagram w kole). 5. Wykres porównawczy połowu ryb na Bałtyku (diagram słupkowy). 6. Diagram porównawczy gęstości dróg bitych w niektórych państwach Europy. 7. Wykres porównawczy hodowli w Polsce.

Ćwiczenia biologiczne.

Klasy I a, b, c (dr Janicki).

Badanie budowy zewnętrznej motyla. Badanie łusek motyla (mikrosk.). Badanie skrzydła motyla. Budowa zewnętrzna muchy. Badanie mikrosk. skrzydła, nogi i oka muchy. Badanie budowy zewnętrznej raka. Badanie mikr. rozwiłitki. Budowa zewn. błotniarki. Badanie budowy zewn. pająka. Badanie budowy hydry. Badanie mikr. pierwotniaków. Badanie szkieletu ssaka i ptaka. Badanie budowy jaja i pióra. Badanie nabłonka żaby. Badanie płetw, łusek, mięśni i krwi ryby.

H o d o w l e: Motyl. Mucha. Pająk. Rozwiłitka. Błotniarka. Hydra. Pierwotniaki Ptaki. Ryby.

Klasy II a, b, c (dr Kloska).

1. Mikroskopowanie skrętnicy. 2. Mikroskopowanie planktonu roślinnego. 3. Mikroskopowanie tkanki grzyba. 4. Mikroskopowanie pleśni. 5. Fermentacja alkoholowa.

6. Demonstracja grzybów pasożytniczych. 7. Mikroskopowanie porostów. 8. Badanie mchów. 9. Badanie paproci. 10. Mikroskopowanie liścia trzykrotki. 11. Mikroskopowanie łodygi. 12. Mikroskopowanie korzenia. 13. Mikroskopowanie tkanki okrywowej. 14. Mikroskopowanie tkanki mięsistej. 15. Mikroskopowanie tkanki przewodzącej. 16. Mikroskopowanie tkanki twórczej i rozmnażającej. 17. Mikroskopowanie skrobi. 18. Badanie cukrów. 19. Badanie białka i błonnika. 20. Obserwacja brodawek na korzeniach roślin motylkowych. 21. Tabela użyteczności roślin. 22. Obserwacja hodowli gałązek. 23. Badanie drzewa. 24. Badanie kwiatu i zapylenia. 25. Badanie owocu i rozsiewanie. 26. Budowa żdźbła. 27. Tabela zbożowa. 28. Studia nasion sosny i jej stadia. 29. Budowa drzewa szpilkowego. 30. Zasiąg drzew i rezerwatów na mapie. 31. 32. Oznaczanie roślin.

Hodowla (botanika). 1. Hodowla skrzętnicy i gałązki. 2. Hodowla glonów jednokomórkowych. 3. Hodowla pleśni. 4. Hodowla paproci. 5. Hodowla korzeni w wodzie. 6. Hodowla trzykrotki do ćwiczeń. Hodowla roślin motylkowych. 8. Hodowla gałązek drzew owocowych. 9. Hodowla różnych rodzajów zbóż. 10. Hodowla roślin ozdobnych.

Klasa IV a + b + sp (dr Kloska).

1. Badanie mikroskopowe kości. 2. Badanie chemiczne kości. 3. Badanie mikroskopowe mięśnia. 4. Demonstracja preparatów mikroskopowych przewodu pokarmowego. 5. Ćwiczenia w trawieniu. 6. Demonstracje pasożytów człowieka. 7. Sekcja serca. 8. Demonstracje naczyń krwionośnych. 9. Badanie mikroskopowe krwi. 10. Demonstracje mikroskopowe preparatów płuca. 11. Badanie wody wapiennej przy oddychaniu. 12. Sekcja nerki. 14. Demonstracja preparatów mikroskopowych nerki. 14. Demonstracje preparatów mikroskopowych skóry. 15. Demonstracja preparatów mikroskopowych komórek nerwowych. 16. Sekcja oka. 17. Badanie mikroskopowe bakterii. 18. Mierzenie pojemności klatki piersiowej.

Spis ćwiczeń z fizyki i chemii.

Kl. III a, c (mgr Zahraj) Fizyka:

1. Mierzenie długości ciał noniuszem i śrubą mikrometryczną. 2. Waga — ważenie. 3. Pomiar gęstości ciał stałych i cieczy. 4. Ćwiczenia termoskopowe. 5. Pomiar temperatury mieszaniny dwóch mas wody. 6. Pomiar ciepła właściwego ciał stałych. 7. Wyznaczenie współczynnika rozszerzalności liniowej. 8. Pomiar ciepła topnienia

lodu. 9. Pomiar ciepła parowania i skraplania wody. 10. Przewodnictwo cieplne. 11. Ćwiczenie na zastosowanie prawa Archimedes'a. 12. Pływanie ciał.

Chemia:

13. Działanie powietrza na metale. 14. Wyznaczenie składu chemicznego powietrza. 15. Tlen i jego własności. Spalanie w tlenie. 16. Otrzymywanie ołowiu z tlenku ołowiu. 17. Działanie wody na metale. 18. Własności wodoru. 19. Analiza wody. 20. Synteza wody. 21. Spalanie siarki w tlenie. 22. Synteza dwutlenku węgla. 23. Synteza siarczków metali. 24. Synteza siarkowodoru. 25. Synteza chloru antymonu i sodu. 26. Działanie światła na chlorek srebra. 27. Elektroliza soli kuchennej. 28. Prawo zachowania masy. 29. Wyznaczenie składu tlenku rtęci. 30. Badanie roztworów wodnych tlenków metali. 31. Badanie roztworów wodnych tlenków metaloidów. 32. Badanie zasad i kwasów. 33. Otrzymywanie kwasu siarkowego i azotowego. 34. Otrzymanie chlorowodoru. 35. Działanie kwasów na metale. 36. Reakcje zobojętnienia. 37. Sole i ich własności. 38. Woda krystalizacyjna. 39. Sucha destylacja drewna i węgla. 40. Destylacja ropy naftowej. 41. Otrzymanie metanu i acetyleny. 42. Badanie zapłonięcia produktów ropy naftowej. 43. Działanie kwasu octowego na magnez. 44. Działanie kwasu octowego na marmur. 45. Wyrób mydła.

Klasa IV (mgr Lesikiewicz) Fizyka:

1. Wyznaczanie środka ciężkości ciał. 2. Maszyny proste i zasada zachowania pracy. 3. Zjawisko tarcia. 4. Kształty aerodynamiczne. 5. Spadanie ciał i rzut ukośny. 6. Zamiana pracy na ciepło. 7. Silniki powietrzne i wodne. 8. Silniki cieplne. 9. Ruch drgający. 10. Ruch falowy. 11. Rezonans akustyczny. 12. Ogniwo galwaniczne. 13. Objawy prądu elektrycznego. 14. Zjawisko elektrolizy. 15. Prawo Farad'a. 16. Zamiana energii chemicznej na elektryczną. 17. Ciepło Joule'a. 18. Prawo Ohma. 19. Opornica i opór wewnętrzny ogniwa. 20. Budowa woltomierza. 21. Mierzenie napięcia i łączenie ogniw. 22. Spadek potencjału wzdłuż przewodnika. 23. Prawa Kirchhoffa. 24. Działanie wzajemne magnesów. 25. Widmo pola magnetycznego. 26. Deklinacja i inklinacja magnetyczna. 27. Powstawanie prądu indukcyjnego. 28. Prądnice i silniki elektryczne. 29. Induktor i transformator. 30. Iskra elektryczna. 31. Elektryzowanie przez tarcie. 32. Elektryzowanie przez wpływ. 33. Kondensatory. 34. Drganie elektryczne. 35. Rozbrajanie w gazach rozrzedzonych. 36. Promienie Roentgena. 37. Zjawisko rozchodzenia się światła. 38. Zjawisko przepuszczania,

odbijania i pochłaniania światła. 39. Prawa odbicia światła. 40. Zjawisko załamania światła. 41. Powstawanie obrazów przy użyciu soczewek wypukłych i wklęsłych.

Lesikiewicz Józef.

Klasa IV b (mgr Zahraj) Fizyka:

1. Równowaga sił na dźwigni dwuramiennej, kołowrocie i blokach. 2. Wypadkowa sił działających na jeden punkt. 3. Równowaga sił na równi pochyłej. 4. Zachowanie pracy przy użyciu maszyn prostych. 5. Pomiar tarcia. 6. Ruch ciał pod wpływem sił. 7. Opór ośrodka w ruchu ciał. 8. Bezwładność ciał. 9. Ruch jednostajnie przyspieszony. 10. Ruchy drgające. 11. Rezonans mechaniczny i akustyczny. 12. Obwód elektryczny. 13. Elektroliza. 14. Działanie ogniwa galwanicznego. 15. Praca cieplna prądu (jej pomiar). 16. Zależność natężenia prądu od napięcia. 17. Wpływ przewodu na opór prądu elektrycznego. 18. Spadek napięcia wzdłuż przewodu. 19. Zasada budowy woltomierza. 20. Łączenie ogniw i akumulatorów. 21. Rozgałęzienie prądu. 22. Elektromagnesy; magnesy trwałe i ich własności. Dzwonek elektryczny. 23. Powstawanie prądów indukcyjnych. 24. Widma magnetyczne. 25. Gromadzenie się elektryczności na przewodniku. 26. Przyciąganie i odpychanie się ciał. 27. Maszyny elektrostatyczne. 28. Wyładowanie w gazach rozrzedzonych. 29. Promienie Roentgena. 30. Źródła światła. 31. Prawo odbicia światła. 32. Przecho-dzenie światła przez różne ośrodki optyczne. 33. Pryzmat, soczewki. 34. Lupa, luneta, mikroskop. 35. Widmo słoneczne.

Klasa IV sp. (p. Tylek) Fizyka:

1. Pomiary długości. Pomiary objętości. 2. Wagi — ważenie. Ciężar właściwy, piknometr. 3. Rozszerzalność cieplna; współczynnik rozszerzalności. 4. Dobre i złe przewodniki ciepła. Parowanie i wrzenie. Ciepło parowania; ciepło topnienia; ciepło właściwe. 5. Mieszanina mroząca. 6. Roztwory; dyfuzja, osmoza, włoskowatość. 7. Naczynia połączone. Ciśnienie w cieczech. 8. Ciśnienie powietrza; ciężar właściwy gazów. 9. Siła i jej skutki. 10. Środek ciężkości, równowaga sił. 11. Równowaga sił nieróżnych w maszynach prostych. 12. Badanie tarcia. Zamiana pracy mechanicznej w ciepło. Badanie ruchu ciał pod działaniem sił: chwilowej i stałej. 13. Opór ośrodka. Bezwładność ciał.

Chemia:

14. Zachowanie się metali na powietrzu. 15. Tlenki metali. 16. Działanie metali na wodę. 17. Synteza i analiza wody. 18. Dwutlenek węgla. 19. Działanie siarki na metale.

20. Otrzymanie i własności chloru. 21. Elektroliza soli kuchennej. 22. Tlenki metali i metaloidów; zasady, kwasy. 23. Działanie kwasów na metale. Zubożenie.

Fizyka:

24. Ruch falowy poprzeczny i podłużny. 25. Rezonans. 26. Źródła prądu. Ogniwa i akumulatory. 27. Objawy chemiczne, magnetyczne i ciepłe prądu. Obwód elektryczny. 28. Elektroliza. Łączenie ogniw. 29. Rozgałęzienie prądu. Sieć elektryczna.

Klasa VII a (p. Tylek) Chemia:

1. Otrzymywanie i własności chemiczne tlenu. 2. Otrzymywanie i własności chemiczne wodoru. 3. Roztwory. Badanie roztworu siarczynu miedzi. 4. Otrzymywanie chlorowodoru. Kwas solny i jego własności chemiczne. 5. Siarka. 6. Własności fizyczne i chemiczne kwasu siarkowego. 7. Zastępowanie kwasu azotowego. 8. Amoniak. 9. Własności chemiczne kwasu azotowego: utlenianie, działanie na metale, neutralizacje, woda królewska. 10. Otrzymywanie i własności fizyczne i chemiczne dwutlenku węgla. 11. Zmydlenie mydła. Mydło szare.

Fizyka:

12. Pomiar natężenia źródła światła. 13. Podstawowe prawo załamania się światła.

Klasa VII b (mgr Zahraj) Fizyka:

1. Pomiar długości noniusem i śrubą mikrometryczną. 2. Waga — ważenie. Wyznaczanie gęstości ciał. 3. Spadanie ciał. 4. Spadanie ciał po równi pochyłej. 5. Maszyny proste: Blok stały, ruchomy; dźwignia, równia pochyła, wielokrażki, śruba. 6. Naczynia połączone. 7. Prawo Archimedes. Pływanie i unoszenie się ciał w różnych ośrodkach. 8. Areometr — jego rodzaje. 9. Pomiar ciśnienia atmosferycznego. 10. Barometr, aneroid. Pompy wodne i powietrzne. 11. Prawo Boyle-Mariotte'a. 12. Termometry. 13. Wyznaczenie współczynnika rozszerzalności liniowego. 14. Pomiary ciepłe przy pomocy kalorymetru wodnego. 15. Wyznaczenie ciepła właściwego ciał stałych. 16. Wyznaczenie ciepła topnienia lodu. 17. Maszyny i turbiny parowe.

Chemia:

18. Działanie tlenu na metale i metaloidy. 19. Tlen, tlenki metali i metaloidów. 20. Kwasy, zasady i ich własności. 21. Woda; elektroliza wody; synteza wody. 22. Elektroliza soli kuchennej. 23. Chlorowódór, kwas solny.

24. Chlor i jego własności. 25. Siarka; tlenki siarki. Kwas siarkawy i siarkowy. 26. Otrzymywanie kwasu siarkowego metodą kontaktową. 27. Amoniak. 28. Otrzymywanie techniczne i laboratoryjne kwasu azotowego. 29. Fosfor; kwas fosforowy. 30. Sucha destylacja węgla. 31. Destylacja ropy naftowej.

Warunki pracy i formy organizacji pracy uczniów na lekcjach zajęć praktycznych.

Warunki pracy uczniów na lekcjach zajęć praktycznych zbliżają się do normalnych. Urządzenie pracowni zajęć praktycznych nie wykazuje poważniejszych braków z wyjątkiem pracowni do robót z metali (metalowni), w której brak 2 stołów ślusarskich i stołu rozdzielczego, wskutek czego część uczniów nie ma odpowiedniego miejsca do pracy, a nauczyciel nie ma gdzie rozdzielać materiałów.

Wielkim utrudnieniem w ustabilizowaniu warunków pracy uczniów i nauczyciela jest brak odpowiednich pomieszczeń (lokalii i szaf) na przechowywanie materiałów do robót i prac uczniowskich, gabinetu dla nauczycieli oraz szatni na płaszcze do robót.

Braki te wpływają ujemnie na organizację, tempo i wydajność pracy młodzieży.

Organizacja pracy uczniów na nauce zajęć praktycznych obejmowała podział uczniów każdej klasy na grupy (grupa liczyła od 18 do 23 uczniów), wyznaczenie dla każdej grupy gospodarza, 2 narzędziowych i 2 dyżurnych, którzy pod kierunkiem nauczyciela mają czuwać nad porządkiem w pracowni, troszczyć się o narzędzia i wydają materiały do robót oraz prace kolegów.

Zasady organizacji pracy zawiera znajdujący się w pracowni regulamin, obowiązujący wszystkich uczniów.

Praca na lekcjach zajęć praktycznych polega na projektowaniu, rysowaniu technicznym i wykonywaniu przedmiotów użytkowych (dla potrzeb domowych lub szkolnych) z drewna, metali, szkła i in. materiałów dodatkowych z uwzględnieniem (jeżeli chodzi o tematy) pomocy naukowych (korelacja), zwłaszcza w kl. IV, w której konstruuja uczniowie przeważnie przyrządy do nauki fizyki.

Oprócz opanowania różnych umiejętności w zakresie obróbki drewna, metali i szkła, zapoznala się młodzież z wiadomościami o materiałach i narzędziach oraz z kalkulacją przemysłową.

Na zajęciach praktycznych stosowano 3 rodzaje prac: z reguły pracę indywidualną, przy wykonywaniu trudniejszych przedmiotów — zespołową, a w razie potrzeby — seryjną.

Uczniowie wykonali różne przedmioty zasadniczo dla siebie. Wykonali też szereg przedmiotów i drobnych naprawek dla pracowni i gabinetów w zakładzie.

Podczas pracy korzystała młodzież szczególnie klas IV z technicznej literatury pomocniczej, której dostarczali jej nauczyciele z własnych zbiorów.

Poza godzinami lekcyjnymi współdziałali niektórzy uczniowie od czasu do czasu w załatwianiu zakupów materiałów do robót, aby także i w tym kierunku przygotować się do życia praktycznego.

We wszystkich klasach starano się przez stosowanie odpowiednich metod rozwijać u młodzieży pomysłowość konstrukcyjną, wyrabiać dokładność w pracy, przyzwyczajać do czystości i porządku, oraz budzić i rozwijać poczucie piękna formy plastycznej.

J. Chudziński.

Kursy modelarstwa szybowcowego.

Podobnie jak w ubiegłym roku zorganizowano przy tutejszym gimnazjum kurs modelarstwa szybowcowego, w którym wzięło udział 20 uczniów z klas I c, II a, b, c, III a i b.

Uczestnicy kursu zapoznali się praktycznie z zasadami budowy i lotu modeli szybowcowych, budując 15 modeli różnych typów.

Kurs odbywał się w pracowni zajęć praktycznych w godzinach popołudniowych. Materiałów modelarskich dostarczył w większej części wojew. komitet L. O. P. P.

Absolwenci kursu wzięli udział w konkursie modeli szybowcowych w dn. 29 maja br. na górze Chełm koło Goleszowa, zorganizowanym przez W. O. P. i L. O. P. P. w Katowicach.

Kierownikiem kursu był instruktor Karol Wapienik.

3. Organizacja pracy domowej ucznia i współpracy z domem rodzicielskim.

Organizacja pracy ucznia w domu była dostosowana do wskazówek nauczycieli, którzy na godzinach wychowawczych szczegółowo omówili metody pracy i jej higienę, zwracając uwagę na warunki pracy, wydajność i jej stałe nasilenie.

Zagadnienie to było również tematem zebrań z rodzicami, na których nauczyciele poszczególnych przedmiotów omawiali specyficzne metody pracy w danym przedmiocie.

W wyższych klasach zwrócono uwagę na wartość grupowego przygotowania się do lekcji

w domu, które z jednej strony ułatwiało utrwalanie wiadomości, z drugiej przyczyniało się do wyrównania poziomu klasy.

Praca ucznia w domu, jej poziom i wyniki były objęte programem wychowawczym nie tylko nauczycieli, ale również patronatów klasowych.

Patronaty klasowe w tym roku szkolnym zaczęły łączyć się w jednostki, obejmujące swym wpływem kilka oddziałów tej samej klasy, stwarzając dla nich wspólny program wychowawczy.

Miało to ten dodatni skutek, że pozwoliło oddziaływać na większą grupę młodzieży w jednym, ściśle określonym kierunku, że stworzyło szerszą platformę dla poznania warunków pracy szkolnej i wpłynęło na ściślejsze poznanie i zespolenie się rodziców, a uniemożliwiło szerzenie się tzw. „szowinizmu klasowego”.

Patronaty klas niższych na naczelnym miejscu postawiły zagadnienie higieny ucznia i jego kultury towarzyskiej, realizując je przy pomocy pogadań i wspólnych wycieczek i imprez.

Na dalszym planie znalazła się pomoc dla uczniów mniej zamożnych, która w tym roku była bardzo wydatna i umożliwiła im wzięcie udziału w szeregu wycieczek i rozgrywek kulturalnych, zaopatrywała w książki, przybory szkolne, bieliznę, ubranie i obuwie.

Środki na ten cel przeznaczone zdobywały patronaty przez urządzenie imprez zabawowych i artystycznych, z których niektóre stały na wysokim poziomie.

Na uwagę zasługuje fakt, że część funduszków patronatów klasowych przeznaczono na poparcie akcji obozowej organizacji szkolnych, na budowę harcówki itd.

Patronaty klas wyższych na pierwsze miejsce wysunęły zagadnienie przygotowania ucznia do pracy obywatelskiej i zawodowej po opuszczeniu gimnazjum, umożliwienia mu wyboru i poznania zawodu przez organizowanie odpowiednich odczytów i wycieczek społeczno-poznawczych. Tak zorganizowana była praca np. w patronacie klas ósmych, gdzie realizacją programu wychowawczego nauczycieli zajęli się rodzice, starając się o dobór odpowiednich fachowych prelegentów ze sfer starszego społeczeństwa.

Silnie podkreślono ważność pracy obywatelskiej dla państwa, jej potrzebę i systematyczność, jak również zwrócono uwagę na misję, jaką ma spełnić młoda polska inteligencja na Śląsku i w państwie.

Zamknięciem pracy było zorganizowanie pożegnania dla abiturientów gimnazjalnych z Katowic, Chorzowa, Mysłowic i Siemianowic, do których przemówił Pan Wojewoda dr Michał Grażyński.

Ujmując rzecz najogólniej, stwierdzić trzeba, że współpraca z domem rodzicielskim w tym roku szkolnym cechowała się dużym nasileniem, że zainteresowała szerszy ogół rodziców, czego dowodem liczniejsza frekwencja na zebraniach i różnorodność urządzonych imprez, że przez zaznajomienie rodziców z programami wychowawczymi poszczególnych zespołów klasowych związała się ściślej ze szkołą i pozwoliła sumiennie ocenić wysiłki szkoły w dziedzinie wychowawczej.

Mgr. Zb. Kieres iński.

PROGRAM NAUKI I PODRĘCZNIKI.

Nauka wszystkich przedmiotów odbywała się w r. szk. 1936/37 ściśle według programu gimnazjum państwowego, wydanego przez Ministerstwo W. R. i O. P.

W klasach I—IV nowego typu prowadzono naukę według nowych programów, w pozostałych według dawnych, a mianowicie w klasach VII a i VIII a + b według typu humanistycznego, w klasach VII b i VIII c według typu reform. klasycznego.

W Zakładzie naszym uruchomiono z początkiem roku szkolnego specjalną klasę przeznaczoną dla uczniów dawnej klasy VI typu humanistycznego, klasycznego i matemat.-przyrodniczego z Katowic i okolicy, którzy w ub. roku szkolnym nie uzyskali promocji dla klasy następnej. W klasie tej obowiązywał specjalny program ustalony przez Władze Szkolne.

Ogółem było 17 oddziałów; klasy I, II, III, IV, VIII miały po 3 oddziały równoległe, klasa VII jeden oddział równoległy.

Niektóre klasy w pewnych przedmiotach były podzielone na grupy, szczególnie w zakresie przedmiotów, wymagających nauczania laboratoryjnego.

W zakresie nauczania jęz. obcych nowożytnych mogła młodzież od kl. II uzupełniać obowiązkowy język obcy drugim nadobowiązkowym (angielskim, francuskim, niemieckim).

W klasie pierwszej oddziale „a” i drugiej „a” część uczniów pobierała naukę obowiązkowego języka angielskiego, część zaś francuskiego; w oddziałach „b” i „c” tych klas udzielano nauki jęz. niemieckiego jako przedmiotu obowiązkowego. W klasie IV b część uczniów uczyła się jęz. francuskiego, druga zaś jęz. niemieckiego, w III a tylko

jęz. angielskiego, w III b tylko jęz. francuskiego, w III c, IV a i IV b tylko jęz. niemieckiego.

Jako nadobowiązkowy udzielany był jęz. angielski dla uczniów klas wyższych (kurs dla zaawansowanych), jęz. francuski oraz jęz. niemiecki (2 kursy).

Plan godzin.

Przedmioty obowiązkowe		K L A S A															Razem godzin		
		Nowego ustroju												VII a Hum.	VII b Kl.	VIII a Hum.		VIII b Hum.	VIII c Kl.
		I a	I b	I c	II a	II b	II c	III a	III b	III c	IV a	IV b	IV sp.						
Religia		2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	34	
J. polski	I półr.	6	6	6	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4	3	4	4	72	
	II półr.	3	3	3	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4	3	4	4	63	
J. łaciński	I półr.	—	—	—	4	4	4	4	4	4	4	4	5	5	5	4	4	59	
	II półr.	5	5	5	4	4	4	4	4	4	4	4	5	5	5	4	4	74	
J. grecki	I półr.	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	6	—	—	11	
	II półr.	6	—	—	4	—	—	4	—	—	—	—	—	—	—	—	—	14	
J. angielski	I półr.	4	—	—	4	—	—	4	—	—	—	—	—	—	—	—	—	12	
	II półr.	6	—	—	4	—	—	—	4	—	—	4	—	—	—	—	—	18	
J. francuski	I półr.	4	—	—	4	—	—	—	4	—	—	4	—	—	—	—	—	16	
	II półr.	4	—	—	4	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	16	
J. niemiecki	I półr.	—	6	6	—	4	4	—	—	4	4	4	2	4	3	4	4	51	
	II półr.	—	4	4	—	4	4	—	—	—	—	—	4	3	4	4	2	47	
Historia	I półr.	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3	4	5	3	3	3	48	
	II półr.	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3	4	5	3	3	3	54	
Geografia	I półr.	3	3	3	2	2	2	2	2	2	3	3	2	—	—	—	—	29	
	II półr.	3	3	3	2	2	2	2	2	2	3	3	2	—	—	—	—	23	
Biologia		5	3	3	3	3	3	—	—	—	2	2	2	—	—	—	—	24	
Fizyka i chemia		—	—	—	—	—	—	4	4	4	4	4	6	4	3	4	4	44	
Matematyka		3	3	3	4	4	4	4	4	4	4	4	3	3	2	3	3	57	
Prop. filozofii		—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	3	3	9	
Higiena		—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	1	3	
Zaj. prakt.		2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	—	—	—	—	—	22	
Ćwicz. cielesne		2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	34	
Gry i zabawy		2	2	2	2	2	2	2	2	2	—	—	2	—	—	—	—	20	
Hufiec		—	—	—	—	—	—	—	—	—	2	—	—	2	—	—	—	4	
Razem .		32	32	32	32	32	32	33	33	33	33	33	32	31	31	30	30	541	
		32	32	32	32	32	32	33	33	33	33	33	32	31	31	30	30	541	
Przedmioty nadobowiązkowe																			
J. angielski		2										2					4		
J. francuski		2										2					4		
J. niemiecki		2										2					4		
Rysunki		4		2															6
Muzyka (śpiew)		4		4				4											12
Praca ręczna		2		2				2											6

Spis podręczników używanych w r. szk. 1936/37.

Klasa I.

Religia: Ks. dr Bażanowski i ks. dr Noryśkiewicz — Obrzędy święte. Jęz. polski: Balicki-Maykowski — Mówią wieki, cz. I; Z. Klemensiewicz — Język polski, cz. I. Historia: J. Dąbrowski — Historia dla kl. I, cz. I. Jęz. niemiecki: Dewitzowa — Wir lernen deutsch (oddz. niem.). Jęz. francuski: Cieślińska-Nieniewska — Parlons français (oddz. franc.). Jęz. angielski: Grzebieniowski — A first english Book (oddz. ang.). Jęz. łaciński: Auerbach i Dąbrowski — Disce latine. Geografia: St. Pawłowski — Geografia Polski; Romer — Atlas geograficzny dla kl. I. Matematyka: Banach, Stożek i Sierpiński — Arytmetyka dla kl. I. Przyroda: Gemborck — Zoologia.

Klasa II.

Religia: Ks. dr Szmyd — Liturgika katolicka. Jęz. polski: Balicki-Maykowski — Mówią wieki, cz. II; Z. Klemensiewicz — Język polski, cz. II. Historia: J. Dąbrowski — Historia, cz. II; Nanke-Semkowicz: Szkolny atlas historyczny, cz. II. Jęz. niemiecki: Dewitzowa — Wir sprechen deutsch. Jęz. francuski: Cieślińska-Nieniewska — Le Français travaille. Jęz. angielski: Grzebieniowski — A second English Book. Jęz. łaciński: Auerbach-Dąbrowski — Disce latine dla kl. II. Geografia: Aniela Chałubińska i Janiszewski: Geografia Europy; Romer — Atlas geograficzny dla kl. II. Matematyka: Banach, Stożek — Algebra dla kl. II; Iwaszkiewicz — Geometria dla kl. II. Przyroda: T. Kołodziejczyk — Botanika.

Klasa III.

Religia: Ks. R. Archutowski — Historia kościoła katolickiego w zarysie. Jęz. polski: Balicki-Maykowski — Mówią wieki, cz. III; Z. Klemensiewicz — Język polski, cz. III. Historia: J. Dąbrowski — Historia, cz. III; Nanke-Semkowicz — Szkolny atlas historyczny, cz. III. Jęz. niemiecki: Dewitzowa — Zum schaffenden Menschen in deutschen Landen. Jęz. francuski: O. Cieślińska, H. Nieniewska — Aux quatre coins de la France. Jęz. angielski: Tad. Grzebieniowski — Great and Greater Britain. Jęz. łaciński: Auerbach i Dąbrowski — Disce latine III, kl. III c i b; kl. III a: Sinko — Vir bonus. Geografia: St. Pawłowski — Geografia krajów i mórz pozaeuropejskich; Romer — Atlas geograficzny dla kl. III. Matematyka: Banach — Algebra dla kl. III;

Iwaszkiewicz — Geometria dla kl. III. Fizyka: Bąkowski i Lorenc — Fizyka; Turkiewicz — Świat chemii.

Klasa IV.

Religia: Ks. R. Archutowski — Historia kościoła katolickiego w zarysie. Język polski: Balicki-Maykowski — Mówią wieki, cz. IV; Z. Klemensiewicz — Język polski, cz. IV. Język niemiecki: Jakóbiec i Leonhard — Deutschland und die Deutschen, cz. II. Język łaciński: T. Sinko — Roma aeterna. Język francuski: Czerny et Jungman — Hier et aujourd'hui. Historia: Moszczeńska i Mrozowska — Historia dla kl. IV. Geografia: St. Pawłowski — Geografia dla kl. IV; Romer — Atlas geograficzny. Matematyka: Banach — Algebra; Iwaszkiewicz — Geometria. Fizyka: St. Malec i W. Werner — Fizyka. Przyroda: J. Radomski i dr. S. Tołpa — Nauka o człowieku.

Klasa IV sp.

Religia: Ks. R. Archutowski — Historia kościoła katolickiego w zarysie. Język polski: Balicki-Maykowski — Mówią wieki, cz. IV; Z. Klemensiewicz — Język polski, cz. IV. Język łaciński: T. Sinko — Roma aeterna; Szczepański — Wypisy łacińskie. Język niemiecki: Jakóbiec-Leonhard: Deutschland und die Deutschen, cz. II. Historia: Dąbrowski — Historia na kl. III gimn.; Dąbrowski — Historia na kl. IV gimn. Geografia: St. Pawłowski — Geografia dla kl. IV. Matematyka: Banach — Algebra; Iwaszkiewicz: Geometria. Fizyka: Bąkowski-Lorenc — Fizyka na kl. III; St. Malec i W. Werner — Fizyka na kl. IV. Przyroda: J. Radomski i dr. S. Tołpa — Nauka o człowieku.

Klasa VII (typ humanistyczny i klasyczny).

Religia: Ks. dr. Sieniatycki — Dogmatyka katolicka. Język polski: M. Kridl — Literatura polska XIX w., cz. I, II, III. Historia: Nanke — Historia nowożytna, cz. II. Język grecki: (klasyc.) Homer — Ilias i Odyssea; Plato: Wybór z pism. Język łaciński: (hum.) T. Sinko — Cicero: Wybór mów; Wybór z dzieł Vergilego; (klas.) Cicero: Wybór mów, Wybór pism filozoficznych; T. Sinko — Wybór z dzieł Vergiliusza. Język niemiecki: Jakóbiec i Leonhard — Deutschum I. Matematyka: Mikołowicz — Algebra dla kl. VII; Okulicz — Zbiór zadań algebraicznych; Zydler — Geometria; Łomnicki — Tablice logarytmiczne. Fizyka: Duchowicz — Wiadomości z chemii; Kalinowski — Fizyka, tom II.

Klasa VIII (typ humanistyczny i klasyczny).

Religia: Ks. dr Lubelski — Etyka katolicka. **Jęz. polski:** M. Kridl — Literatura polska XIX w., cz. IV i V. **Historia:** I. półr. Pawłowski-Bystroń-Peretiatkowicz — Polska współczesna; II. półr. Wereszczyński — Państwo współczesne; Paszkudzki — Konstytucja z dn. 23/IV 1935; Mały Rocznik Statystyczny 1935. **Jęz. grecki:** (klasycz.) Euripides — Medea, wyd. prof. Oko; Plato — Wybór z pism. **Jęz. łaciński:** (hum.) Cicero — Wybór z pism filozoficznych; (klas.) Horatius — Wybór z dzieł; Tacyt — Wybór z dzieł, wyd. Pilcha. **Jęz. niemiecki:** Jakóbiec i Leonhard — Deutschtum II. **Matematyka:** Wojtowicz — Trygonometria płaska. **Fizyka:** Kalinowski — Fizyka, tom III. **Propedeutyka filozofii:** K. Sośnicki — Zarys logiki; Wł. Witwicki — Zarys psychologii. **Higiena:** Kazimierz Zgórski — Higiena.

Zasady opracowania podziału godzin i rozdziału czynności Główna Nauczycielskiego.

Dyrekcja starała się w miarę możliwości zastosować zasadę ciągłości pracy dydaktycznej i wychowawczej przy układaniu rozdziału czynności. Zasadę tę przeprowadzono we wszystkich możliwych wypadkach. Przeszkodę w tym stanowiły przeniesienia nauczycieli i zwiększenie liczby oddziałów. Poszczególnych przedmiotów szkolnych nauczali wyłącznie nauczyciele-fachowcy.

Przydział opieki nad poszczególnymi organizacjami szkolnymi i kółkami był dobrowolny i uwzględniał przede wszystkim zamiłowanie nauczycieli.

Opracowanie podziału godzin coraz bardziej się komplikuje. Wpływa na to: 1. powierzenie kierownictwa ogniska zajęć praktycznych jednemu nauczycielowi i korzystanie przez tegoż ze zniżki godzin do 12 tygod. i 2 dni wolnych w tygodniu, 2. powierzenie obowiązków wizytatorów nauki religii 2 nauczycielom, korzystającym ze zniżki godzin do 12 tygod. i 4 dni wolnych, 3. powierzenie obowiązków instruktora wychowania fizycznego 1 nauczycielowi, korzystającemu ze zniżki godzin do 6 tygod. i 4 dni wolnych, 4. nauczanie 1 nauczyciela o niepełnym etacie (religia) 10 godz., a uczącego w innym zakładzie, 5. udzielanie przez 1 nauczyciela nauki w prywatnym zakładzie średnim, 6. konieczność podziału pracowni biologicznej, fizycznej, geograficznej i zajęć praktycznych między 2 nauczycieli, a sali gimnastycznej między 3 nauczycieli, 7. konieczność podziału klas na grupy przy nauczaniu biologii, fizyki i zajęć prakt. 8. j. angielskiego i francuskiego w klasie I a i kl. II a, 9. konieczność nauczania równoczesnego przez

2 nauczycieli dwóch jęz. obcych w kl. III a i IV b oraz 10. konieczność uwzględnienia podziału kl. IV sp. na grupę łacińską oraz przyrodniczą.

Mimo tylu trudności udało się w podziale godzin: 1. wyeliminować matematykę z ostatniej lekcji, 2. skumulować lekcje w pracowniach przy nauczaniu biologii, geografii (klasy pierwsze), fizyki i chemii, zajęć prakt. oraz w innych przedmiotach na życzenie nauczycieli, 3. odbywanie ćwiczeń grupowych w pracowniach na 1 i 6 względnie na 2 pierwszych i 2 ostatnich lekcjach, 4. nauczanie jęz. angielskiego i francuskiego w kl. I a i II a na pierwszej i ostatniej lekcji, 5. ograniczenie nauki w czwartki do 4 lekcji i poświęcenie dalszych godzin na godziny wychowawcze, zebrania kółek i organizacji szkolnych, odczyty, przedstawienia kinowe i audycje muzyczne, 6. nauczanie obow. gier i zabaw w godzinach popołudniowych (w IV sp w godzinach porannych ze względu na dużą liczbę uczniów dojeżdżających) oraz przedmiotów nadobowiązkowych.

POMOCE NAUKOWE.

W roku sprawozdawczym uzupełniano w miarę rozporządzalnych środków finansowych — pomoce naukowe, odgrywających w całokształcie warunków i organizacji pracy uczniów w szkole tak poważną rolę.

W pierwszym rzędzie — dzięki dotacji U. W. Śl., Wydziału Ośw. Publ. — podkreślić należy zakupno epidiaskopu, którego brak dawał się silnie odczuwać w ciągu ostatnich kilku lat. W ten sposób uzyskano znów jeden z ważnych środków naukowych, wzbudzających zainteresowanie ucznia do danego zagadnienia i ułatwiających mu zrozumienie niektórych problemów.

Dalszą pozycją dodatnią w tym dziale to zaopatrzenie biblioteki uczniowskiej — przez W. O. P. — w szereg lektur obowiązkowych oraz komplety (po 11 sztuk) atlasów historycznych i geograficznych — dotacja Rady Rodzicielskiej — stojących do dyspozycji uczniów i nauczyciela w czasie lekcji.

Inne działy w mniejszej mierze uwzględniono z powodu braku funduszków.

Wszystkie zbiory skontrolował w b. r. p. o. dyrektor, po czym wszelkie stwierdzone potrzebne naprawy, uzupełnienia i zabiegi konserwujące zostały uskutecznione.

Poszczególne zbiory pomocy naukowych przedstawiają się następująco:

I. Biblioteka nauczycielska.

Księgozbiór biblioteki liczy 4133 dzieł w 4469 tomach. W r. szk. 1936/37 korzystało z biblioteki 35 nauczycieli, którzy wypożyczyli 224 dzieł w 246 tomach, oraz 11 uczniów, którzy przeczytali 61 dzieł w 71 tomach.

W bieżącym r. szk. przybyły do biblioteki m. in. następujące dzieła: 1. W. Szczepański, Babilon; 2. Norbert Bonczyk, Stary kościół miechowski; 3. Wł. Róźnieński, Officina ferraria; 4. J. Prażmowski, Szkolnictwo w wojew. śląskim; 5. Ks. dr Stef. Abt, Wypisy do dziejów Kościoła; 6. Ks. Umiński, Historia kościoła; 7. Lactancjusz, Pisma wybrane; 8. Św. Grzegorz z Nazjansu, Listy; 9. Minucjusz Feliks, Octavius; 10. Lisiecki Arkadiusz, Pisma ojców apostołskich; 11. Piętnaście lat polskiej pracy na morzu; 12. T. Rittner, Teatr; 13. Bol. Błażek, Przez kraj słonecznych dolin i górskiej głuszy; 14. Podstawowe wiadomości o nauce modelarstwa; 15. Rowid, Środowisko i jego funkcja wychowawcza w związku z programem nauki; 16. Radlińska, Stosunek wychowawcy do środowiska społecznego; 17. Stan i potrzeby nauki polskiej na Śląsku; 18. Stef. Kaufman i Maryniarczyk, Roboty publiczne w Wojew. Śląskim; 19. Ku przebudowie gospodarczej; 20. Biocenoza lasów pogórza cieszyńskiego.

W b. r. szk. prenumerowano następujące czasopisma: 1. Chowanna, 2. Fizyka i chemia, 3. Zrąb, 4. Oświata i wychowanie, 5. Parametr, 6. Kultura Pedagogiczna, 7. Eos, 8. Przegląd klasyczny, 9. Wiedza i życie.

Zawiadowcą biblioteki był prof. Fr. Dłużniewski.

II. Biblioteka uczniowska.

Zbiory biblioteczne pomieszczone były w szafach w jednej z klas. Pomieszczenie jest niekorzystne, bo utrudniony był dostęp do biblioteki, gdy są tam uczniowie. Z biblioteki ogólnoszkolnej wydzielono biblioteki fachowe, jak historyczną, filologiczną, geograficzną, przyrodniczą, fizyczną, muzyczną itp., a nadto każda klasa otrzymała odpowiednią ilość książek do biblioteki klasowej. Książki z zakresu historii literatury i krytyki przekazane zostały do pracowni humanistycznej. W bibliotekach fachowych i klasowych skupiał się główny ruch czytelniczy. Biblioteka ogólnoszkolna otwarta była przed południem podczas pauz, a w razie potrzeby bezpośrednio po lekcjach. Korzystali z niej przede wszystkim uczniowie średnich klas. Na początek roku szkolnego miała biblioteka 2386 pozycji, na końcu 2634. W ciągu roku przybyło 248 książek, w tym przeważnie dzieła do lektury obowiązkowej

w gimnazjum nowego typu oraz utwory współczesnych pisarzy, z dotacji bądź U. W. Śl., Wydziału Oświecenia Publicznego, bądź Rady Rodzicielskiej (najnowsza literatura).

Opiekunem biblioteki był prof. L. Kobiela.

III. Pracownie i gabinety.

1. Gabinet historyczny umieszczony, jak w roku poprzednim, w jednej z sal klasowych na I piętrze, mógł dzięki temu normalnie spełniać swe zadanie, polegające na administrowaniu i wydawaniu aktualnych i potrzebnych pomocy naukowych poszczególnym klasom na bieżące lekcje.

W gabinecie znalazły pomieszczenie poza pomocami historycznymi jak mapy, wykresy, tablice i obrazy częściowo zbiory humanistyczne, filologiczne oraz geograficzne, nie znajdujące się w podręcznym użytku w pracowni geograficznej. Znalazła tam swe pomieszczenie również biblioteka Kółka Historycznego.

Zbiory historyczne w roku sprawozdawczym z powodu skromnych funduszków powiększyły się zaledwie o 3 mapy do nauki historii starożytnej. Z drugiej strony zostały one poważnie uszczuplone na skutek przeniesienia map historycznych ze zbiorów ogniska metodycznego historii do pracowni historycznej przy miejskim gimnazjum im. Kopernika w Katowicach. Ponieważ były to najnowsze wydawnictwa polskie, a tym samym najlepiej dostosowane do programu i wymogów nowego gimnazjum, odczuwali nauczyciele historii brak tych pomocy. Pozostaje zatem na przyszły rok szkolny jako jeden z najpilniejszych nakazów zaopatrzenie gabinetu historycznego w nowe mapy polskie i nowe wykresy. Odczuwa się poza tym brak obrazów historycznych w wydawnictwach polskich. W dalszym ciągu korzystał gabinet ze zbiorów historyczno-filologicznych, będących własnością zespołu metodycznego filologii klasycznej.

Administracją zbiorów, wydawaniem do poszczególnych klas, kontrolą nad ich poszanowaniem ze strony uczniów zajmowali się uczniowie: Wendt Zbigniew VIII b i Jarczyk Domysław IV b. Obowiązki swe spełniali oni dobrze.

Wydawano z gabinetu przeciętnie tygodniowo 100—108 map oraz 12—15 obrazów i tablic.

Dwukrotnie w ciągu roku zbadano zbiory pod względem ich zużycia, a przedmioty nadniszczone oddano do naprawy w miejscowej introligatorni.

Gabinetem zawiadywał prof. Jan Kotajny.

2. Gabinet przyrodniczy składa się z pracowni i pokoju na zbiory. W pracowni jest 8 stołów laboratoryjnych, 4 stoły do hodowli zwierząt i roślin, 2 szafy na instrumenty laboratoryjne, 2 tablice, 1 skrzynia na tablice pogładowe.

Wypożyczenie pracowni dobre. Pracowano 9-ma mikroskopami. Zbiory pomieszczono w 6 szafach. Są to preparaty wypchane, spirytusowe, modele z masy papierowej i tablice. Zbiory wynoszą 824 pozycje, w roku bieżącym uzupełniono zbiory 8 pozycjami.

Pracownia posiada bibliotekę uczniowską, którą opiekuje się Kółko przyrodników.

Wszystkie ćwiczenia klas I, II i IV-tych odbywały się w pracowni metodą laboratoryjną.

Pracownią i zbiorami zawiadywał prof. dr Tadeusz Kloska.

3. Gabinet fizyczno-chemiczny. Przybyło pozycji 22 (nr. 1333—1355) na ogólną sumę 1268 zł, w tym jeden epidiaskop za 1025 zł do ogólnego użytku w Gimnazjum.

Poza normalnym, bardzo oszczędnym zużyciem odczynników chemicznych strat żadnych nie ma.

W związku z wprowadzaniem nowego programu dał się zaznaczyć brak szeregu przyrządów, zwłaszcza zespołowych, które będzie trzeba dla dobra zakładu skompletować.

Zastępcza pracownia chemiczna — zorganizowana w br. szk. — okazała się niewystarczająca także ze względów zasadniczych (brak digestorium i odpowiedniego miejsca) jak i ze względu na samo umieszczenie — suteryny — gdzie podczas pracy trzeba stale używać sztucznego światła, a powietrza z powodu zakratowanych okien nie da się dostatecznie odświeżyć.

W pierwszym więc rzędzie trzeba będzie dążyć do znalezienia odpowiedniego pomieszczenia dla tejże pracowni. Jedna pracownia fizyczna nie może nadal służyć dla ogólnych celów fizyko-chemicznych z powodu dużej ilości godzin samej fizyki. Niektóre lekcje ćwiczeniowe — jednogodzinne — musiano odbywać w klasie, gdyż pracownie były zajęte, co niewątpliwie wpływa ujemnie na normalne realizowanie programu.

Mgr Ant. Zahraj.

4. Pracownia geograficzna uzyskała nowe zaciemnienie sali, epidiaskop i kilka map oraz lektury geograficzno-podróżnicze.

5. Pomoce naukowe do nauki zajęć praktycznych. Kierownictwo Ogniska metod. zajęć praktycznych zajęło się w bież. roku szk. przygotowaniem do użytku przydzielonego tutejszej pracowni zajęć praktycznych części inwentarza z pracowni zlikwidowanego Wyższego Kursu Naucz. w Mysłowicach, przede wszystkim tokarki do toczenia metali z popędem elektrycznym, co ułatwiło realizowanie w pełni programu nauki zajęć prakt. w kl. IV.

Ponadto zmontowano mechaniczną szlifierkę do metali. Obecnie posiada pracownia zajęć praktycznych 3 obrabiarki z popędem elektrycznym, tj. 2 tokarki: do drewna i metali oraz szlifierkę.

Dział narzędzi do obróbki ręcznej wymaga dalszych uzupełnień.

Mimo tego, że wyposażenie pracowni zajęć prakt. w pomoce naukowe nie wykazuje większych braków, to jednak utrudnia w wysokim stopniu pracę uczniów i nauczycieli:

1. brak odpowiedniej sali na pracownię do robót z metali (obecnie prowizorycznie urządzona przez oddzielenie korytarza szkolnego),
2. brak magazynu na przechowywanie materiałów do robót i nieskończonych prac uczniowskich,
3. brak gabinetu dla nauczycieli oraz
4. brak pomieszczenia na przechowywanie wykończonych prac uczniów.

W ciągu roku przybyło 116 przedmiotów i 118 książek do biblioteki Ogniska, w inwentarzu zaś pracowni zajęć praktycznych 150 sztuk (zakupno, przydział ze zlikwidowanego Wyższego Kursu Naucz. w Mysłowicach).

J. Chudziński, naucz. gimn.

6. Pracownia humanistyczna uzyskała szereg książek do pracy nad przedmiotami: jęz. polskiego, historii i filologii klasycznej przez zakupno lub przydział z biblioteki ogólnej.

7. Zbiory Ogniska met. historii mieściły się w dalszym ciągu w gimn. państw. w sali Biblioteki nauczycielskiej, jedynie mapy ściennie przeniesione zostały do pracowni historycznej w miejskim gimnazjum męskim w Katowicach.

W ciągu roku sprawozdawczego zbiory powiększyły się o 87 pozycji, a mianowicie:

było w roku ub. przybyło stan obecny
p o z y c j i

książki	174	85	259
mapy ścienne	14	2	16
atlasy, albumy itp.	25	—	25
teksty źródłowe	59	—	59

Zbiory składają się z dzieł historycznych, naukowych i metodycznych dla nauczycieli historii, z książek do lektury hist. oraz szeregu pomocy naukowych dla uczniów (mapy, atlasy, widokówki itp.). Uzupełnianie zbiorów w roku sprawozdawczym objęło szereg dzieł naukowych hist. a następnie książki przeznaczone dla lektury hist. w gimnazjum.

W roku sprawozdawczym prenumerowano: Kwartalnik Hist. wraz z Wiadomościami Hist. Dydak., Zaranie Śląskie, Vergangenheit u. Gegenwart, Polski Słownik Biograficzny (od rocznika 1935 począwszy), Der Oberschlesier (od 1 I 1937). Ponadto otrzymywano bezpłatnie komunikaty Instytutu Śląskiego w Katowicach.

Korzystało z biblioteki 32 osób, w tym 20 nauczycieli z całego województwa oraz 12 uczniów; wypożyczono 147 dzieł w 233 tomach oraz 25 zeszytach czasopism. Biblioteką administruje prof. Jan Kotajny, całością zbiorów zarządza prof. dr Popiołek Kazimierz, jako kierownik ogniska metodycznego historii.

8. Zbiory wychowania fizycznego. Przybyło pozycji 14. Na sali gimn.: 1. założono siatki do okien, 2. przemontowano i skrócono 12 lin, 3. wprawiono stałe kosze, 4. namalowano stałe linie do siatkówki i koszykówki, 5. wbudowano tram ruchomy, 6. założono 6 reflektorów. Na podwórzu całkowita naprawa skoczni.

9. Zbiory rysunkowe. Ilość pozycji zbiorów rysunkowych w roku 1936 — 349, w roku 1937 — 331. Ubyło 18 pozycji.

Zbiory rysunkowe przeprowadzono do nowego lokalu (dawna harcówka). Przeprowadzono dokładną kontrolę. Pismem W. O. P. N. B. G. 181 c/18 skreślono zniszczone i bezużyteczne przedmioty.

Jeżeli chodzi o uzupełnienie zbiorów, to przede wszystkim należałoby uzupełnić zniszczone draperie tła — przynajmniej 10 sztuk i zbiory motyli.

Zawiadowca: Wapienik Karol, naucz. rys.

Stan urządzenia wewnętrznego szkoły.

Urządzenie wewnętrzne szkoły w roku sprawozdawczym doznało pewnej poprawy. Niemniej jednak istnieje cały szereg niedomogów, które należy usunąć tym bardziej,

ponieważ istnieją one już szereg lat i z roku na rok stan ten ulega pogorszeniu.

a) Dzięki dotacji Śl. U. W. — Wydziału Oświecenia Publicznego — uzyskano urządzenie klasowe dla 46 uczniów (stoły i krzesła), którego użyto w dwóch oddziałach klasy ósmej. W ten sposób wszystkie trzy klasy ósme oraz kl. III b korzystała z urządzenia nowoczesnego i bardziej higienicznego. Stan ten ulegnie z początkiem roku szkolnego dalszej poprawie przez włączenie do inwentarza szkolnego nowego urządzenia klasowego (stoły i stołki) zlikwidowanego Osiedla. Moment nieprzystosowania ławek w klasach do wieku uczniów — który podkreślała Dyrekcja w sprawozdaniu z ub. roku — został częściowo usunięty, gdyż ławek klas ósmych można było użyć innym klasom i wyeliminować najbardziej nieodpowiednie.

b) Stan części ławek jest — mimo naprawy uszkodzeń w czasie wakacji — nadal fatalny.

c) Część tablic odnowiono w czasie wakacji i polecono zaopatrzyć w linie, ale pewna liczba — ze względu na małe wymiary — nie nadaje się w ogóle do użytku niektórych przedmiotów (np. matematyki).

d) W wentylacji suferują, w których mieszczą się ustępy uczniowskie i nauczycielskie, nie zaszła — tak bardzo konieczna — zmiana na lepsze.

e) Urządzenie sali konferencyjnej jest fatalne; wymiana krzeseł jest niezbędnie potrzebna; podobnie przedstawia się sprawa z urządzeniem auli.

f) W roku sprawozdawczym odnowiono aulę oraz urządzono szatnię na około 300 uczniów (połowa zakładu). W ten sposób warunki higieniczne zakładu poprawiły się w znacznym stopniu. Harcówka — dotąd poza zakładem — znalazła pomieszczenie w własnym „Domku Harcerskim“, adoptowanym do tego celu budynku na podwórzu szkolnym.

Szczupłość zakładu i nadal daje się we znaki, a szczególnie dotkliwie odczuwa się brak pomieszczenia dla biblioteki uczniowskiej, pracowni zajęć praktycznych — działu obróbki żelaza i szkła, pracowni chemicznej, 1—2 klas, oraz pokoju przyjęć dla nauczycieli (rozmównicy). Tę ostatnią niedomogę usunie się w czasie wakacji przez odcięcie części dużej sali konferencyjnej i zamienienie jej na rozmównicę.

Przestarzałe ogrzewanie centralne oraz wadliwe zaopatrzenie okien daje się we znaki w porze zimowej. Utrzymanie tego stanu może wpłynąć ujemnie na stan zdrowia tak młodzieży, jak i nauczycieli.

Koniecznym również jest remont boiska sportowego.

Zestawienie pomocy i środków naukowych (w/g ksiąg inwentarza).

L. p.	Nazwa zbioru	Z początkiem roku szkolnego było przedmiotów (dzieł)	Przy- było	Uby- ło	Stan z końcem roku szkolnego
1	Zbiory biologiczne	816	8	—	824
2	„ geogr.-hist.	830	28	—	858
3	„ muzyczne	121	4	—	125
4	„ rysunkowe	349	—	18	331
5	„ dentyst.-lekarskie	173	—	—	173
6	„ fizyczno-chemiczne	1.309	22	—	1 331
7	„ mineralogiczne	729	—	—	729
8	„ robót ręcznych	1.000	150	—	1.150
9	„ gimnastyczne	298	14	—	312
10	„ sprzętów gimnazjum	1.331	116	—	1.447
11	Biblioteka nauczycielka	4 099	34	—	4.133
12	„ uczniowska	2.386	248	—	2.634
13	Pracownia germanistyczna	136	—	—	136
14	„ filologiczna (klas.)	106	88	—	194
15	„ historyczna	272	87	—	359
Razem		13 955	799	18	14.736
W roku szk. 1935/36		13.366	875	378	13.868

Stan czytelnictwa.

Uczniowie naszego zakładu korzystali z księgozbiorów szkolnych, tj. z bibliotek klasowych, fachowych oraz z biblioteki ogólnoszkolnej a nadto z bibliotek publicznych: T. C. L., Sejmowa, Rodziny Urzędniczej, K. P. W., Książnica Śląska, Księgarnia Katolicka, Kultura, Lektor, Litteraria, Górskiego oraz z bibliotek wojskowych, policyjnych, harcerskich, kopalnianych, hutniczych jako też z innych szkół. Duży procent uczniów posiada biblioteki własne względnie rodzinne.

W bibliotekach klasowych był następ. ruch: (pierwsza liczba oznacza ilość uczniów wypożyczających, druga ilość wypożyczeń) I a: 47, 282, I b: 40, 633, I c: 38, 270, II a: 34, 135, II b: 38, 256, II c: 39, 143, III a: 32, 131, III b: 18, 140, III c: 24, 80, IV a 38, 305, IV b: 28, 150, IV sp: 30, 420, VII a: 31, 126, VII b: 24, 212, VIII a: 19, 183, VIII b: 16, 64, VIII c: 16, 63.

Z bibliotek fachowych korzystali uczniowie następująco: Biblioteka Kółka Abstynentów: 25, 72, Biblioteka Sodalicii Marianańskiej: 20, 40, Biblioteka Kółka Filologicznego: 14, 29, Biblioteka Kółka Historycznego: 17, 64, Biblio-

teka Kółka Geograficznego: 167, 408, Biblioteka Kółka Fizycznego: 12, 25.

Z biblioteki ogólnoszkolnej wypożyczyli książek uczniowie klas I-szych: 193, klas II-gich: 574, klas III-cich: 220, klas IV-tych: 243, klas VII-mych: 187, klas VIII-mych: 145.

Z bibliotek pozaszkolnych, prywatnych i publicznych, przeczytali uczniowie według ogólnych obliczeń następującą ilość książek: kl. I a: 1351, I b: 550, I c: 1182, II a: 1099, II b: 1606, II c: 1786, III a: 998, III b: 420, III c: 293, IV a: 1511, IV b: 1436, IV sp: 897, VII a: 1572, VII b: 431, VIII a: 638, VIII b: 400, VIII c: 350.

Bibliotekami klasowymi i fachowymi zawiadywali uczniowie pod kierunkiem wychowawców i opiekunów Kółek, biblioteką ogólnoszkolną prof. Kobiela.

9. Hospitacje p. o. dyrektora i wizytacje władz szkolnych.

P. o. dyrektor przeprowadził w I okresie konferencyjnym 62, w II — 54, w III — 38, razem 154 godzin lekcyjnych hospitacyj ze szczególnym uwzględnieniem klas ósmych oraz czwartych, jako końcowych kursu nauk.

P. o. dyrektor hospitował również i zajęcia popołudniowe, lekcje języków obcych nadobowiązkowych, rysunków, śpiewu, gry i zabawy, naukę religii wyznań niekatolickich oraz prace w sali zajęć praktycznych.

Celem hospitacji w I-szym okresie było: w klasach pierwszych: zapoznanie się z zasobem wiadomości uczniów nowych, ich poziomem umysłowym, brakami, mogącymi ew. hamować normalne przerobienie materiału naukowego, względnie jego przerobienie w normalnym czasie.

W klasie IV specjalnej (niepromowani z kl. VI dawnego typu), zorientowanie się w materiale uczniowskim z kilku miejscowości i szeregu zakładów, także zakładów typu matematyczno-przyrodniczego, poziomie. U nowych nauczycieli z metodyką, u wszystkich — czy i o ile są realizowane postulaty statutu gimnazjum.

Celem hospitacji w II i III okresie było: śledzenie postępów realizacji nowego programu i szukanie dróg, które by umożliwiły realizację tego programu, badanie pracy nauczycieli w tych klasach w związku z powyższym programem oraz prace ich nad uczniami słabo uzdolnionymi, badanie poziomu klas, wreszcie — szczególnie w ostatnim okresie — wyników nauczania.

Omawianie hospitowanych lekcji odbywało się bezpośrednio po hospitacji. Na konferencjach tych ustalano również metody pracy i omawiano całokształt nauki, udzielanej przez danego nauczyciela, przy czym zwracano

także uwagę na organizację pracy domowej ucznia w szkole i w domu.

P. o. dyrektor miał sposobność zaznajomić się częściowo z metodyką pracy nauczyciela przez kontrolę zeszytów domowych uczniów oraz ich zapisków, a to podczas godzin zastępstw w różnych klasach. Spostrzeżenia były omawiane na konferencjach Rady Pedagogicznej i indywidualnych z poszczególnymi nauczycielami.

Nadto p. o. dyrektor w każdym okresie konferencyjnym przeglądał wypracowania szkolne uczniów w liczbie 1300—1400 zadań.

Wizytacje.

Właściwy wizytator zakładu p. wiz. Miłosz Sołtys przeprowadził szczegółową wizytację zakładu w miesiącach października 1936 i lutym 1937, oraz Osiedle w jesieni 1936 r., zaznajomił się z warunkami pracy w zakładzie i Osiedlu, metodyką nauczania poszczególnych nauczycieli, biegiem życia szkolnego i organizacjami szkolnymi, brał udział w konferencjach Rady Pedagogicznej i Komisji Klasowych i egzaminie dojrzałości. Po wizytacji wydał szereg zarządzeń, normujących pracę w zakładzie także w czasie konferencji z poszczególnymi nauczycielami, omawiających wizytowane lekcje.

Pan wizytator ministerialny Bronisław Brycki wizytował zakład w grudniu 1936 oraz w maju 1937 r.

Pan wizytator min. Krawczyk wizytował zakład 17 lutego interesując się wychowaniem fizycznym zakładu.

Panowie instruktorowie ministerialni oraz Śl. U. W. Wydział Oświecenia Publicznego wizytowali zakład w różnych czasach.

Po każdej lekcji następowały konferencje z zainteresowanymi nauczycielami i Dyrekcją zakładu.

10. Różne formy pracy naukowej grona nauczycielskiego oraz doksztalcanie się nauczycieli.

Niemal wszyscy członkowie grona nauczycielskiego — poza obowiązkową pracą zawodową — poświęcali się pracy, do której okazywali szczególniejsze uzdolnienia i zamiłowania.

Podobnie jak w poprzednich latach członkowie grona nauczycielskiego brali czynny udział w szeregu konferencyj ognisk metodycznych, przeprowadzali lekcje praktyczne oraz wygłaszali referaty.

Wszyscy członkowie grona nauczycielskiego korzystali z licznych pism pedagogicznych i fachowych oraz z obszernej biblioteki nauczycielskiej, — uzupełniając stale swą

wiedzę fachową i pedagogiczną oraz interesując się aktualnymi zagadnieniami z powyższych dziedzin.

Prof. Dr Frančič Vilim brał udział w pracach komitetu Centralnego w Warszawie przyjęcia wycieczki młodzieży bułgarskiej w Polsce oraz towarzyszył tej wycieczce jako delegat Ministerstwa W. R. i O. P. w czasie jej podróży po Polsce (28 IV do 12 V br.); zorganizował wycieczkę młodzieży szkół średnich z całej Polski do Paryża, Brukseli, Berlina. Z ramienia Towarzystwa Przyjaciół Młodzieży Akadem. (Komit. Wojew. Krakowskiego) oraz Twa Polsko-Jugosł. w Katowicach, zorganizował kolonię wypoczynkową dla młodzieży śląskiej nad Adriatykiem. Ogłosił szereg artykułów i tłumaczeń z jęz. słowiańskich na polski. Prowadzi referat przedstawień kinowych w Międzyszkolnej Komisji miasta Katowic.

W czasie podróży po Polsce od 28 IV do 12 V br. zwiedził szereg szkół średnich we Lwowie, Warszawie, Gdyni, Poznaniu i Krakowie, — wziął udział w jednej konferencji metodycznej z jęz. polskiego, wygłosił 3 referaty na konferencji Rady Pedag. o szkolnictwie średnim w Jugosławii i Bułgarii oraz o liceach.

Prof. Ankiewicz Jan wygłosił referat na zebraniu Rady rodzicielskiej: Na czym polega i jak przedstawiać się powinna współpraca domu ze szkołą w dziedzinie wychowania i kształcenia młodzieży?

Mgr. Brachman Joachim jest kierownikiem grupy ogniska metod. jęz. niemieckiego w Katowicach, brał udział w 5 konferencjach metod. jęz. niemieckiego. Wygłosił referaty: 1. Realizacja podręcznika Dewitzowej na kl. IV; 2. Praca zespołowa przy nauczaniu jęz. niemieckiego; 3. Lektura z jęz. niemieckiego w gimnazjum. — Przeprowadził lekcję praktyczną w kl. III na temat: Lektura domowa w nauce jęz. niemieckiego.

Chudziński Jan jako kierownik Ogniska metodycznego zajęć praktycznych zorganizował dwie konferencje metod. rejonowe, wziął udział w 5 konferencjach grupowych. Wygłosił referaty: 1. Jednostka metodyczna pracy indywidualnej. 2. Realizacja programu nauki zajęć prakt. w kl. IV gimn. 3. Realizacja programu nauki zajęć prakt. w liceum ogólnokształcącym. 4. Środki pomocnicze do nauki zajęć prakt. w kl. IV. 5. Literatura pomocnicza dla nauczycieli nauki zajęć prakt. w gimnazjum. 6. Spostrzeżenia nad realizacją programu nauki zajęć praktycznych w gimnazjum. — Odbył podróż naukową do Szwecji, zorganizował wystawę zajęć prakt. w gimn. państw. w Katowicach, zwiedził wystawę zajęć prakt. w Krakowie, przeprowadził ankietę w sprawie realizacji programu zajęć prakt. w gimnazjum.

Grzbiela Józef brał udział w dwu konferencjach metod. ćwiczeń cielesnych, oraz odbył 10-dniowy kurs pływacki w Warszawie, przeprowadził lekcję praktyczną z zespołem gimn. elementarny nauki pływania na temat: Ruchy żabkowe rąk i nóg.

Prof. dr Janicki Stanisław jest kierownikiem grupy katowickiej ogniska metodycz. przyrodoznastwa, wziął udział w 3 konferencjach metod. przyrodoznastwa.

Ks. prof. Josiński Robert pełni obowiązki wizytatora religii katolickiej w szkołach powszechnych na terenie wojew. śląskiego; uczestniczył w dwu konferencjach metod., wygłosił referaty: 1. Szkoła i rodzice. 2. Ratujmy młodzież przed alkoholizmem! 3. Ks. biskup dr Bromboszcz jako wychowawca. 4. Nowy projekt przygotowania do pierwszej komunii św.

Mgr. Kieresziński Zbigniew brał udział w 2-ach konferencjach metod. jęz. polskiego; wygłosił referat: Opracowanie lektur wraz z czytankami w kl. IV.

Prof. dr Kłoska Tadeusz uczestniczył w 3 konferencjach metod. przyrodoznastwa, wygłosił referat: Programy licealne przyrodoznastwa.

Prof. Kobiela Ludwik wziął udział w konferencji rejon. jęz. polskiego, zwiedził w czasie wycieczki szkoły w Jugosławii i w Bułgarii.

Prof. Kotajny Jan uczestniczył w konferencji dyrektorów szkół średnich woj. śląskiego, wziął udział w 2 konfer. rejon. i 3 grupowych ogniska metod. historii. Prowadzi administrację Śląskiej Biblioteki historycznej dla młodzieży, — oraz bibliotekę ogniska metod. historii.

Mgr. Lesikiewicz Józef brał udział w konfer. ogniska metod. matematyki i fizyki. Wygłosił referat: Podręczniki geometrii dla kl. IV.

Dr Maas Walter prowadził wykłady (po angielsku) w English Conversation Club, uczestniczył w 4 konfer. metod. jęz. nowożytnych. Wygłosił referaty: 1. Książki pomocnicze dla nauczycieli jęz. niemieckiego w kl. III. 2. Co może dać wydawnictwo „Germano-Slavica“ germanistom polskim?

Prof. Małecki Alfons brał udział w 4 konfer. metod. jęz. niemieckiego.

Mgr. Pundyk Henryk odbył kurs psychologiczny w Instytucie Pedagog. w Katowicach, przeprowadzał badania psychotechniczne z ramienia Poradni psychotechnicznej. Odbył kurs chemiczny w ognisku metod. chemii w Chorzowie oraz kurs metodyki, zorganizowany przez ognisko metod. matematyków w Katowicach. Uczestniczył w 5 konfer. metod.: matematyki (2), chemii (2), chemii (1). Opracował

referat: Korelacja między inteligencją umysłową a motoryczną.

Rykała Jan wygłosił referat: Szkolne audycje muzyczne a rola prelegenta; przeprowadził ankietę: Szkolne audycje muzyczne; opracował różne pieśni dla chórów szkolnych i na orkiestry szkolne. Brał udział w konfer. nauczycieli śpiewu i muzyki wojew. śląskiego.

Ks. prof. dr Siara Aleksy pełnił obowiązki wizytatora religii katolickiej w szkołach powszechnych na terenie woj. śląskiego.

Prof. Smidowicz Rudolf uczestniczył w konfer. metod. matematyki.

Prof. dr Stolingwa Piotr brał udział w 2 konferencjach metod. jęz. nowożytnych, wykładał jęz. francuski w Inst. Ped.

Mgr. Tobiasz Mieczysław wydał prace: 1. Piotr Niedurny. 2. Nauczyciel Janas. 3. Poseł ks. Wajda. 4. Pionierzy odrodzenia narodowego na Śląsku. Obecnie pracuje nad Dzierżoniem. Brał udział w 2 konfer. metod. historii.

Prof. Tylek Andrzej brał udział w konfer. metod. fizyki.

Wapiennik Karol uczestniczył w konfer. metod. zajęć praktycznych. Wygłosił referat: Motoryzacja kraju a szkolnictwo ogólnokształcące.

Prof. Wnuk Marian opracował dwie audycje radiowe: 1. Reportaż z wywiadówki. 2. Wędrujemy po Polsce. — Brał udział w 2 konfer. metod. jęz. polskiego. Wygłosił referaty: 1. Co dzisiejszy uczeń 4-klasowego gimnazjum może umieć z nauki o języku po ukończeniu gimnazjum. 2. Podręcznik gramatyki jęz. polskiego w kl. IV. gimn.

Prof. Wróbel Piotr uczestniczył w konfer. metod. jęz. łacińskiego, urządzonej przez filologów gimn. im. A. Osuchowskiego w Cieszynie.

Mgr. Zahraj Antoni odbył kurs chemicznej preparatyki w Chorzowie oraz kurs wykładów techniczno-inżynierskich, wziął udział w 5 konfer. metod.: fizyki (3), chemii (2); przeprowadził ankietę w sprawie realizacji programów w kl. III i IV z fizyki.

III. Szkoła a społeczeństwo.

Ujmując w krótki obraz przejawy życia społecznego, objęte powyższym tytułem wypada zwrócić uwagę na dwie strony tego zagadnienia. Jedno — to społeczeństwo i szkoła w ogóle; druga — to mniejsza społeczność rodziców „naszych“ i nasz Zakład.

W pierwszym wypadku da się stwierdzić pewną rezerwę znacznej części naszego społeczeństwa do szkoły średniej. Źródła tej rezerwy i zastrzeżeń należy szukać w intensywnej przebudowie dawnego gimnazjum na obecne 4-letnie gimnazja i licea, wyraźnie oparte na specjalizacji materiału nauczania. Brak dokładnych danych o tej przebudowie, brak sprawdzianów plusów życiowych reformy — są przyczyną negatywnego stanowiska znacznej części społeczeństwa do szkoły średniej.

Ważną rolę w tej negacji albo nieufności gra kryzys, podkopujący często w oczywisty sposób moralne wartości wykształcenia ogólnego. Były bowiem czasy, kiedy wykształcenie średnie zabezpieczało w pewnej mierze byt materialny; a studia wyższe czyniły to w większym jeszcze stopniu. Obecnie bywa odwrotnie. Zdarza się, że warunkiem otrzymania pracy jest wiele innych rzeczy — a wykształcenie nie jest w tych targach o pracę istotne. Do tego swoistego obrazu stosunków powojennych dołącza się jeszcze jaskrawe często odwrócenie płac. Handel, przemysł, technika lepiej zabezpieczają byt, niż wykształcenie ogólne. W takich warunkach traci społeczeństwo orientację, waha się, czyta chętnie prasę, naświatlającą warunki w szkole średniej bez należytego obiektywizmu.

Druga strona naszego zagadnienia obejmuje społeczność ogółu rodziców naszych uczniów i ich stosunek do Zakładu. Oczywiście jest sprawą, że współpraca tych rodziców z gronem nauczycielskim pokrywa się z istotą omawianego zagadnienia. Współpraca ta ogniskowała się w konferencjach indywidualnych, w wywiadówkach, w patronatach klasowych, w towarzystwach opieki nad organizacjami specjalnymi oraz w największej organizacji rodziców, w Radzie Rodzicielskiej.

Konferencje indywidualne, odbywane raz w tygodniu przez każdego nauczyciela, naświatlały uczniów dwustronnie — a mianowicie: od strony nauczyciela i od strony rodziców. Konferencje te są istotnym źródłem porozumienia między uczniem i rodzicami, pominąwszy nieliczne wyjątki i stanowią wartościowy sposób współpracy domu rodzicielskiego ze szkołą.

„Wywiady” orientowały rodziców o postępach uczniów w gimnazjum. Natomiast patronaty, działające na podstawie własnego regulaminu, pracowały nad poszczególnymi klasami. Działalność patronatów dotyczyła spraw charytatywnych, organizacji pracy domowej uczniów oraz poradnictwa zawodowego. Na szczególne podkreślenie zasługuje owocna praca wszystkich patronatów klasowych nad zdobywaniem środków pieniężnych na zamierzoną wycieczkę Warszawa—Wilno.

Towarzystwa opieki nad organizacjami specjalnymi — tzw. „Koła Przyjaciół” otaczały moralną opieką powierzonych im chłopców, uzupełniały sprzęt, gromadziły odpowiednie fundusze na organizację obozów. Rada Rodzicielska swoją pracą obejmowała całokształt poczynań wychowawczych nad młodzieżą, które nie są objęte oficjalnym programem wychowawczym, opracowanym przez nauczycieli.

Te sposoby współpracy rodziców ze szkołą zasługują na uznanie, ponieważ w dziele wychowania młodego pokolenia stwarzają dodatnie i pozytywne fakty.

Marian W n u k.

Rada Rodzicielska.

Skład Rady Rodzicielskiej na okres sprawozdawczy 1936/37 — wybrany został na Walnym Zebraniu Rady Rodzicielskiej w dniu 29 września 1936 r. Prezesem Rady został ponownie wybrany dr Władysław Gregorczyk. W skład Zarządu weszli: mjr. dypl. Kazimierz Szpondrowski — jako wiceprzewodniczący; podinspektor Policji Marian Chomrański — jako sekretarz; Jan Nowakowski jako skarbnik. Na członków Wydziału wykonawczego weszli: dr Wilimowski Marian, Gałdnik, Cupryś, redaktor Rumun, Truchlińska. Do Komisji rewizyjnej weszli: inż. Albinowski, radca Kocych i Mazurski. Z urzędu wchodził do Wydziału Wykonawczego: p. o. dyr. gimn. dr Frančić, prof. dr Kloska, ks. dr Siara.

Wydział Wykonawczy odbył ogółem 10 zebrań, na których omawiano sprawy bieżące, związane w szczególności z pracami na terenie Patronatów, uzgadniał postulaty i wnioski Rady Pedagogicznej oraz sprawy związane z prowadzeniem, a następnie likwidacją Osiedla.

Poza tym omawianą była sprawa prowadzenia dożywki a w szczególności forma i sposób podawania posiłków. Na skutek tego zaniechano podawania jak dotychczas chleba i wprowadzono na próbę podawanie bułek z masłem oraz wędliny.

Zamknięcie rachunkowe i Bilans Rady na dzień 31

Przychody

1. Pozostałość na dzień 1 IX 1936:		
a) do dyspozycji Wydziału Wykon.	463,88	
b) w kasie sekcji dożywiania . . .	52,11	
c) „ zarządu „Osiedla“ . . .	992,05	
d) zaliczka z funduszu druków . .	100,05	1.608,09
2. Składki członkowskie		2.025,05
3. Różne przychody:		
a) Dary	163,50	
b) Odsetki i za kupony od pap. wart.	76,91	
c) Różne zwrotne przychody i mylne wpłaty	8.336,95	8.577,36
4. Subwencje		2.920,—
5. Wpłaty na koszty utrzymania w Osiedlu		3.671,—
6. Wpłaty na „Fundusz druków“ (tylko w I półr.)	1.201,98	
7. Wpłaty na „Fundusz ubezpiecz.“ . .	905,50	
8. „ „ Fundusz zajęć prakt.“ . .	1.032,—	3.139,48
9. Za sprzedane ruchom. „Osiedla“ . .		2.315,—
10. Sekcja dożywiania		6.001,90
		<u>30.257,88</u>

Bilans

S t a n c z y n n y

1. Gotówka w kasie	2,50
2. P. K. O.	5.608,59
3. Sekcja dożywiania	807,40
4. Papiery wartościowe	794,80
5. Ruchomości	1.802,69
	<u>9.015,98</u>

**Rodzicielskiej przy Gimnazjum Państwowym
maja 1937 r.**

		Rozchody
1. Wydatki administracyjne		291,24
2. „ „ na Osiedlu		6.108,64
3. Zwroty wpłat na „Osiedle“		409,50
4. Sekcja dożywiania		5.194,50
5. Wydatki:		
a) z „Funduszu druków“	1.201,98	
b) na książki, czasopisma itp.	760,16	
c) z „Funduszu ubezpieczenia“	831,41	
d) z „ „ zajęć prakt.“	954,01	3.747,56
6. Koszty reperacji ruchomości		281,25
7. Subwencje		890,—
8. Zwrot sum przejściowych (wycieczka do Warszawy i Wilna) i mylnie wpłaconych		6.905,—
9. Różne		11,70
10. Pozostałość:		
a) w kasie Wydziału wykonawczego	5.611,09	
b) „ „ sekcji dożywiania	807,40	6.418,49
		<u>30.257,88</u>

zamknięcia:

Stan bierny

1. Towarzystwo „Osiedle“		432,20
2. Sumy przechodnie		2.057,—
3. Majątek w dniu 1 IX 1936 r.	7.517,75	
mniej strata do dnia 31 V 1937	990,97	6.526,78
		<u>9.015,98</u>

Za zgodność z księgami:

(—) **Jan Nowakowski**

Skarbnik Rady Rodzicielskiej.

Jedno posiedzenie Wydziału Wykonawczego odbyło się w zwiększonym komplecie, a mianowicie przy udziale wizytatora Sołtysa Miłosza i przewodniczących wszystkich Patronatów.

Posiedzenie to poprzedziła ankieta, wydana przez Wydział Wykonawczy, w sprawie prowadzenia w dalszym ciągu Osiedla. Ankiety tę otrzymały wszystkie Patronaty do wypowiedzenia się ogółu rodziców odnośnie dalszego utrzymania Osiedla, przy czym brano pod uwagę następujące okoliczności:

1. Kształcenie życia zbiorowego i koleżeńkości.
2. Rozwijanie samodzielności.
3. Zdrowotność.
4. System wychowawczy na Osiedlu z punktu widzenia moralnego i fizycznego.
5. Korzyści względnie straty w naukach.
6. Sprawy materialne.

Podczas ożywionej dyskusji przewodniczący Patronatów, zastępując stanowisko rodziców nie podnieśli żadnych zasadniczych zarzutów przeciw prowadzeniu Osiedla. Stwierdzili jedynie, że w dzisiejszych ciężkich warunkach gospodarczych opłata składana za pobyt uczniów na osiedlu, aczkolwiek stosunkowo jest niska, bo tylko 35 zł za dwa tygodnie łącznie z dojazdem kolejowym — to jednak opłata ta dla znacznej większości rodziców w bardzo wysokim stopniu obciąża ich budżet domowy. Wobec powyższego powzięto uchwałę, by zwołać nadzwyczajne walne zebranie członków Rady Rodzicielskiej i wystąpić na nim z wnioskiem o zlikwidowanie Osiedla.

Zgodnie z tą uchwałą w dniu 19 grudnia 1936 r. odbyło się Nadzwyczajne Walne Zebranie Rady Rodzicielskiej, na którym wniosek ten po przeprowadzonej dyskusji poddano pod głosowanie. Na 146 obecnych — padło 106 głosów za zniesieniem Osiedla, przeciw wnioskowi głosowało 36 — a 4 wstrzymało się od głosowania. W wyniku głosowania postanowiono Osiedle znieść z dniem 31 grudnia 1936 r. Dla przeprowadzenia likwidacji i uregulowania spraw inwentarzowych wyznaczono Komisję Likwidacyjną, złożoną z członków Wydziału Wykonawczego.

Za sprzedaną część ruchomości Osiedla, a w szczególności łóżek i pościeli uzyskano dotychczas kwotę 2315 zł. Przedmioty te sprzedane zostały organizacji „Przełot“ (Dom Wycieczkowy dla młodzieży, znajdującej się w Katowicach).

Nowoczesne urządzenie klasowe, będące na Osiedlu — przekazano Dyrekcji Gimnazjum Państwowego, a resztę ruchomości, jak przedmioty urządzenia gospodarskiego

i kuchennego, przekazano częściowo dla dożywki, a częściowo dla Koła Przyjaciół Harcerstwa II drużyny.

Na skutek zaprzestania prowadzenia Osiedla w roku szkolnym 1936/37, były tam tylko klasy I a, b, c, III a i b.

Na pokrycie kosztów pobytu tych klas na Osiedlu — Rada Rodzicielska wydatkowała kwotę około 1000 zł.

Wydział Wykonawczy poza tym na zebraniach swych zajmował się sprawami regulującymi prace poszczególnych Patronatów.

Rada Rodzicielska z funduszków swych udzieliła subwencji niezamożnej młodzieży na pokrycie taks administracyjnych, poza tym udzieliła subwencji na kurs pływania, na prenumeraty pism, na nagrodę dla pilnych uczniów oraz za kwotę 200 zł zakupiła książki do biblioteki gimnazjalnej. Ponadto zakupiła 10 atlasów geograficznych, 10 historycznych i 10 gospodarczych na powiększenie pomocy naukowych. Dla Koła Przyjaciół Harcerzy drużyny gimnazjalnej udzieliła subwencji w wysokości 300 zł.

W akcji letniej Rada Rodzicielska wzięła udział przez wyasygnowanie 1000 zł na zorganizowanie kolonii letniej w Nierodzimiu dla około 30 uczniów gimnazjalnych.

Sekretarz:
M. Chomrański.

Prezes Rady Rodzicielskiej:
Dr Władysław Gregorczyk.

Sekcja dożywiania.

Sekcja dożywiania, prowadzona przez p. Niklewską — delegatkę Wydziału Wykonawczego Rady Rodzicielskiej, przy pomocy pp. Browiczowej i Kozubowskiej, prócz subwencji z Wojew. Śląskiego przekazywanej na ręce Rady Rodzicielskiej przez Dyрекcję Zakładu otrzymała jedynie 64 kg cukru z Funduszu Bezrobocia. Mąki nie otrzymano w tym czasie. W okresie sprawozdawczym od 14 IX do 1 VI 1937 r. (wydawanie śniadań prowadzono do końca roku szkolnego) wydano **bezpłatnie śniadań 12.180**. Chłopcy otrzymywali mleko lub herbatę, do tego chleb z masłem. Przez dwa miesiące dawano bułkę z masłem; po przeprowadzeniu jednak ankiety, która wykazała, że bułka jest niewystarczająca, wrócono do chleba, dając po dwie kromki z masłem. Śniadań płatnych za minimalną opłatą wydano 31.174.

Śniadania bezpłatne wydawano niezamożnym uczniom na wniosek Rady Pedagogicznej. Sekcja dożywiania wydała również śniadania płatne dla profesorów, biorących udział w konferencjach rejonowych w liczbie około 100 oraz 260 śniadań dla profesorów i maturzystów. Wreszcie sekcja dożywiania wydała do świetlicy uczniowskiej, prowadzonej przez „Straż Przednią“, 100 porcji chleba z ma-

słem darmo i w I półroczu pokryła ponadto koszt utrzymania 2 uczniów na Osiedlu dziennie.

Sekcja dożywiania prowadzi osobną książkę kasową. Obrót po dzień 1 VI 1937 r. przedstawia się następująco:

	Dochód		Rozchód	
	Zł	gr	Zł	gr
Pozostało na książeczce z r. z.	52	11		
Dochód ze śniadań: wrzesień	350	34	60	62
październik	800	91	558	19
listopad	585	97	815	81
grudzień	414	88	818	34
styczeń	486	33	161	70
luty	640	17	852	12
marzec	377	89	631	02
kwiecień	648	90	393	66
maj	410	63	626	04
Procenta	3	77		
Subwencja Woj. Śląskiego	1230			
Wyżywienie uczniów na osiedlu (2 dziennie à 2 zł przez 70 dni)			280	
Razem	6001	90	5194	50
Na książeczce oszczęd. pozostało			700	40
Na koncie R. R. pozostało			107	
Ogółem	6001	90	6001	90

Ponieważ śniadania będą prowadzone do 10 czerwca, wobec tego zestawienie powyższe nie jest zupełne. Przypuszczalny dochód ze śniadań wyniesie około 200 zł, rozchód około 800 zł (w czym pokrycie szeregu rachunków za maj w chwili zestawienia kasowego nie popłaconych); pozostałość na książeczce na rok przyszły wyniesie około 200 zł.

N i k l e w s k a, przewodnicząca.

Koło Przyjaciół Harcerstwa.

Praca K. P. H. w okresie sprawozdawczym polegała na ścisłym kontakcie z drużyną celem utrzymania dotychczasowego poziomu drużyny oraz pobudzenia względnie udzielania pomocy w każdym kierunku celem zapewnienia dalszego rozwoju drużyny.

Koło liczy 65 członków i odbyło ogółem jedno zebranie walne, jedno nadzwyczajne i 13 posiedzeń zarządu.

Na walnym zebraniu wybrany został Zarząd w osobach: Podinsp. Policji Chomrański Marian — przewodni-

czący; Wołczek Stanisław — wiceprzewodniczący; mgr Sylwester Leonard — sekretarz; Rżaski Józef — skarbnik; członkowie Zarządu: dr Arct Zdzisław, wiceprezes Sądu Apelacyjnego, Chomrańska Mandi, Golasz Józef, radca D. O. K. P., Niklewska Waleria, Rakowa Maria; zastępcy członków Zarządu: Grzechowiakowa Zofia, Kucnerowa Maria, Skarżyńska Wanda, Rejniakowa Józefa.

Komisja Rewizyjna: Dyr. dr Frančić Wilim, inż. Długoborski Stanisław, wizytator Sołtys Miłosz; zastępcy członków Komisji Rewizyjnej: Rybka Walenty, Czaplicki Antoni.

Drużyna liczy 70 harcerzy, podzielonych na 6 zastępów oraz krąg starszo-harcerski. Drużynowym jest prof. mgr Kieresziński Zbigniew, który objął drużynę w październiku 1936 r.

Tematem zebrań Zarządu była współpraca z drużynowym celem wyrobienia harcerzy pod względem ideowym, karność i dyscyplina w drużynie — sprawy obozu letniego w Jaremczu, urządzenie imprez celem zebrania funduszy na subwencje dla niezamożnych harcerzy, zakup jednego namiotu dla 8 osób i innych sprzętów obozowych.

Miedzy innymi ważnymi sprawami K. P. H. zajęło się urządzeniem tymczasowej harcówki w budynkach Komendy Rezerwy Policji, w czym wydatną pomoc miało ze strony Głównej Komendy Policji Województwa Śląskiego. K. P. H. jako pierwsza jednostka organizacyjna harcerstwa zapoczątkowała akcję wymienną obozową z Węgrami, realizując przez to postulaty zlotu w Spale. Podkreślić należy, że ze wszystkich jednostek organizacyjnych Z. H. P., tylko ta jedna drużyna miała możliwość pobytu 4-tygodniowego na obozie na Węgrzech w ilości 11 harcerzy, goszcząc w zamian za to 6-ciu harcerzy węgierskich na obozie własnym w Jaremczu.

K. P. H. poza udziałem w imprezach i uroczystościach harcerskich wizytowało obóz w Jaremczu, prowadzony przez ówczesnego drużynowego Włodka Tadeusza. Obóz postawiony na bardzo wysokim stopniu, uzyskał uznanie ze strony władz harcerskich.

Podczas pobytu harcerzy węgierskich zajęło się organizacją ich gościny, zorganizowało zwiedzanie kopalni i huty w Chorzowie, wycieczkę do Zakopanego i kolejką linową na Kasprowy Wierch.

Podczas pobytu harcerzy naszych na Węgrzech, kmdantem których był instruktor Prawucki Witold, wyprawą tą opiekował się stale przewodniczący K. P. H. oraz jego żona.

Sprawozdanie kasowe za czas

Przychód

Saldo z poprzedniego okresu	199,84
Składki członków:	
a) zaległe	166,—
b) bieżące	<u>503,—</u>
	669,—
Dobrowolne ofiary	58,—
Za odznaki harcerskie	21,—
Imprezy	628,22
Subwencja Rady Rodzicielskiej	100,—
Odsetki od wkładów oszczędn.	11,77
Zwrot pożyczek udzielonych harcerzom na obóz	125,—
Wpłaty za pobyt harc. na obozie w Jaremczu . .	67,70
Zwrot z rozliczeń z otrzymanych-zaliczek . . .	6,35
	<hr/>
Razem	1.886,88

Katowice, dnia 27 lutego 1937 r.

Za zgodność:

Komisja Rewizyjna

(—) Dr V. Frančić

(—) W. Niklewska

(—) K. Tatarczyk

Podczas pobytu na Węgrzech nawiązano ścisły kontakt z władzami harcerskimi węgierskimi, a w szczególności z harcerskim kołem Węgiersko-Polskim w Budapeszcie celem przygotowania akcji wymiennej na rok 1937.

Członkowie wyprawy pod każdym względem odnieśli bardzo wielkie korzyści oraz stali się bardzo ważnym czynnikiem propagandowym harcerstwa polskiego na Węgrzech, jak również rozbudowy braterskich stosunków pol-

od 17 III do 31 XII 1936 r.

R o z c h ó d

Dziesięcina od dochodu netto z urządzonych imprez w r. 1936 dla Zarządu Okr. Katowice . . .	62,82
Opłata rejestr. za r. 1937 dla Naczelnictwa Z. H. P. Warszawa	10,25
Koszta administracyjne, druki, portoria, klisze itp.	61,35
Inwentarz harcerski (uzupełnienie)	288,05
Subwencja dla niezamożnych harcerzy	365,—
Pożyczka dla harcerzy na obóz w Jaremczu . . .	160,—
Subwencja na urządzenie obozu i częściowe utrzymanie w Jaremczu	347,86
Rzeźby z węgla dla harcerzy węgierskich	120,—
Subwencja na urządzenie harcówki	40,—
Na opłaty wiz oraz wydatki dla gości węgierskich	130,—
Saldo na r. 1937	301,55
Razem	1.886,88

Z a Z a r z ą d:

(—) M. Chomrański,
przewodniczący.

(—) J. Rżaski,
skarbnik.

sko-węgierskich. Koszta wyprawy bez przejazdów kolejowych na Węgrzech i bez pobytu na obozie wynosiły 715 zł. Wyprawę tę częściowo subwencjonowało K. P. H.

Do udatnych imprez, urządzanych przez Koło zaliczyć należy „G w i a z d k ę” i „Ś w i ę c o n e” w II drużynie.

Celem zasilenia funduszy wykupiono j e d n o p r z e d s t a w i e n i e teatralne, co przyniosło Kołu czysty dochód w wysokości około 450 zł.

Do ważniejszych działań Koła należy m. i. zaopatrzenie całej drużyny w peleryny przez umożliwienie spłacania ich na dogodnych ratach.

Prócz przygotowań do akcji obozowej na rok 1937 poważną troską Koła było wyszukanie stałej harcówki. Dzięki życzliwości Dyrektora Gimnazjum dra Frančića i poparciu Władz Szkolnych uzyskano zezwolenie na przebudowę nieużywanych ubikacji na terenie Gimnazjum.

Przy czynnej i bardzo ofiarnej pomocy i pracy członków Zarządu względnie Koła przystąpiono do budowy tej harcówki, poświęcenie której odbyło się 13 czerwca 1937 r.

Dalszym ważnym zdarzeniem w życiu II drużyny oraz działalności Koła było ufundowanie sztandaru.

Drużyna jako jedna z najstarszych w roku bieżącym obchodzi 15-lecie swego istnienia. W związku z tym odbyło się uroczyste poświęcenie sztandaru i harcówki w dniu 13 czerwca pod protektoratem Przewodniczącego Z. H. P. Wojewody dra Michała Grażyńskiego.

Ostatnią akcją w roku szkolnym było urządzenie zabawy towarzyskiej na terenie Gimnazjum dla abiturientów i zaproszonych gości w dniu 12 czerwca 1937 r.

Sprawozdanie kasowe za rok budżetowy od 1 stycznia 1936 r. do 31 grudnia 1936 r. wykazuje po stronie przychodu i rozchodu 1886,88 zł.

W bieżącym roku szkolnym, tzn. w roku 1937, K. P. H. otrzymało subwencję w wysokości 300 zł od Rady Rodzicielskiej na akcję obozową.

Mgr L. Sylwester,
sekretarz.

M. Chomrański,
przewodniczący.

IV. Część administracyjno-statystyczna.

1. SKŁAD GRONA NAUCZYCIELSKIEGO W ROKU SZKOLNYM 1936/37.

a) Członkowie grona nauczycielskiego.

Dyrektor:

Czernichowski Edward, dyrektor do 31 XII 1936, pełnił obowiązki wizytatora okręgowego szkół średnich w Śląskim Urzędzie Wojewódzkim, W. O. P.

Franćić Vilim, dr filozofii, profesor, lektor Uniwersytetu Jagiellońskiego, wykładowca Wyższego Studium Handlowego w Krakowie, pełnił obowiązki dyrektora gimnazjum; uczył jęz. polskiego w kl. VII a — 4 godz. tyg.

Kotajny Jan, profesor, zastępca dyrektora, zawiadowca zbiorów historycznych; uczył historii w klasie II a — 3 godz., VIII a — 3, VIII b — 3, VIII c — 3, razem 12 godzin tygodniowo.

Nauczyciele zakładu:

1. **Ankiewicz Jan**, profesor, zawiadowca zbiorów pracowni humanistycznej, opiekun klasy VIII b, uczył języka łacińskiego w kl. II c — 4, IV a — 4, VIII a — 4, VIII b — 4, historii w kl. I a — 3, razem 19 godzin tygodniowo w I półr., nadto w II półr. jęz. łacińskiego w kl. I a — 5, razem 24 godz. tyg. w II półr.
2. **Bobek Władysław**, dr filozofii, docent Uniwersytetu Jagiellońskiego, urlopowany celem pełnienia obowiązków lektora języka polskiego na Uniwersytecie w Bratysławie (Czechosłowacja).
3. **Bolchower Józef**, profesor, przydzielony do szkolnictwa powszechnego w Katowicach.
3. **Brachman Joachim**, magister filozofii, nauczyciel stały, opiekun klasy VII a, opiekun samorządu szkolnego, uczył jęz. niemieckiego w klasie I c — 6, III c — 4, IV a — 4, IV b — 4, VII a — 4, nadobowiązkowego 2 godz., razem 24 godz. tyg. w I półroczu; w II półroczu w klasie I c — 4, III c — 4, IV a — 4, IV b — 4, VII a — 4, razem 20 godzin tygodniowo.
5. **Budzówna Stanisława**, nauczycielka stała, kierowniczka ogniska metodycznego zajęć praktycznych dla dziewcząt, przydzielona do Gimnazjum Miejskiego Żeńskiego w Katowicach.
6. **Chameides Kalman**, rabin, nauczyciel kontraktowy, uczył religii mojżeszowej w III grupach po 2 godz., razem tygodniowo 6 godzin.
7. **Chudziński Jan**, nauczyciel stały, kierownik ogniska metodycznego zajęć praktycznych dla chłopców, zawiadowca zbiorów zajęć praktycznych, uczył zajęć praktycznych w kl. I a — 2 + 2, II a — 2 + 2, III c — 2 + 2, IV a — 2 + 2, razem 16 godz. tygodniowo do dnia 1 IV 1937 r.; od dnia 1 IV 1937 r. w klasie III c tylko 2 godz. tyg., w innych klasach bez zmian, razem 14 godzin tyg.
8. **Dłużniewski Franciszek**, profesor, opiekun klasy IV b, zawiadowca biblioteki nauczycielskiej, uczył języka łacińskiego w kl. II a — 4, II b — 4, III a — 4, III b — 4, IV b — 4, razem 20 godzin tygodniowo.

9. **Drozdowski Czesław**, nauczyciel stały, przydzielony do administracji w charakterze instruktora oświaty pozaszkolnej w Urzędzie Woj. Śląskim — Wydziale Oświecenia Publicznego w Katowicach na czas od 1 IX 1936 do 31 VIII 1937.
10. **Ks. Grajewski Kazimierz**, nauczyciel kontraktowy, uczył religii rzymsko-katolickiej w kl. I a — 2, I b — 2, I c — 2, III b — 2, III c — 2, razem 10 godz. tygodniowo.
11. **Grzbiela Józef**, nauczyciel publicznej szkoły powszechnej nr 26 w Katowicach, przydzielony do gimnazjum państwowego na rok szkolny 1936/37, zawiadowca zbiorów gimnastycznych, opiekun gimnazjalnego Koła Sportowego, opiekun pedagogiczny hufca p. w., uczył ćwiczeń cielesnych w kl. I b — 2, II b — 2, III b — 2, IV sp — 2, VII a — 2, VII b — 2, gier i zabaw w klasie I a (9 XI 1936), I b, II b, III b, IV a tylko do 9 XI, IV b tylko do 9 XI 1936, IV sp od 9 XI po 2 godz. tygodniowo, razem 10 godz., nadto hufca (kl. IV a, b i VII a, b) 4 godz., razem tygodniowo 26 godzin.
12. **Janicki Stanisław**, dr fil., profesor, opiekun kl. III a, opiekun kółka przyrodników, zawiadowca zbiorów mineralogicznych, uczył biologii w kl. I a — 2 + 2 + 1, I b — 2 + 2 + 1, I c — 2 + 2 + 1, IV a — 2 + 1, geografii w kl. III a — 2, II a — 2, razem 24 godz. tygodniowo.
13. **Ks. Josiński Robert**, profesor, opiekun Sodalicii Mariańskiej i Kółka Abstynentów, uczył religii rzymsko-katolickiej w kl. IV sp — 2, VII a — 2, VII b — 2, VIII a — 2, VIII b — 2, VIII c — 2, razem 12 godzin tygodniowo. Zniżka godzin celem wizytowania nauki religii w szkołach powszechnych.
14. **Jost Ernest**, profesor, urlopowany celem nauczania w szkołach dla mniejszości językowej niemieckiej.
15. **Ks. Kahane Jerzy**, pastor, nauczyciel tymczasowy, uczył religii ewangelickiej w 2 zespołach po 2 godz., razem 4 godz. tygodniowo. Uczył tylko do 28 lutego 1937 r.
16. **Kędryna Szymon**, nauczyciel stały, przydzielony do administracji w charakterze instruktora oświaty pozaszkolnej w Urzędzie Wojewódzkim Śląskim — Wydziale Oświecenia Publicznego w Katowicach na czas od 1 IX 1936 do 31 VIII 1937 r.
17. **Kieresiński Zbigniew**, magister fil., nauczyciel stały, opiekun klasy VIII c, opiekun drużyny harcerskiej, opiekun międzyszkolnego czasopisma młodzieży szkół średnich „Śmiało“, uczył jęz. polskiego w kl. I a — 6, IV b — 4, VII b — 3, VIII a — 4, VIII b — 4, VIII c — 3, razem 24 godziny tygodniowo w I półroczu; w II pół-

roczu w klasie I a tylko 3 godz., w innych klasach bez zmian, razem 21 godz. tyg.

18. **Killian Fryderyk**, profesor, urlopowany celem umożliwienia pełnienia pracy nauczycielskiej w prywatnych szkołach dla mniejszości językowej niemieckiej.
19. **Kisieliński Stefan**, nauczyciel stały, instruktor wychowania fizycznego w Wydziale Oświecenia Publicznego w Katowicach, uczył ćwiczeń cielesnych w klasach I a — 2, IV a — 2, IV b — 2, razem 6 godz. tygodniowo.
20. **Kloska Tadeusz**, dr fil., profesor, opiekun klasy II b, opiekun zespołu teatralnego, zawiadowca zbiorów biologicznych, uczył biologii w klasach II a 2 + 2 + 1, II b 2 + 2 + 1, II c 2 + 2 + 1, IV b 2 + 1, razem 18 godz. tyg. (do 30 IX w kl. IV b — 2 + 2, tj. 19 godz. tyg.).
21. **Kobiela Ludwik**, profesor, opiekun klasy IV a, zawiadowca biblioteki uczniowskiej, uczył języka polskiego w klasie II a — 4, II b — 4, II c — 4, III a — 4, IV a — 4, razem 20 godzin tygodniowo.
22. **Koperska Felicja**, nauczycielka stała, przydzielona do administracji w charakterze instruktorki wychowania fizycznego w Wydziale Oświecenia Publicznego Urzędu Wojewódzkiego Śląskiego w Katowicach na czas od dnia 1 IX 1936 do dnia 31 VIII 1937.
23. **Kozdruń Mieczysław**, nauczyciel kontraktowy, opiekun klasy II a, uczył ćwiczeń cielesnych w klasie I c — 2, 2 a — 2, II c — 2, III a — 2, III c — 2, VIII a — 2, VIII b — 2, VIII c — 2, gier i zabaw I c, II a, II c, III a, III c, I a tylko do 9 XI 1936 — razem 28 godz. tyg., od 9 XI 1936 26 godz. tygodniowo.
24. **Kret Józef**, przydzielony do administracji w charakterze instruktora harcerstwa w Wydziale Oświecenia Publicznego — Urzędu Wojewódzkiego Śląskiego w Katowicach na czas od 1 IX 1936 do 31 VIII 1937 r. — Od dnia 1 stycznia 1937 r. przeniesiony do publicznej szkoły powszechnej nr 3 w Katowicach.
25. **Ks. Kubisz Karol**, pastor, nauczyciel kontrakt., uczył religii ewangelickiej od dnia 7 IV 1937 r. w 2 zespołach po 2 godz. tyg., razem 4 godziny tygodniowo.
26. **Krotochwila Adam**, nauczyciel stały, przydzielony do szkoły powszechnej.
27. **Lesikiewicz Józef**, magister fil., nauczyciel kontrakt., opiekun klasy III c, opiekun Szkolnej Kasy Oszczędności, uczył matematyki w klasie II c — 4, III b — 4, III c — 4, IV b — 4, VII a — 3, fizyki w kl. IV a — 3 + 3 + 1, razem 26 godz. tygodniowo.
28. **Maas Walter**, dr fil., nauczyciel kontraktowy, uczył języka niemieckiego w kl. I b — 6, angielskiego w kl. I a — 6, francuskiego w kl. I a — 6, ang. nadobow. 2,

- francuskiego nadobow. 2 godz., razem w I półroczu 22 godz. tygodniowo; w II półroczu jęz. niem. w klasie I b — 4, angielskiego w I a — 4, franc. w I a — 4, nadobowiązkow. francuskiego 4, angielskiego 4, niemieckiego 2 godz., razem 22 godz. tyg. w II półroczu.
29. **Małecki Alfons**, profesor; opiekun klasy II c, uczył jęz. niemieckiego w klasie II b — 4, II c — 4, IV sp — 2, VIII a — 4, VIII b — 4, VIII c — 2, nadobowiązkowego niemieckiego 2 godz. w kl. I a, razem 22 godz. tygodn.
 30. **Małecki Kazimierz**, dr fil., profesor, nauczyciel stały, zawiadowca zbiorów geograficznych, uczył geografii w klasie I a — 3, I b — 3, I c — 3, II c — 2, III b — 2, III c — 2, IV sp — 2, IV a — 3, IV b — 3, historii w kl. II c — 3, razem w I półr. 26 godz. tygodniowo; w II półroczu geografii w kl. I a — 3, I b — 3, I c — 3, II c — 2, III b — 2, III c — 2, IV sp — 2, historii w kl. II c — 3, IV a, IV b po 3, razem 26 godzin tygodniowo w II półroczu.
 31. **Maślankiewicz Piotr**, nauczyciel, przydzielony do administracji w charakterze instruktora oświaty pozaszkolnej w Urzędzie Wojewódzkim Śląskim — Wydziale Oświecenia Publicznego w Katowicach na czas od 1 IX 1936 do 31 VIII 1937 r.
 32. **Mazurkówna Stefania**, dr fil., nauczycielka tymczasowa, na urlopie płatnym, celem umożliwienia pełnienia obowiązków kierowniczkii ogniska metodycznego jęz. niemieckiego w miejskim gimnazjum żeńskim w Katowicach.
 33. **Miterzanka Mieczysława**, dr fil., nauczycielka tymczasowa, na urlopie płatnym celem umożliwienia pełnienia obowiązków kierowniczkii ogniska metodycznego języka polskiego w miejskim gimnazjum żeńskim w Katowicach.
 34. **Musiół Ludwik**, pełnił obowiązki wizytatora szkół w Wydziale Oświecenia Publicznego — Urzędu Wojewódzkiego Śląskiego w Katowicach.
 35. **Orlicki Mikołaj**, profesor, uczył matematyki w klasie I c — 3 godz. tygodniowo od 23 IX 1936.
 36. **Papée Stefan**, dr fil., profesor, przydzielony do Wydziału Oświecenia Publicznego Urzędu Wojew. Śląsk. w Katowicach celem pełnienia obowiązków wizytatora szkół.
 37. **Piernikarczyk Józef**, profesor, przydzielony do czynności administracyjnych w Archiwum Urzędu Wojewódzkiego Śląskiego w Katowicach.
 38. **Plessner Jakób**, profesor, przydzielony do publicznej szkoły powszechnej nr 11 w Katowicach.

39. **Pletnia Józef**, profesor, opiekun kółka filologicznego, uczył języka łacińskiego w klasie VII a — 5, VIII c — 4, IV sp — 3, greckiego w kl. VII b — 6, VIII c — 5, razem 23 godziny tygodniowo (do 30 IX bez IV sp 20 godzin), w II półr. w kl. IV sp 5 godz., razem 25 godzin tygodn.
40. **Pol Leon**, przydzielony do publicznej szkoły powszechnej nr 4 w Katowicach.
41. **Popiołek Kazimierz**, dr fil., profesor, na urlopie płatnym celem umożliwienia pełnienia obowiązków nauczyciela i kierownika ogniska metodycznego historii w miejskim gimnazjum męskim w Katowicach.
42. **Pundyk Henryk**, mgr. filozofii, nauczyciel kontraktowy, opiekun klasy I a, uczył matematyki w kl. I a — 3, I b — 3, II b — 4, VII b — 2, fizyki III b 3 + 3 + 1 = 7, propedeutyki filozofii w kl. VIII a — 3, VIII b — 3, razem 25 godzin tygodniowo (we wrześniu prop. fil. tylko w VIII a, tj. 22 godz., nadto do 23 IX w I c matem. 3 godz.).
43. **Ranoszek Rudolf**, dr fil., profesor, docent Uniwersytetu Warszawskiego, urlopowany dla celów naukowych oraz pełnienia obowiązków docenta na Uniwersytecie J. Piłsudskiego w Warszawie.
44. **Rykała Jan**, nauczyciel stały, opiekun Kółka muzycznego, zawiadowca zbiorów muzycznych, uczył śpiewu 2 godz., śpiewu chórowego 2 godz., orkiestry 2 godz., gry na skrzypcach w 3 zespołach po 2 godz., razem 12 godz. tygodniowo.
45. **Ryczkiewicz Józef**, nauczyciel kontraktowy na osiedlu gimnazjum w Starym Bielsku od dnia 1 IX 1936 do 31 XII 1936, od 1 I 1937 uczył w państw. gimn. w Siemianowicach.
46. **Ks. Siara Aleksy**, dr fil., profesor, uczył religii rzym.-kat. w klasie II a — 2, II b — 2, II c — 2, III a — 2, IV a — 2, IV b — 2, razem 12 godz. tygodniowo. Zniżka godzin dla celów wizytowania nauki religii w szkołach powszechnych.
47. **Smidowicz Rudolf**, nauczyciel stały, opiekun kl. VIII a, opiekun Spółdzielni uczniowskiej, uczył matematyki w klasie II a — 4, III a — 4, IV a — 4, IV sp — 3, VIII a 3, VIII b 3, VIII c — 2, razem 23 godziny tygodniowo.
48. **Smoleń Jan**, profesor, urlopowany celem pełnienia obowiązków nauczyciela w wyższej szkole polskiej w Bytomiu.
49. **Stolingwa Piotr**, dr fil., profesor, opiekun klasy VII b, uczył jęz. angielskiego w klasie II a — 4, III a — 4, francuskiego w klasie II a — 4, III b — 4, IV b — 4, niemieckiego w kl. VII b — 3, razem 23 godziny tygodn.

50. **Dr Szerbiński Edward**, lekarz szkolny, uczył higieny w kl. VIII a + b + c po 1 godz., razem 3 godz. tyg.
51. **Tobiasz Mieczysław**, mgr fil., nauczyciel tymczasowy, opiekun kółka historycznego, opiekun kl. III b, uczył historii w klasie II b — 3, III a — 3, III b — 3, III c — 3, IV sp — 4, VII a — 5, VII b — 3, razem 24 godziny tyg.
52. **Tomechna Antoni**, nauczyciel stały, przydzielony do publicznej szkoły powszechnej w Katowicach.
53. **Trzaska Eugeniusz**, dr fil. i praw., profesor, urlopowany celem pełnienia obowiązków dyrektora prywatnego gimnazjum im. św. Jacka w Katowicach.
54. **Tylek Andrzej**, nauczyciel stały, opiekun klasy IV sp., opiekun L. O. P. P., zawiadowca zbiorów fizyko-chemicznych, uczył fizyki w klasie IV sp — 6, VII a — 4 + 2, VIII a — 4, VIII b — 4, VIII c — 3, propedeutyki filozofii w kl. VIII c — 3, razem 26 godz. tyg. (we wrześniu nadto prop. fil. VIII b, tj. 29 godz. tyg.).
55. **Wakulicz Antoni**, na urlopie płatnym, celem umożliwienia pełnienia obowiązków kierownika ogniska metodycznego matematyki w miejskim gimnazjum męsk. w Katowicach.
56. **Wapienik Karol**, nauczyciel stały, zawiadowca zbiorów rysunkowych, uczył zajęć praktycznych w klasie I b 2 + 2, I c — 2 + 2, II b — 2 + 2, II c — 2 + 2, III a — 2 + 2, III b — 2 + 2, IV b — 2 + 2; nadobow. rysunków 4 godz., razem 32 godziny tygodniowo do 15 XI 1936; od 15 XI 1936 6 godzin rysunków, a zajęcia praktyczne bez zmian, razem 34 godziny tygodniowo.
57. **Wazł Edward**, profesor, na urlopie płatnym celem umożliwienia pełnienia obowiązków w Śląskim Biurze Statystycznym przy Śląskiej Radzie Wojewódzkiej w Katowicach.
58. **Ks. Wilczewski Stanisław**, dr fil., profesor, na urlopie płatnym, celem umożliwienia prowadzenia nauki fonetyki w państw. seminariach w Mysłowicach i Pszczynie oraz prowadzenia fonetycznej poradni leczniczej w Katowicach dla młodzieży szkół wszelkich typów.
59. **Witek Roman**, nauczyciel, przydzielony do administracji w Urzędzie Wojewódzkim Śląskim — Wydziale Oświecenia Publicznego na czas od 1 IX 1936 do 31 VIII 1937.
60. **Wnuk Marian**, magister filozofii, profesor, opiekun klasy I b, opiekun L.M.K., opiekun pedagogiczny Drużyny Harcerskiej, uczył jęz. polskiego w klasie I b — 6, I c — 6, III b — 4, III c — 4, IV sp — 4, razem w I półr. 24 godziny tygodniowo; w II półroczu w klasie I b — 3, I c — 3, III b — 4, III c — 4, IV sp — 4, razem 18 godz. tygodniowo.

61. **Wróbel Piotr**, profesor, opiekun klasy I c, opiekun kółka krajoznawczego, uczył języka łacińskiego w klasie III c — 4, VII b — 5, historii w klasie I b — 3, I c — 3, razem 15 godzin tygodniowo w I półroczu; w II półr. języka łacińskiego w klasie I b — 5, I c — 5, III c — 4, VII b — 5, historii w klasie I b — 3, I c — 3, razem tyg. 25 godzin w II półroczu.
62. **Zahraj Antoni**, mgr. filozofii, nauczyciel kontraktowy, uczył fizyki w klasie III a 3 + 3 + 1, III c 3 + 3 + 1, IV b 3 + 3 + 1, VII b — 3, razem 24 godziny tygodniowo do dnia 1 IV 1937; od dnia 1 IV uczył w klasie III c tylko 4 godziny, w innych klasach bez zmian, razem tygodniowo 21 godzin.
63. **Zawojski Kazimierz**, nauczyciel, przydzielony do czynności administracyjnych w Urzędzie Wojewódzkim Śląskim, Wydziale Oświecenia Publicznego w Katowicach.
64. **Zieliński Stanisław**, inżynier, nauczyciel kontraktowy do dnia 30 listopada 1936 r.
 Lekarz szkolny: **Dr Szczerbiński Edward**.
 Lekarz dentysta: **Dr Talewski Jan**.
 Lekarz okulista: **Dr Gabszewicz Jadwiga**.
 Lekarz laryngolog: **Dr Tumidajski Marian**.
 Lekarz psychiatra: **Dr Golonka Kazimierz**.
 Sekretarka: **Bregulanka Zofia**.
 Służba: **Klose Feliks**, woźny etatowy.
Klose Wincenty, pomocnik woźnego, jako pracownik etatowy.
Pasternok Józef, palacz, jako pracownik kontraktowy, nadto 4 sprzątaczk.

b) Zmiany i ruch w gronie nauczycielskim.

M i a n o w a n i a :

1. **Chameides Kalman**, mianowany nauczycielem kontraktowym z dniem 4 IX 1936 r. reskryptem Wojewody Śląskiego Nr. O. P. II. C. 212/7 z dnia 22 IX 1936 r.
2. **Czernichowski Edward**, przeniesiony z dniem 1 stycznia 1937 r. na stanowisko stałego wizytatora szkół do Wydziału Oświecenia Publicznego w Urzędzie Wojewódzkim Śląskim w Katowicach reskryptem Ministra W. R. i O. P. Nr. BP. 25961/36 z dnia 8 stycznia 1937 r.
3. **Dr Golonka Kazimierz**, mianowany lekarzem kontraktowym z dniem 15 listopada 1936 r. reskryptem Wojewody Śląskiego Nr. O. P. II. 96/G. 76 z dnia 12 XI 1936 r.
4. **Ks. Grajewski Kazimierz**, mianowany nauczycielem kontraktowym z dniem 28 IX 1936 r. reskryptem Urzę-

du Wojewódzkiego Śląskiego — Wydziału Oświecenia Publicznego z dnia 30 IX 1936 r. Nr. O. P. II. 96/G-90.

5. **Kozdruń Mieczysław**, mianowany nauczycielem kontraktowym z dniem 18 września 1936 r. reskryptem Wojewody Śląskiego Nr. O. P. II. K. 993/3 z dnia 16 IX 1936 r.
6. **Ks. pastor Kubisz Karol**, mianowany nauczycielem kontraktowym z dniem 7 kwietnia 1937 r. reskryptem Wojewody Śląskiego Nr. O. P. II. 91/K. 35 z dnia 3 IV 1937 r.
7. **Mgr Lesikiewicz Józef**, mianowany nauczycielem kontraktowym z dniem 1 września 1936 r. reskryptem Wojewody Śląskiego Nr. O. P. II. L. 202/4 z dnia 6 VI 1936 r.
8. **Dr Maas Walter**, mianowany nauczycielem kontraktowym z dniem 1 września 1936 r. reskryptem Wojewody Śląskiego Nr. O. P. II. M. 571/4 z dnia 16 VIII 1936 r.
9. **Dr Mazurkówna Stefania**, mianowana nauczycielką gimnazjum państwowego w Katowicach z dniem 15 IX 1936 r. reskryptem Wojewody Śląskiego Nr. O. P. II. M. 479/25 z dnia 14 IX 1936 r. (z Gimnazjum miejskiego żeńskiego w Chorzowie).
10. **Dr Miterzanka Mieczysława**, mianowana nauczycielką gimnazjum państwowego w Katowicach z dniem 1 III 1937 r. reskryptem Wojewody Śląskiego Nr. O. P. II. M. 483/8 z dnia 8 II 1937 r. (z gimnazjum miejskiego żeńskiego w Katowicach).
11. **Pundyk Mieczysław**, mianowany nauczycielem kontraktowym z dniem 1 IX 1936 r. reskryptem Wojewody Śląskiego Nr. O. P. II. 96/W 51 z dnia 24 VIII 1936 r.
12. **Mgr Ryczkiewicz Józef**, mianowany nauczycielem kontraktowym w osiedlu gimn. w Starym Bielsku z dniem 1 IX 1936 r. reskryptem Wojewody Śląskiego Nr. O. P. II. 96/R-22 z dnia 24 VIII 1936 r.
13. **Sołtys Miłosz**, mianowany z dniem 15 czerwca 1936 r. dekretem Ministra W. R. i O. P. Nr. BP. 9478/36 z dniem 15 VI 1936 r. stałym wizytatorem szkół (reskrypt Urzędu Wojewódzkiego Śląskiego — Wydziału Oświecenia Publicznego Nr. O. P. II. S. 285/11 z dnia 24 VI 1936 r.
14. **Dr Tumidajski Marian**, mianowany lekarzem kontraktowym z dniem 1 II 1937 r. reskryptem Wojewody Śląskiego z dnia 28 I 1937 r. Nr. O. P. II. 91/T-3.
15. **Zahraj Antoni**, mianowany nauczycielem kontraktowym z dniem 5 X 1936 r. reskryptem Wojewody Śląskiego Nr. O. P. II. 96/Z-64 z dnia 30 IX 1936 r.

16. **Inż. Zieliński Stanisław**, mianowany nauczycielem kontraktowym z dniem 1 września 1936 r. reskryptem Wojewody Śląskiego Nr. O. P. II. Z. 219/2 z dnia 10 VI 1936 r.

Przydzielenia z tuł. zakładu:

1. **Bolchower Józef**, profesor, przydzielony do publicznej szkoły powszechnej nr 7 w Katowicach na rok szkolny 1936/37, celem pełnienia obowiązków kierownika tej szkoły, reskryptem Urzędu Wojewódzkiego Śląskiego Wydziału Oświecenia Publicznego Nr. O. P. II. B. 276/7 z dnia 11 IX 1936 r.
2. **Drozdowski Czesław**, powierzenie czynności administracyjnych w charakterze instruktora oświaty pozaszkolnej w Urzędzie Wojewódzkim Śląskim — Wydziale Oświecenia Publicznego w Katowicach na czas od dnia 1 IX 1936 do dnia 31 VIII 1937 r. reskryptem Urzędu Wojewódzkiego Śląskiego — Wydziału Oświecenia Publicznego Nr. O. P. II. D. 118/15 z dnia 1 VIII 1936 r.
3. **Kędryna Szymon**, powierzenie czynności administracyjnych w charakterze instruktora oświaty pozaszkolnej w Urzędzie Wojewódzkim Śląskim — Wydziale Oświecenia Publicznego na czas od dnia 1 IX 1936 do dnia 31 VIII 1937 r. reskryptem Wojewody Śląskiego Nr. O. P. II. K. 852/17 z dnia 1 VIII 1936 r.
4. **Kisieliński Stefan**, powierzenie czynności administracyjnych w charakterze instruktora wychowania fizycznego w Wydziale Oświecenia Publicznego Urzędu Wojewódzkiego Śląskiego w Katowicach na czas od dnia 1 IX 1936 do dnia 31 VIII 1937 r. reskryptem Wojewody Śląskiego Nr. O. P. II. 197/11 z dnia 27 VI 1936.
5. **Koperska Felicja**, powierzenie czynności administracyjnych w charakterze instruktorki wychowania fizycznego w Wydziale Oświecenia Publicznego — Urzędzie Wojewódzkiego Śląskiego na czas od dnia 1 IX 1936 do dnia 31 VIII 1937 r. reskryptem Wojewody Śląskiego Nr. O. P. II. K. 395/24 z dnia 27 VI 1936.
6. **Kret Józef**, powierzenie czynności administracyjnych w charakterze instruktora harcerstwa w Wydziale Oświecenia Publicznego Urzędu Wojewódzkiego Śląskiego w Katowicach na czas od 1 IX 1936 do dnia 31 VIII 1937 r. reskryptem Wojewody Śląskiego Nr. O. P. II. K. 588/21 z dnia 13 VIII 1936 r.
7. **Krotochwila Adam**, przydzielony do publicznej szkoły Powszechnej Nr. 4 w Katowicach na rok szkolny 1936/37 reskryptem Wojewody Śląskiego Nr. O. P. II. K. 598/8 z dnia 22 X 1936.

8. **Maślankiewicz Piotr**, powierzenie pełnienia czynności administracyjnych w charakterze instruktora oświaty pozaszkolnej w Urzędzie Wojewódzkim Śląskim — Wydziale Oświecenia Publicznego na czas od dnia 1 IX 1936 do dnia 31 VIII 1937 r. reskryptem Wojewody Śląskiego Nr. O. P. II. M. 551/11 z dnia 31 VII 1936 r.
9. **Piernikarczyk Józef**, powierzenie pełnienia czynności administracyjnych w archiwum Urzędu Wojewódzkiego Śląskiego na rok szkolny 1936/37, tj. do dnia 31 VIII 1937 r., reskryptem Wojewody Śląskiego z dnia 28 XII 1936 r. Nr. O. P. II. P. 179/8.
10. **Plessner Jakób**, profesor, przydzielony do publicznej szkoły powszechnej nr 11 w Katowicach na rok szkolny 1936/37 reskryptem Wojewody Śląskiego Nr. O. P. II. P. 244/6 z dnia 3 XI 1936 r.
11. **Pol Leon**, przydzielony do publicznej szkoły powszechnej nr. 4 w Katowicach na rok szkolny 1936/37 reskryptem Wojewody Śląskiego Nr. O. P. II. P. 293/22 z dnia 16 IX 1936 r.
12. **Tomechna Antoni**, przydzielony do publicznej szkoły powszechnej w Katowicach na rok szkolny 1936/37 reskryptem Wojewody Śląskiego z dnia 23 IX 1936 r. Nr. O. P. II. T. 71/12.
13. **Witek Roman**, powierzenie czynności administracyjnych w Urzędzie Wojewódzkim Śląskim, Wydziale Oświecenia Publicznego na czas od dnia 1 IX 1936 do dnia 31 VIII 1937 r. reskryptem Wojewody Śląskiego Nr. O. P. II. W. 225/14 z dnia 26 VI 1936 r.
14. **Zawojski Kazimierz**, powierzenie czynności administracyjnych w Urzędzie Wojewódzkim Śląskim, Wydziale Oświecenia Publicznego aż do odwołania, reskryptem Wojewody Śląskiego Nr. O. P. II. Z. 64/10 z dnia 30 IV 1936 r.

Przeniesienia do tut. zakładu:

1. **Dr Małecki Kazimierz**, przeniesiony z gimnazjum państwowego w Bielsku do państwowego gimnazjum w Katowicach z dniem 1 IX 1936 r. reskryptem Wojewody Śląskiego Nr. O. P. II. M. 98/28 z dnia 31 VIII 1936 r.
2. **Musiół Ludwik**, przeniesiony z państwowego seminarium nauczycielskiego w Pszczynie z dniem 1 III 1937 r. na stanowisko nauczyciela do państwowego gimnazjum w Katowicach reskryptem Wojewody Śląskiego Nr. O. P. II. M. 492/15 z dnia 6 II 1937 r.
3. **Pol Leon**, przeniesiony z dniem 1 IX 1936 r. z publicznej szkoły powszechnej nr. 4 w Katowicach na stanowisko nauczyciela do państw. gimn. w Katowicach reskryp-

tem Wojewody Śląskiego Nr. O. P. II. P. 293/22 z dnia 8 VII 1936 r.

4. **Mgr Tobiasz Mieczysław**, przeniesiony z dniem 1 IX 1936 r. na stanowisko nauczyciela do państw. gimn. w Katowicach z publicznej szkoły powszechnej nr. 2 w Nowym Bytomiu reskryptem Wojewody Śląskiego Nr. O. P. II. T. 161/8 z dnia 27 VIII 1936 r.
5. **Wapienik Karol**, przeniesiony z dniem 1 X 1936 r. z publicznej szkoły powszechnej w Mikołowie na stanowisko nauczyciela zajęć praktycznych i rysunków w państw. gimn. w Katowicach reskryptem Wojewody Śląskiego Nr. O. P. II. W. 52/16 z dnia 22 IX 1936 r.

Uzupełnienia etatu w innych zakładach:

1. **Mgr Orlicki Mikołaj**, profesor, powierzenie w roku szkolnym 1936/37 nauczania w publicznej szkole powszechnej w Katowicach tytułem uzupełnienia brakujących do pełnego wymiaru godzin we własnym zakładzie, reskryptem Wojewody Śląskiego z dnia 18 IX 1937 r. Nr. O. P. II. O. 57/34 (uzupełnia etat w publicznych szkołach powszechnych w ilości 18 godzin tygodniowo).
2. **Rykała Jan**, powierzenie w roku szkolnym 1936/37 nauczania w publicznej szkole powszechnej w Katowicach tytułem uzupełnienia brakujących do pełnego wymiaru godzin we własnym zakładzie, reskryptem Wojewody Śląskiego z dnia 7 X 1936 Nr. O. P. II. R. 179/7 (uzupełnia etat. w szkole powsz. nr. 15 w Katowicach w ilości 8 godzin tygodniowo).

Przeniesienia z tuł. zakładu:

1. **Dr Betleja Tadeusz**, profesor, przeniesiony z dniem 1 września 1936 r. do państwowego gimnazjum w Siemianowicach Śląskich reskryptem Urzędu Wojewódzkiego Śląskiego, Wydziału Oświecenia Publicznego Nr. O. P. II. B. 136/7 z dnia 6 VIII 1936 r.
2. **Kret Józef**, przeniesiony z dniem 1 I 1937 r. na stanowisko nauczyciela do publicznej szkoły powszechnej nr. 3 w Katowicach reskr. Wojewody Śląskiego Nr. O. P. II. K. 588/26 z dnia 31 XII 1936 r.
3. **Mgr Ryczkiewicz Józef**, przeniesiony z dniem 1 I 1937 r. na stanowisko nauczyciela kontraktowego do państw. gimn. w Siemianowicach Śl. reskr. Wojewody Śląskiego Nr. O. P. II. R. 257/5 z dnia 4 I 1937 r.
4. **Skawiński Jan**, przeniesiony na stanowisko nauczyciela do państw. gimn. im. J. Słowackiego w Przemyśle dekretem Kuratorium Okręgu Szkolnego Lwowskiego z dnia 28 VIII 1936 r. Nr. B. P. 24509/36 (reskr. Urzędu

Woj. Śląsk. Wydziału Oświecenia Publicznego w Katowicach Nr. O. P. II. S. 148/13 z dnia 9 IX 1936 r.

Przydzielenia do tut. zakładu:

1. **Grzbiela Józef**, przydzielony do państwowego gimnazjum w Katowicach na rok szkolny 1936/37 z publicznej szkoły powszechnej nr. 26 w Katowicach reskryptem Wojewody Śląskiego z dnia 24 VIII 1936 r. Nr. O. P. II. G. 313/6.

Zniżka godzin:

1. **Dr Frančić Vilim**, zniżka godzin do 4 tygodniowo do końca roku szkolnego 1936/37 celem umożliwienia prowadzenia intensywniejszej pracy administracyjnej i wychowawczej reskr. Urzędu Wojewódzkiego Śląskiego, Wydziału Oświecenia Publicznego Nr. O. P. II. F. 97/17.
2. **Chudziński Jan**, uzyskał zniżkę godzin do 12 tygodniowo do końca roku szkolnego 1936/37 celem umożliwienia pełnienia obowiązków kierownika ogniska zajęć praktycznych reskryptem Urzędu Wojewódzkiego Śląskiego, Wydziału Oświecenia Publicznego z dnia 18 IX 1936 Nr. O. P. II. C. 72/16.
3. **Dłużniewski Franciszek**, uzyskał zniżkę godzin do 20 tygodniowo do końca roku szkolnego 1936/37 celem umożliwienia prowadzenia biblioteki nauczycielskiej, reskryptem Urzędu Wojewódzkiego Śląskiego Wydziału Oświecenia Publicznego Nr. O. P. II. D. 54/5 z dnia 27 X 1936 r.
4. **Grzbiela Józef**, uzyskał zniżkę godzin do 26 tygodniowo do końca roku szkolnego 1936/37 celem umożliwienia prowadzenia kółka sportowego reskryptem Urzędu Wojewódzkiego Śląskiego, Wydziału Oświecenia Publ. Nr. O. P. II. G. 313/8 z dnia 27 X 1936 r.
5. **Ks. Josiński Robert**, uzyskał zniżkę godzin do 12 tygodniowo do końca roku szkolnego 1936/37 celem umożliwienia wizytacji nauki religii katolickiej w szkołach powszechnych reskr. Urzędu Wojewódzkiego Śląskiego, Wydziału Oświecenia Publicznego w Katowicach Nr. O. P. II. J. 162/15 z dnia 26 X 1936 r.
6. **Kisieliński Stefan**, uzyskał zniżkę godzin do 6 tygodniowo reskr. Wojewody Śląskiego Nr. O. P. II. K. 197/13.
7. **Dr Kloska Tadeusz**, uzyskał zniżkę godzin do 18 tygodniowo, celem umożliwienia prowadzenia intensywniejszej pracy wychowawczej, teatru szkolnego oraz prac w ogrodzie osiedla, reskr. Urzędu Wojewódzkiego

Śląskiego, Wydziału Oświecenia Publicznego Nr. O. P. II. K. 241/4 z dnia 26 X 1936 r.

8. **Kobiela Ludwik**, uzyskał zniżkę godzin do 20 tygodniowo, celem umożliwienia prowadzenia biblioteki uczniowskiej, reskr. Urzędu Wojewódzkiego Śląskiego, Wydziału Oświecenia Publicznego z dnia 26 X 1936 r. Nr. O. P. II. K. 283/8.
9. **Kotajny Jan**, uzyskał zniżkę godzin do 12 tygodniowo do końca roku szkolnego 1936/37, celem umożliwienia pełnienia obowiązków zastępcy dyrektora oraz zleconej opieki nad częścią zakładu, reskr. Urzędu Wojewódzkiego Śląskiego — Wydziału Oświecenia Publicznego z dnia 27 X 1936 r. Nr. O. P. II. K. 450/7.
10. **Rykała Jan**, uzyskał zniżkę godzin do 20 tygodniowo do końca roku szkolnego 1936/37 celem umożliwienia prowadzenia międzyszkolnych audycji muzycznych w Katowicach, reskr. Urzędu Wojewódzkiego Śląskiego — Wydziału Oświecenia Publicznego Nr. O. P. II. R. 179/7 z dnia 7 X 1937 r.
11. **Ks. dr Siara Aleksy**, uzyskał zniżkę godzin do 12 tygodniowo do końca roku szkolnego 1936/37 celem umożliwienia wizytacji nauki religii katolickiej w szkołach powszechnych, reskr. Urzędu Wojewódzkiego Śląskiego, Wydziału Oświecenia Publicznego Nr. O. P. II. S. 77/10 z dnia 26 X 1936 r.

Dłuższe urlopy:

1. **Dr Bobek Władysław**, urlop bezpłatny na rok szkolny 1936/37 celem umożliwienia pełnienia obowiązków lektora języka polskiego na Uniwersytecie w Bratisławie, reskr. Urzędu Wojewódzkiego Śląskiego — Wydziału Oświecenia Publicznego Nr. O. P. II. B. 238/5.
2. **Budżowna Stanisława**, urlop płatny na rok szkolny 1936/37 celem umożliwienia pełnienia obowiązków nauczycielki w miejskim gimnazjum żeńskim w Katowicach, reskr. Urzędu Wojewódzkiego Śląskiego — Wydziału Oświecenia Publicznego Nr. O. P. II. B. 402/16 z dnia 17 VIII 1936 r.
3. **Dr Frančié Vilim**, urlop zdrowotny od 30 XI 1936 do 22 XII 1936, reskr. Urzędu Wojewódzkiego Śląskiego — Wydziału Oświecenia Publicznego Nr. O. P. II. F. 97/18 z dnia 30 XI 1936 r.
4. **Jost Ernest**, urlop bezpłatny na rok 1936/37 celem umożliwienia pracy nauczycielskiej w prywatnych szkołach z niemieckim językiem nauczania.
5. **Killian Fryderyk**, urlop bezpłatny na rok 1936/37 celem umożliwienia pracy nauczycielskiej w prywatnych szkołach dla mniejszości językowej niemieckiej na te-

renie Województwa Śląskiego, reskr. Urzędu Wojewódzkiego Śląskiego, Wydziału Oświecenia Publicznego Nr. O. P. II. K. 188/8 z dnia 9 VII 1936.

6. **Kobiela Ludwik**, urlop płatny z powodu choroby od dnia 6 XI 1936 do 4 XII 1936, reskr. Urzędu Wojewódzkiego Śląskiego Nr. O. P. II. K. 283/9 z 12 XI 1936 r.
7. **Dr Małecki Kazimierz**, urlop płatny od dnia 1 IX 1936 do 21 IX 1936, reskr. Urzędu Wojewódzkiego Śląskiego, Wydziału Oświecenia Publicznego Nr. O. P. II. M. 98/30 z dnia 9 IX 1936 r.
8. **Dr Mazurkówna Stefania**, uzyskała urlop płatny na rok szkolny 1936/37, tj. od 15 IX 1936 do dnia 31 VIII 1937 r. celem umożliwienia pełnienia obowiązków kierowniczkii ogniska metodycznego niemieckiego oraz obowiązków nauczycielki miejskiego gimnazjum żeńskiego w Katowicach, reskr. Urzędu Wojewódzkiego Śląskiego — Wydziału Oświecenia Publicznego Nr. O. P. II. M. 470/26 z dnia 20 X 1936 r.
9. **Dr Miterzanka Mieczysława**, uzyskała urlop płatny na czas od dnia 1 III 1937 do dnia 31 VIII 1937 r. celem umożliwienia pełnienia obowiązków nauczycielki i kierowniczkii ogniska metodycznego języka polskiego w miejskim gimnazjum żeńskim w Katowicach, reskr. Urzędu Wojewódzkiego Śląskiego — Wydziału Oświecenia Publicznego Nr. O. P. II. M. 483/10 z dnia 8 II 1937.
10. **Dr Popiołek Kazimierz**, uzyskał urlop płatny na rok szkolny 1936/37, tj. od dnia 1 IX 1936 do dnia 31 VIII 1937 r. celem umożliwienia pełnienia obowiązków nauczyciela i kierownika ogniska metodycznego historii w miejskim gimnazjum męskim w Katowicach, reskr. Urzędu Wojewódzkiego Śląskiego — Wydziału Oświecenia Publicznego Nr. O. P. II. P. 312/16 z dnia 21 VIII 1936 r.
11. **Dr Ranoszek Rudolf**, uzyskał urlop bezpłatny na rok szkolny 1936/37, tj. od dnia 1 IX 1936 do dnia 31 VIII 1937, reskr. Urzędu Wojewódzkiego Śląskiego — Wydziału Oświecenia Publicznego Nr. O. P. II. R. 34/5 z dnia 12 V 1936 r., celem umożliwienia pełnienia dalszej pracy naukowej oraz pełnienia obowiązków docenta na Uniwersytecie J. Piłsudskiego w Warszawie.
12. **Smoleń Jan**, uzyskał urlop bezpłatny z ważnością od dnia 1 X 1935 aż do odwołania dla celów oświatowych w Niemczech, reskr. Urzędu Wojewódzkiego Śląskiego — Wydziału Oświecenia Publicznego Nr. O. P. II. S. 244/11 z dnia 9 X 1935 r.
13. **Dr Trzaska Eugeniusz**, uzyskał urlop bezpłatny na czas od dnia 1 IX 1936 do dnia 31 VIII 1937 r. celem umożliwienia pełnienia obowiązków dyrektora gimnazjum

- prywatnego im. św. Jacka w Katowicach, reskr. Urzędu Wojewódzkiego Śląskiego — Wydziału Oświecenia Publicznego Nr. O. P. II. T. 115/9 z dnia 7 VII 1936 r.
14. **Wakulicz Antoni**, uzyskał urlop płatny na rok szkolny 1936/37 celem umożliwienia pełnienia obowiązków kierownika ogniska metodycznego matematyki w miejskim gimnazjum męskim w Katowicach, reskr. Urzędu Wojewódzkiego Śląskiego — Wydziału Oświecenia Publicznego Nr. O. P. II. W. 19/19 z dnia 17 VIII 1936 r.
 15. **Wazl Edward**, uzyskał urlop płatny na rok szkolny 1936/37, tj. od dnia 1 IX 1936 r. do dnia 31 VIII 1937 r. celem umożliwienia pełnienia obowiązków w Śląskim Biurze Statystycznym przy Śląskiej Radzie Wojewódzkiej w Katowicach, reskr. Urzędu Wojewódzkiego Śląskiego — Wydziału Oświecenia Publicznego Nr. O. P. II. W. 78/11 z dnia 15 VII 1936.
 16. **Ks. dr Wilczewski Stanisław**, uzyskał urlop płatny na rok szkolny 1936/37 celem umożliwienia prowadzenia nauki fonetyki w państwowych seminariach w Mysłowicach i Pszczynie oraz prowadzenia fonetycznej poradni leczniczej w Katowicach dla młodzieży wszelkich typów, reskryptem Urzędu Wojewódzkiego Śląskiego — Wydziału Oświecenia Publicznego z dnia 26 X 1936 r. Nr. O. P. II. W. 178/22.

Ustalenia i przyznanie tytułu profesora:

1. **Drozdowski Czesław**, otrzymał dekret ustalenia z dniem 31 XII 1934 r. reskryptem Wojewody Śląskiego z dnia 2 XI 1936 r. Nr. O. P. II. D. 118/16.
2. **Kędryna Szymon**, otrzymał dekret ustalenia z dniem 1 stycznia 1937 r. reskryptem Wojewody Śląskiego Nr. O. P. II. K. 852/18 z dnia 6 II 1937 r.
3. **Koperska Felicja**, otrzymała dekret ustalenia z dniem 1 lipca 1935 r. reskryptem Wojewody Śląskiego Nr. O. P. II. K. 395/27 z dnia 19 XII 1936 r.
4. **Tylek Andrzej**, otrzymał dekret ustalenia z dniem 1 VII 1935 reskryptem Wojewody Śląskiego Nr. O. P. II. T. 142/12 z dnia 3 XI 1936.

Zwolnienia ze służby:

1. **Ks. pastor Kahane Jerzy**, zwolniony ze służby z dniem 28 II 1937 r. na własną prośbę, reskryptem Wojewody Śląskiego z dnia 27 II 1937 r. Nr. O. P. II. K. 13/36.
2. **Inż. Zieliński Stanisław**, zwolniony ze służby z dniem 30 XI 1936 r. po upływie trzech miesięcy niepełnienia obowiązków z powodu choroby reskryptem Wojewody Śląskiego Nr. O. P. II. Z. 219/ z dnia 14 XII 1936 r.

Odznaczenie:

1. **Ks. Robert Josiński**, odznaczony dekretem Pana Prezydenta R. P. „Srebrnym Krzyżem Zasługi“ za zasługi położone w dziedzinie wychowania młodzieży.

2. WYNIKI EGZAMINÓW DOJRZAŁOŚCI.

Termin wiosenny 1936 r.

Przewodniczący: wiz. dr Stefan Papée.

Eksterni.

Tematy pracowań.

Język polski:

1. Rola inteligencji w życiu współczesnej Polski. 2. Jakie dzieła z literatury współczesnej Polski cenię najwyżej i dlaczego? 3. Walka o nową Polskę w literaturze doby Stan. Augusta.

Język łaciński:

1. Typ humanistyczny: Cic. De off. I 150—151 od słów: iam de artificibus et quaestibus, qui liberales habendi... do słów: illinc assumes, quae ad hunc locum pertinent. Pytania: 1. Jakim zagadnieniem zajmuje się autor w powyższym urywku? 2. Czy poglądy autora pokrywają się z dzisiejszymi?

2. Typ klasyczny: Tacitus, Dial. de oratoribus c. 22 od słów: Ad Ciceronem venio... do słów: nec omnes clausulas uno et eodem modo determinaret.

Pytanie: Jakie zasługi w dziedzinie wymowy przypisuje Ciceronowi autor niniejszego urywku i jakie widzi u niego wady?

Język grecki:

Herodot, Hist. VII. 157. od słów: toionto men tropo tyrannos egegynee... do słów: hos to epipan chreste ethelei epiginesthai.

Pytanie: Jakie motywy przytaczają posłowie na stwierdzenie jedności narodowej wszystkich Greków i czy trafnie oceniają przyczyny wojen perskich?

Język niemiecki:

1. Über den Nutzen und Schaden der Zeitungslektüre.

2. Das Goethe-Faust-Wort. „Dass sich das grösste Werk vollende, Genügt ein Geist für tausend Hände“ — ist zu begründen und an Beispielen aus der Vergan-

genheit und Gegenwart zu erläutern. 3. Tiere als Freunde und Gehilfen des Menschen.

Matematyka:

1. Z parteru o wysokości w_1 widać szczyt domu pod kątem α , a z wysokości drugiego piętra w_2 pod kątem β ; obliczyć wysokość przeciwległego domu ($w_1 = 2$ m, $w_2 = 11$ m, $\alpha = 45^\circ$, $\beta = 30^\circ$). 2. Rozwiązać układ równań:

$$\begin{aligned} xy + x + y &= 34 \\ x^2 + y^2 - x - y &= 42 \end{aligned}$$

Fizyka:

1. Jak gruby jest лёд kry pływającej w wodzie, jeżeli chłopiec waży 50 kg, stanawszy na niej zrównał jej powierzchnię, wynoszącą 5 m² z powierzchnią wody (ciężar właściwy lodu 0,9 gr (m³)?
2. W jaki sposób udowadniamy doświadczalnie słuszność pierwszego prawa elektrolizy?
3. Jak wyznaczamy ogniskową soczewki zbierającej?

Wynik egzaminu:

Uczniów	Dopuszczono do egzaminu		Odstąpiło od egzaminu	Uznano za dojrzałych	Reprobowano
	pisemn.	ustnego			
eksternistów	27	13	3	6	7

Świadectwo dojrzałości otrzymali:

1. Czajkowska Hildegarda, ur. 13 VIII 1910 w Czechowicach, woj. śl.
2. Gleic Alojzy Krzysztof, ur. 24 X 1897 w Lipowcu, woj. śl.
3. Hagemeyerówna Wanda, ur. 3 VIII 1910 w Podgórzu-Krakowie.
4. Jerzycki Zygmunt Adam, ur. 15 XII 1896 w Jarocinie, woj. poz.
5. Maligłówka Alojzy, ur. 3 V 1902 w Rybnej, woj. śl.
6. Skubacz Alfons, ur. 11 VII 1904 w Zaborzu, śl. opolski.
7. Schwarz Rudolf, ur. 12 IV 1903 w Kamieniu, woj. śl.

Termin zimowy 1936/37.

Przewodniczący: Dr Vilim Frančič, p. o. dyrektora gimn. państw. w Katowicach.

A. Uczniowie publiczni.

Tematy wypracowań.

Język polski:

1. Język ojczysty w walce o polskość Śląska.
2. Rola Sienkiewicza w życiu Polski.
3. Akcja pomocy zimowej w Polsce.

Historia:

1. Wielkość przyrostu naturalnego ludności w Polsce i ocena tego zjawiska.
2. Zabiegi Piastów śląskich o zjednoczenie Polski.
3. Wykazać, w jakich walkach kształtowało się poczucie narodowe Greków i Rzymian.

Typ klasyczny.

Język łaciński:

M. T. Cic. De oratore I 17—19 od słów: Est enim et scientia comprehendenda... do słów: consequi posse confidant.

Pytanie: Znaczenie wymowy i szkoła wymowy w Rzymie.

Typ humanistyczny.

„Sall. B. Ing. cap. 95, 3, 96, 4 od słów: Igitur Sulla gentis patriciae... do słów: ...Mario militibusque carissimus factus.

Pytanie: Zmiany ustrojowe w Rzymie w okresie od Grakchów do Augusta.

Język niemiecki:

1. Welches Buch hat auf mich den stärksten Eindruck gemacht?
2. Lage und Bedeutung der wichtigsten Industriezentren in Polen.
3. Wir leben in der Epoche der Technik.

Matematyka:

1. Przy jakiej wartości k równanie $(k - 1)x^2 - 2(k - 3)x - k + 3 = 0$ będzie miało pierwiastki mniejsze lub równe -1 ?
2. Objętość stożka prostego $V = 179 \text{ m}^3$, a kąt nachylenia tworzącej do podstawy $\alpha = 67^\circ 5'$. Obliczyć pobocznice tego stożka.

Fizyka:

1. Przez 253 g mieszaniny wody z lodem przepuszczono 10 g pary wodnej o 130°C , podnosząc temp. o 3°C . Ile lodu było w wodzie?

2. Wahadło i jego zastosowanie.
3. Na jakich zjawiskach opiera się wykonywanie prądu elektrycznego, określanie jego kierunku i natężenia?

Typ klasyczny.

1. Wymienić poznane rodzaje ruchów i podać, jak w każdym z nich zmienia się droga (wychylenie), prędkość i przyspieszenie. Jak musi działać siła, aby każdy z tych ruchów mógł się odbywać.
2. Odkrycie, własności i zastosowanie promieni Roentgena.
3. Podać sposób pomiaru ciepła właściwego ciał stałych.

B. Eksterni.

Język polski:

Jak uczniowie publiczni.

Język łaciński:

Typ klasyczny.

Jak uczniowie publ. typu humanistycznego.

Typ humanistyczny.

M. T. Cic. De divinatione II, 22, 23 od słów: Atque ego ne utilem... do słów: utilis est quam scientia.

Pytanie: Dłaczego, zdaniem Cicerona, znajomość rzeczy przyszłych byłaby szkodliwa?

Język grecki: (typ klas.)

Herodot IX, cap. 71, 72, 5.

Pytanie: Wyróżnienie najdzielniejszych Greków w bitwie pod Plateami.

Język niemiecki:

1. Die Jugend von heute.
2. Grosse Männer als Erzieher ihres Volkes.
3. Warum brauchen wir Kolonien?

Język francuski:

1. A. Mickiewicz au Collège de France.
2. L'union fait la force.
3. La T. S. P. dans notre culture et civilisation.

Matematyka: Typ humanistyczny. Jak uczniowie publ. typu humanistycznego.

Typ klasyczny.

1. Kolejna odległość trzech miejscowości A B i C nie leżących na jednej prostej tworzą szereg arytmetyczny, którego suma wynosi 21 km. Jeżeli odległość B C była by o $\frac{1}{2}$ km, a odległość A C o $2\frac{1}{4}$ km dłuższą, to odległości AB, BC i CA tworzyłyby szereg geometryczny. Wyznaczyć te odległości.
2. Przecięcie osiowe stożka prostego ma pole $a = 10 \text{ m}^2$, kąt zaś z wierzchołka tego przecięcia wynosi $\alpha = 50^\circ$. Obliczyć objętość tego stożka.

Fizyka:

1. Do 1 kg wody o temp. 20°C wrzucono 2 kg opilek żelaznych o temp. 270°C ; o ile stopni podniesie się temperatura wody? (ciepło właściwe żelaza $0,11 \text{ kal/kg}$ i st. C.)
2. Magnesy, ich własności i zastosowanie.
3. Objaśnić zjawisko rezonansu mechanicznego i akustycznego, podając również pożyteczne i szkodliwe skutki rezonansu.

Wynik egzaminu:

Uczniów	Dopuszczono do egzaminu		Odstąpiło od egzaminu	Uznano za dojrzałych	Reprobowano
	pisemn.	ustnego			
Publicznych:					
a) oddziału humanist.	5	4	—	4	—
b) klasyczn.	4	4	—	4	—
Eksternów	34	22	3	10	21
Razem	43	30	3	18	21

Świadectwa dojrzałości otrzymali:

- a) Uczniowie publ. oddz. humanistycznego:
 1. Namysło Brunon Ludwik, ur. 2 VIII 1914 w Chorzowie, woj. śl.
 2. Niemietz Ernest, ur. 15 IV 1912 w Nowej Wsi, woj. śl.
 3. Potok Jerzy Bolesław, ur. 5 VI 1917 w Lozannie (Szwajcaria).
 4. Świtalla Rudolf Bernard, ur. 20 V 1913, w Hucie Laury (Siemianowice Śl.).

b) Uczniowie publ. oddz. klasycznego:

1. Michalik Edward, ur. 26 X 1912 w Kamieniu, woj. śl.
2. Morawiec Franc., ur. 31 V 1914 w Łaskarzewie (Niemcy).
3. Trill Włodzimierz, ur. 2 I 1914 w Przemyśle, woj. lwowskie.
4. Zerling Tadeusz Włodzimierz, ur. 12 III 1916 w Lublinie, woj. lubelskie.

c) Eksterni:

1. Dygatz Adolf Karol, ur. 23 VII 1914 w Broniowicach, woj. śl.
2. Karolczak Marian, ur. 2 XII 1914 w Pleszewie, woj. poz.
3. Marek Marian Mieczysław, ur. 21 XII 1908 w Dąbrowie Gór., woj. kiel.
4. Mol Eugeniusz Zygfryd, ur. 23 XII 1913 w Giszowcu, woj. śl.
5. Mrozek Alojzy, ur. 8 VII 1907 w Bottrop (Niemcy).
6. Nagi Paweł, ur. 7 I 1902 w Wyrach, woj. śl.
7. Piętka Czesław, ur. 18 VII 1913 w Boguszyńku, woj. poz.
8. Powol Stefan Józef, ur. 15 XI 1915 w Starej Kuźni, woj. śląskie.
9. Skowron Edmund, ur. 16 XI 1908 w Inwałdzie, woj. krak.
10. Spalek Stanisław Zygmunt, ur. 21 IV 1911 w Blachowni, woj. kiel.

Egzamin nadzwyczajny

z zakresu sześciu klas gimnazjalnych typu humanistycznego, odbyty w terminie zimowym roku szkolnego 1936/37.

Egzamin ten, przeprowadzony na podstawie reskryptu Urzędu Wojewódzkiego Śląskiego — Wydziału Oświecenia Publicznego z dnia 12 stycznia 1937 r. Nr. O. P. III. 188/a/3 pod przewodnictwem p. o. dyr. dr. **Vilima Frančiča** złożyli: **Celnik Henryk**, ur. 13 II 1919 w Wielowsi (Śląsk Opolski). **Gorajski Mieczysław**, ur. 11 VII 1914 w Sosnowcu. **Kotzott Paweł**, ur. 6 IX 1912 w Brzozowicach. **Kumor Rudolf**, ur. 22 XII 1917 w Kończycach. **Liss Jerzy Roman**, ur. 28 II 1907 w Zabrze. **Marszołek Maksymilian Bernard**, ur. 30 V 1917 w Szopienicach. **Sadowski Walenty**, ur. 13 II 1907 w Pomorzanach. **Soglowek Eleonora Monika**, ur. 28 IV 1917 r. w Królewskiej Hucie. **Wilczok Emanuel Wilhelm**, ur. 26 I 1917 w Janowie.

Termin wiosenny 1936/37.

Przewodniczący: Dr. Stefan Ciembroniewicz,
dyr. gimn. państw. w Siemianowicach.

Tematy wypracowań piśmiennych.

Język polski (oddz. humanist. i klasyczny):

1. Jaki wpływ wywarły na moje poglądy czyny Marsz. Józefa Piłsudskiego oraz ideologia, zawarta w jego pismach.
2. Lud jako społeczny i artystyczny temat w powieści polskiej.
3. Jak społeczeństwo realizuje hasło „Obrony Narodowej“, rzucone przez Wodza Naczelnego.

Historia:

1. Reforma rolna w Rzymie i w Polsce Odrodzonej.
2. W przeddzień zniesienia Konwencji Genewskiej) (refleksje historyczne, gospodarcze, narodowe i kulturalne).
3. Stan oświaty w Polsce za czasów działalności Komisji Edukacyjnej, a obecnie.

Język łaciński (oddz. humanist.):

Ioannis Długossi, Hist. Poloniae libri XII, LIX od słów: „Expertam — inquit — procures... do słów: ...si neglexeris habiturus“.

Zagadnienie: Uzasadnić zlecenia, dane przez Władysława Łokietka Kazimierzowi.

Oddz. klas.:

C. Sall. Crispus. B. Ing. 63 od słów: „Per idem tempus Uticae... do słów: ...quasi pallidus haberetur“.

Zagadnienie: Znaczenie urzędów u Rzymian i sposób ubiegania się o nie.

Język grecki:

Platonis Menon c. XV, 1—17 od słów: „Hate oun... do słów hos houtos echei“.

Zagadnienie: O czym naucza Platon.

Język niemiecki (oddz. humanist.):

1. Warum muss Polen um den Zutritt zu den Rohstoffen kämpfen?
2. Der edle Mann wirkt auch nach seinem Tode fort.
3. Warum höre ich gern Radio?

Oddział klasyczny:

1. Ich bin ein Pole — ein Wort des Stolzes und der Pflicht.

2. Das neue Deutschland in wirtschaftlicher und kultureller Hinsicht.
3. Welcher Mittel bedient sich die neuzeitliche Reklame?

Matematyka (oddz. humanist.):

1. W kulę wpisano stożek prosty o tej własności, że pole jego poboczniczy równa się powierzchni czasy odciętej przez podstawę stożka.
2. Rozwiązać nierówność:

$$\frac{x^2 - 7x + 6}{x^2 - 8x + 15} < 2$$

Oddz. klasyczny:

1. Ostrosłup foremny o podstawie trójkątnej posiada krawędź podstawy a i kąt nachylenia ściany bocznej do płaszczyzny podstawy $= \alpha$. Obliczyć objętość i powierzchnię całkowitą ostrosłupa.
Obliczenia szczegółowe: $a = 40,73$; $\alpha = 54^\circ 34'$. Rysunek przy skręceniu $\varphi = 30^\circ$ i skróceniu $k = \frac{1}{2}$
2. Przekątna prostokąta $= 89$ cm. Gdyby każdy bok był mniejszy o 3 cm, to przekątna byłaby równa 85 cm. Obliczyć boki tego prostokąta.

Fizyka (oddz. humanist.):

1. Kula o masie $m = 10$ kg została wyrzucona z działła z prędkością $v = 500$ m/sek. Jakie jest średnie natężenie siły wyrzucającej pocisk, jeżeli przelot kuli przez lufę trwał $t = \frac{1}{300}$ sek.
2. Objaśnić budowę i działanie dynamomaszyny.
3. Balon ma objętość $v = 500$ m³, powłoka i gondola wraz z pilotem ważą $p = 200$ kg; jaka siła pędzi balon do góry, jeżeli jest napełniony gazem świetlnym?
(Ciężar właściwy powietrza 0,0013 g/cm³, gazu świetl. $\delta_s = 0,0008$ g/cm³, $b = 72$ cm rt.)

Oddz. klasyczny:

1. Wyjątkowe własności wody i ich znaczenie dla przyrody i człowieka.
2. Opisać mikroskop, narysować bieg promieni oraz podać zastosowanie mikroskopu.
3. Piec elektryczny wykonany z drutu nikielinowego o przekroju 1,5 mm², długości 51 m włączono do sieci o napięciu 110 V. Jaką ilość ciepła daje piec w ciągu godziny? Opór właściwy nikielinu $g = 0,4 \Omega$.

Wynik egzaminu:

Uczniów	Dopuszczono do egzaminu		Odstąpiło od egzaminu	Uznano za dojrzałych	Reprobowano
	pisemnego	ustnego			
Oddz. hum. a)	19	18	—	15	3
„ „ b)	16	14	—	14	—
„ klasyczny	21	20	—	20	—
Razem	56	52	—	49	3

Świadectwo egzaminu dojrzałości otrzymali:

a) Uczniowie oddziału humanistycznego (klasy VIII a):

1. Albinowski Janusz Miecz., ur. 23 V 1919 w Krakowie.
2. Cyrulik Jan Piotr, ur. 9 II 1919 w Katowicach-Ligocie.
3. Dyrbusz Paweł Józef, ur. 1 X 1917 w Gliwicach.
4. Ficek Ernest Józef, ur. 18 III 1917 w Ochojcu.
5. Gregorczyk Kazimierz Andrzej, ur. 19 XII 1919 w Krakowie.
6. Grzywa Roman Aleksander, ur. 26 XII 1919 w Urbanowicach.
7. Hadryś Henryk Gwidon, ur. 24 X 1919 w Krotoszynie.
8. Kramarczyk Alojzy Ignacy, ur. 1 II 1918 w Brzezince.
9. Logorski Wiktor, ur. 7 VI 1918 w Saratowie.
10. Moll Alfred Tomasz, ur. 19 IX 1915 w Giszowcu.
11. Oremek Hubert, Jakób, ur. 25 VII 1918 w Karłubicach.
12. Ponikło Jan Kazimierz, ur. 12 IX 1919 w Izbiskach.
13. Przedpełski Ignacy Ryszard Wiesław, ur. 13 II 1917 w Kaliszu.
14. Smoczyk Wacław, ur. 17 IX 1919 w Bytomiu.
15. Wieczorek Marian, ur. 14 II 1915 w Psarach.

b) Uczniowie drugiego oddziału humanistycznego (klasy VIII b):

1. Lotko Józef Karol, ur. 21 XII 1917 w Bobrku.
2. Paszkowski Kazimierz Alojzy, ur. 12 X 1918 w Wodzisławiu.
3. Piontek Leonard Paweł, ur. 19 XII 1917 w Katowicach.
4. Psik Gerhard Ernest, ur. 2 XII 1917 w Gliwicach.
5. du Puget Puszet Edward, ur. 20 VI 1919 w Londynie.
6. Robaskiewicz Telesfor, ur. 12 VII 1919 w Czarniejewie.
7. Rżaski Zbigniew, ur. 8 V 1919 w Nowym Sączu.
8. Szwarz Jan, ur. 28 VI 1916 w Neisse.
9. Szczepański Jan, ur. 12 I 1919 w Warszawie.

10. Wendt Zbigniew, ur. 18 I 1919 w Jaworznie.
11. Widuch Bonifacy, ur. 15 IV 1919 w Chorzowie.
12. Wicherkiewicz Jerzy, ur. 10 X 1919 w Warszawie.
13. Wysocki Stanisław, ur. 24 VI 1917 w Poznaniu.
14. Broll Rudolf, ur. 17 IV 1917 w Halembie.

c) Uczniowie oddziału klasycznego
(klasy VIII c):

1. Chomrański Marian Antoni Jerzy Eugeniusz, ur. 4 XI 1919 w Hajmaskér.
2. Figas Jan Antoni, ur. 11 VI 1917 w Wełnowcu.
3. Kloska Franciszek Jan Stanisław, ur. 25 IX 1918 w Katowicach II.
4. Kopel Eugeniusz Stefan, ur. 21 XII 1919 w Dziedzicach.
5. Kubaty Bernard Roman Krzysztof, ur. 18 II 1918 w Nowej Wsi.
6. Mamok Norbert Feliks Benedykt, ur. 15 VIII 1916 w Kostuchnie.
7. Muc Karol Franciszek, ur. 26 I 1919 w Bogucicach.
8. Müller Leon Wiktor, ur. 15 I 1919 w Trłagu.
9. Oleś Teodor, ur. 26 X 1919 w Koteranowicach.
10. Pawlik Jerzy Józef, ur. 9 III 1919 w Wełnowcu.
11. Piech Ryszard Ludwik, ur. 19 IX 1913 w Załęskiej Hałdzie.
12. Poczka Jan Ginter Wilhelm, ur. 16 XII 1917 r. w Wrocławiu.
13. Szczyrka Roman Józef, ur. 26 VII 1918 w Szopienicach.
14. Skornia Józef Franciszek, ur. 25 VII 1918 w Załężu.
15. Spruss Edmund, ur. 16 VI 1918 w Lintfort.
16. Storch Werner Leon Dorn, ur. 19 IX 1919 w Katowicach.
17. Tatarczyk Jan Waldemar, ur. 22 X 1919 w Sielcach.
18. Widera Aleksander Wiktor, ur. 8 XII 1917 w Rozbarku.
19. Wiejowski Michał Czesław, ur. 1 VII 1918 w Jaśle.
20. Wiencek Jan Jerzy, ur. 29 XI 1917 w Łędzinach.

Spis lektur języka polskiego
przerobionych w r. szk. 1936/37.

Klasa I a, b, c.

1. Z legend dawnego Egiptu — Bolesław Prus.
2. Dysk olimpijski — J. Parandowski.
3. Ferenike i Pejsidoros — L. Rydel.
4. Heroje — Ch. Kinsgley.
5. Na skrzydłach jachtów — Gen. M. Zaruski.
6. Szkoła Orłąt — J. Meissner.
7. Zew krwi — J. London.
8. Przygody prawdziwe żeglarzy i podróżników — J. Anczyc.
9. Na polskiej fali — J. Bandrowski.
10. Kapitanowie zuchy (kl. I a) — R. Kipling.

11. Gdzie widziałem Komendanta — F. Sławoj-Składkowski. 12. Łowcy wilków — J. London. 13. Moje wrażenia z lotu do Tokio — B. Orliński. 14. Narodziny serca — G. Morcinek. 15. Pójdźmy za nim — H. Sienkiewicz. 16. W zadymionym słońcu — G. Morcinek. 17. Skarby — Żurawska. 18. Lato leśnych ludzi — M. Rodziewiczówna.

Klasy II a, b, c.

Dłuższe całości: 1. „Grażyna“.

Lekt. uzupełniająca: 1. „Stara baśń“, 2. „Krzyżacy“, 3. „Kamizelka“, 4. „Anielka“, 5. „Ogniem i mieczem“, 6. „Potop“, 7. „Pan Wołodyjowski“.

Klasa III a, b, c.

1. Pan Tadeusz — Mickiewicz. 2. Doktor Piotr — Żeromski. 3. Siłaczka — Żeromski. 4. W cieniu zapomnianej olszyny — K. Bandrowski. 5. Ludzkość — Goetel. 6. Sybir bez przekleństw — Lepecki. 7. O żołnierzu tułacz — Żeromski. 8. Mogiłka — Strug. 9. Gloria victis — Orzeszkowa.

W klasie III b i c nadto: Dewajtis — Rodziewiczówna. Wybór pism — J. Piłsudski. Wyspa mgieł i wichrów — Centkiewicz. Lilla Weneda — Słowacki. Dziady, cz. III — Mickiewicz. Noc listopadowa — Wyspiański. Moje pierwsze boje — J. Piłsudski.

W klasie III a nadto: Zemsta — Fredro. Ojciec Zadumionych — Słowacki. Wyga — London.

Klasa IV a.

Dłuższe całości: 1. „Janko Muzykant“, 2. „Wesele“, 3. „Pod piorunami“, 4. „Z ziemi chełmskiej“.

Lekt. uzupełn.: 1. „Placówka“, 2. „Bolesław Prus“, 3. „Meir Ezołowicz“, 4. „Henryk Sienkiewicz“, 5. „Stary sługa“, 6. „Ludzie bezdomni“, 7. „Wyzwolenie“, 8. „Odznaka za wierną służbę“, 9. „Łowcy mikrobów“.

Klasa IV b.

Lektura obowiązkowa: B. Prus — Antek, Placówka. Sienkiewicz: Janko Muzykant. St. Żeromski: Syzyfowe prace, Ludzie bezdomni. Wyspiański: Wesele. Strug: Odznaka za wierną służbę. Sieroszewski: Ukochana — Nieśmiertelna.

Lektura uzupełniająca: Sienkiewicz: Potop. St. Wojciechowski: B. Prus, H. Sienkiewicz. Orzeszkowa: Meir Ezołowicz. K. Nitsch: Mowa ludu polskiego. St. Żeromski: Echa leśne. B. Prus: Omyłka. Wyspiański: Wyzwolenie. Kaden-Bandrowski: Trzy wyprawy. De Kruiff: Łowcy mikrobów.

Klasa IV spec.

1. Sen — B. Prus. 2. Nawrócony — B. Prus. 3. Uciekła mi przepióreczka... — Żeromski. 4. Ludzie bezdomni — Żeromski. 5. Wisła — Żeromski. 6. Henryk Sienkiewicz — Wojciechowski. 7. B. Prus — Wojciechowski. 8. Górnoślazaczka — Gojawiczyńska. 9. Po tamtej stronie — Gojawiczyńska. 10. Polskie skrzydła — Karpiński. 11. Na RWD 5 przez Atlantyk — Skarżyński. 12. Odznaka za wierną służbę — Strug. 13. Syzyfowe prace — Żeromski. 14. Moje pierwsze boje — Piłsudski. 15. Wyprawa jachtu „Dal” — Bohomolec. 16. Piłsudski jakim go znałem — Wasilewski. 17. Tajfun — Korzeniowski. 18. Juliusz Cezar — Szekspir. 19. Potop — Sienkiewicz.

Klasa VII a.

Lektura obowiązkowa: Mickiewicz: „Oda do młodości“, ballady (wybór), „Dziadów“ cz. II, III, IV, „Sonety krymskie“, „Konrad Wallenrod“, „Farys“, „Ustęp“, „Księgi narodu i pielgrzymstwa“, „Pan Tadeusz“. Słowacki: „Godzina myśli“, „Kordian“, „Hymn o zachodzie słońca“, „Anelli, Grób Agamemona, Lilla Weneda, Beniowski (wybór), Testament mój, Tak mi dopomóż, Chryste Panie Boże, Genезis z Ducha. Szekspir: Makbet, Król Lir.

Lekt. uzupełniająca: Malczewski: Maria; Zaleski: Wybór poezji; Goszczyński: Król zamczyska; Słowacki: W Szwajcarii, Balladyna, Król Duch (I rapsod); Żeromski: Ludzie bezdomni; Sienkiewicz: Quo Vadis; Szekspir: Hamlet; Byron: Giaur, Korsarz. Wyjątki z monografii i rozpraw, poświęconych rozbiorowi utworów z okresu romantycznego: Chrzanowskiego, Witkiewicza, Kallenbacha, Tarnowskiego, Kleinera.

Kl. VII b.

Lektura obowiązkowa: Mickiewicz: 1. Oda do młodości, 2. Dziadów cz. I, II, IV, 3. Grażyna, 4. Sonety, 5. Konrad Wallenrod, 6. Pan Tadeusz, 7. Księgi Narodu i Pielgrzymstwa; Wyspiański: 8. Warszawianka; Żeromski: 9. Ludzie bezdomni; Słowacki: 10. Kordian, 11. Ojciec zadżumionych, 12. Lilla Weneda, 13. Książd Marek; Sienkiewicz: 14. Quo vadis; Fredro: 15. Śluby panieńskie.

Lekt. uzupełniająca: 1. Chrzanowski: Chleb macierzysty „Ody do młodości“. 2. Kallenbach: A. Mickiewicz. 3. Witkiewicz: Mickiewicz jako kolorysta. 4. Morawski: W Peterburku. 5. J. N. Müller: Zaraza w Grenadzie. 6. Żeromski: Turoń. 7. Morawski: Szlachta bracia. 8. Boy: Bronzownicy. 9. Szekspir: Hamlet. 10. Słowacki: Balladyna. 11. Szekspir: Król Lir. 12. Schiller: Wilhelm Tell. 13. Słowacki: Sen srebrny Salomei.

Klasa VIII a, b, c.

1. Lektura obowiązkowa: I. Krasiński: Nieboska Komedia, Irydion, Przedświt. B. Prus: Lalka. E. Orzeszkowa: Meir Ezofowicz. H. Sienkiewicz: Bez Dogmatu. St. Wyspiański: Wesele. Stefan Żeromski: Przedwiośnie. Wł. Reymont: Chłopi.

2. Lektura uzupełniająca: Szweykowski: „Lalka“ monografia. K. Szczucka: Dzień dzisiejszy. H. Sienkiewicz: Rodzina Połanieckich. Ał. Tolstoj: Piotr Pierwszy. Drogozewski: Pozytywizm. E. Orzeszkowa: Nad Niemnem. W. Berent: Próchno. K. H. Rostworowski: Antychryst. Jalu Kurek: Grypa szaleje w Naprawie, Woda wyżej. Jan Wiktor: Orka na ugorze, Wierzby nad Sekwaną. Wyspiański: Wyzwolenie. Orkan: Komornicy. J. Kędziora: Marcyna. P. Gojawiczyńska: Ziemia Elżbiety. G. Morcinek: Serce za tamą. B. Prus: Faraon.

3. STATYSTYKA ZAKŁADU ZA ROK 1936/37.

	I a	I b	I c	II a	II b	II c	III a	III b	III c	IV a	IV b	IV sp	VII a	VII b	VIII a	VIII b	VIII c	Razem
1. Liczba uczniów z początkiem roku szkolnego 1936/37:																		
Przyjęto uczniów	46	38	38	38	40	40	33	38	34	40	44	35	31	25	20	20	22	581
W ciągu roku przybyło	1	1	1	2	1	—	—	2	—	1	—	—	2	—	—	—	—	11
W ciągu roku ubyło	3	—	3	5	3	2	2	8	10	2	5	3	4	3	1	2	1	62
Pozostało przy końcu roku	44	39	36	35	38	38	31	32	24	39	39	32	29	22	19	18	21	536
Miedzy nimi było:																		
z tut. zakładu promowanych	—	—	—	36	32	31	20	27	22	35	39	—	24	22	11	13	21	329
z tut. zakładu repetentów	4	2	4	5	3	4	9	3	2	—	—	9	2	—	2	2	—	51
z innych szkół promowanych	3	—	—	4	1	2	1	21	—	2	—	—	3	—	—	—	—	19
z innych szkół repetentów	—	1	1	—	1	—	1	1	—	—	—	23	—	—	1	—	—	29
Na podstawie egzaminu wstępnego	37	36	31	—	1	1	—	—	—	—	—	—	—	—	2	—	—	108
2. Według wyznania:																		
ryzm.-kat.	28	38	31	24	35	33	19	29	21	33	34	30	25	20	19	17	20	456
ewangelickiego	1	1	1	1	1	—	1	1	2	1	—	2	1	—	—	—	—	13
mojżeszowego	15	—	4	10	2	5	11	1	1	5	5	—	3	2	—	—	1	66
innych wyznań	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1
Razem	44	39	36	35	38	38	31	32	24	39	39	32	29	22	19	18	21	536

	I a	I b	I c	II a	II b	II c	III a	III b	III c	IV a	IV b	IV sp	VII a	VII b	VIII a	VIII b	VIII c	Razem
3. Według języka ojczystego:																		
Polaków	44	39	36	35	38	38	31	31	24	39	39	32	29	22	19	18	21	535
Niemców	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
innych narodowości	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1
4. Według miejsca urodzenia:																		
urodzonych w siedzibie zakładu	12	22	16	8	11	9	4	5	5	8	6	4	4	7	1	1	6	129
„ w powiecie	3	6	4	3	7	5	2	3	—	3	6	4	2	1	2	—	3	53
„ w wojew. śląskim	6	8	3	8	18	5	2	2	7	4	5	4	1	2	5	3	4	85
„ w innych województwach	21	3	12	16	17	16	20	18	8	14	15	15	12	6	5	8	2	202
„ poza granicą państwa	2	—	2	—	3	3	3	4	4	10	7	5	10	6	6	6	6	77
Razem	44	39	36	35	38	38	31	32	24	39	39	32	29	22	19	18	21	536
5. Według miejsca zamieszkania:																		
na stacji pryw., w internacie	2	—	—	—	1	1	—	1	—	2	—	2	1	—	1	—	1	12
dojeżdżających koleją	1	5	5	1	4	3	—	—	8	7	7	22	4	—	4	4	7	82
u rodziców mieszkających w miejscu	41	34	30	34	26	34	29	27	16	30	23	9	24	18	14	13	9	397
u rodziców mieszkających w powiecie	—	—	4	—	7	—	2	1	—	—	8	5	—	2	5	—	4	36
u rodziców w okolicach dalszych	—	—	—	—	—	—	—	3	—	—	1	—	—	2	—	1	—	7
Razem	44	39	39	35	38	38	31	32	24	39	39	38	29	22	19	18	21	536

6. Opłata taksy administracyjnej:

zwolnionych w całości w I półroczu . .	4	6	2	—	3	8	2	5	7	6	5	—	—	7	5	1	11	72
„ „ w II półroczu . .	3	6	2	2	4	7	2	5	5	5	6	—	—	6	5	1	11	70
„ do połowy w I półroczu . .	13	14	15	18	14	8	10	11	8	16	22	—	14	6	8	8	7	191
„ „ w II półroczu . .	8	5	11	10	12	5	8	11	3	10	12	—	6	2	6	4	7	110
placących całą opłatę w I półroczu . .	27	19	31	19	21	2	19	16	9	16	12	—	14	10	6	9	3	213
Inne „ ulgi „ w II półroczu . .	33	23	25	23	22	6	21	16	16	24	21	—	23	14	8	13	3	290
	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	1

7. Według wieku:

mających lat 12	16	24	22	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	62
„ „ 13	19	12	42	17	16	15	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	91
„ „ 14	9	2	1	15	19	15	9	7	4	—	—	—	—	—	—	—	—	81
„ „ 15	—	1	1	3	2	8	16	18	11	10	15	—	—	—	—	—	—	85
„ „ 16	—	—	—	—	1	—	2	7	7	16	21	4	10	10	—	—	—	68
„ „ 17	—	—	—	—	—	—	4	—	2	12	3	12	11	6	—	5	8	63
„ „ 18	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	10	3	4	7	6	6	37
„ „ 19	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	5	4	—	4	3	5	21
„ „ 20	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	1	1	4	5	1	10
„ „ 21	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	1	4	—	4
„ „ 22	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2	—	—	1
„ „ 23	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	1	2

Razem . .

44	39	36	35	38	38	31	32	24	39	39	32	29	22	19	18	21	536
----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	-----

	I a	I b	I c	II a	II b	II c	III a	III b	III c	IV a	IV b	IV sp	VII a	VII b	VIII a	VIII b	VIII c	Razem
8. Według zawodu rodziców:																		
rolników	—	1	1	—	—	—	—	—	1	—	—	1	—	—	3	—	—	7
ziemian	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
urzędników, oficjalistów rolnych	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
przemysłowców	1	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	3
rzemieślników	5	—	1	1	4	—	1	2	—	1	2	3	1	2	—	1	3	27
urzędników fabr. i przemysłowych	—	6	3	—	3	1	3	9	1	5	3	5	2	5	—	4	—	47
robotników fabr. i przemysł.	1	4	—	1	—	6	—	—	3	—	1	4	—	1	3	—	2	24
kupców i przedsiębiorców handl.	4	2	8	9	4	7	8	1	2	9	3	2	5	5	1	2	2	74
urzędników bankowych i handl.	1	2	3	—	1	—	2	—	—	—	—	—	2	—	—	—	—	2
robotników i służby handl.	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2
urzędników pocztowych, kolei i telegraf.	3	3	4	2	7	1	2	7	3	5	7	6	6	3	4	1	1	68
wojskowych stopni oficerskich	—	1	1	—	—	—	—	—	1	3	—	—	—	—	—	—	—	6
wojskowych stopni niższych	1	1	—	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	5
inteligencji zawodowej	5	3	—	5	3	2	—	—	2	4	5	—	6	—	1	2	—	38
profesorów i nauczycieli	—	1	2	—	—	2	2	2	—	—	—	2	—	1	2	1	2	17
urzędników państwowych	8	7	7	6	5	7	2	6	4	5	2	1	4	1	2	3	1	71
„ komunalnych	—	1	—	—	1	1	—	—	2	—	3	—	—	—	—	1	—	9
„ prywatnych	9	3	2	4	6	8	3	—	1	5	4	2	3	—	—	3	—	53
kapitalistów i rentierów	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	1
robotników nieruchomości miejskich	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	4	—	—	—	—	—	4
emerytów (inwalidów)	2	4	2	2	—	3	3	2	—	—	3	—	—	1	2	—	6	31
wyrobników	1	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	1
bezrobotnych	1	—	1	—	1	1	—	—	2	—	3	1	—	—	—	—	—	11
innych zawodów	2	—	1	—	3	—	2	1	—	—	2	—	—	2	1	—	3	18
zupełne sieroty	—	—	—	—	—	—	1	—	1	—	—	—	—	—	—	—	1	3
służby i robotników poczt., telegr. i kolei	—	—	—	—	—	—	1	1	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Razem	44	39	36	35	38	38	31	32	24	39	39	32	29	22	19	18	21	536

9. Stypendystów było

10. K l a s y f i k a c j a za rok 1936/37:

Postęp bardzo dobry	2	—	—	4	6	2	4	2	1	2	1	—	3	2	3	1	3	36
„ dobry lub dostateczny	26	26	23	16	23	17	23	22	12	26	37	18	12	11	16	12	17	337
„ dostateczny z zastrzeżeniem	11	6	8	9	9	10	—	—	—	—	—	—	5	5	—	1	1	65
„ niedostateczny	5	6	5	6	—	7	4	8	8	6	1	14	7	4	—	4	—	85
przeznaczono do egzam. uzupełniającego	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
nie klasyfikowano	—	1	—	—	—	2	—	—	3	1	—	—	2	—	—	—	—	9
Razem	44	39	36	35	38	38	31	32	24	35	39	32	29	22	19	18	21	532

4. SPIS UCZNIÓW.

U w a g a: Przy uczniach, którzy opuścili zakład w ciągu roku szkolnego, dodano datę odejścia; przy uczniach uzdolnionych do następnej klasy z wynikiem ogólnym „bardzo dobrym” umieszczono znak *; przy uczniach promowanych z zastrzeżeniem zaznaczono przedmiot, w którym okazali postępowanie niedostateczny; uczniów nieuzdolnionych nie wymieniono imiennie.

Klasa I a.

1. Abraham Julian. 2. Birghan Klaus. 3. Cienciała Jerzy (fr.). 4. Chyliński Bogdan (fr.). 5. Domagała Ewald. 6. Figwer Tadeusz (3 III 1937). 7. Fudalla Marian. 8. Gertler Józef. 9. Gorys Herbert (pol.). 10. Głębik Władysław (fr.). 11. Griffel Henryk (przyr.). 12. Gross Fritz (j. łac.). 13. Grzechowiak Jerzy. 14. Gründel Józef (przyr.). 15. Jarnutowski Stanisław (22 I 1937). 16. Jakubowicz Ryszard (geo.). 17. Kamecki Stanisław. 18. Karwan Zbigniew (18 V 1937). 19. Korzusznik Tadeusz. 20. Königsberger Józef (przyr.). 21. Krawczyk Stanisław. 22. Köppel Seweryn. 23. Kula Jerzy. 24. Kula Lech. 25. Kulicki Zdzisław. 26. Kurland Seweryn. 27. Kutzner Andrzej*. 28. Majcherek Tadeusz. 29. Marzec Ryszard. 30. Nawrath Henryk. 31. Pilarczyk Antoni. 32. Rosencweig Samuel. 33. Skupień Tad. (geogr.). 34. Suchodolski Tadeusz. 35. Szmatoła Tadeusz. 36. Tchórzewski Zbigniew. 37. Walendowski Marian. 38. Wasser-teil Fred. 39. Weiner Marcin. 40. Wilimowski Marian*. 41. Wyszyński Zbigniew. 42. Żmigród Władysław.

Nie otrzymało promocji 5 uczniów.

Klasa I b.

1. Barnert Jerzy. 2. Bieniek Grzegorz (j. łac.). 3. Błaszke Ernest. 4. Cupryna Ginter. 5. Czyłok Kazimierz. 6. Dattko Alfred. 7. Drenda Henryk. 8. Domagański Tadeusz. 9. Filipowicz Ryszard. 10. Fliegel Henryk. 11. Gawliczek Józef. 12. Gazda Juliusz (j. łac.). 13. Grzegorzek Michał. 14. Jagła Bolesław. 15. Kawalec Rajmund. 16. Konieczny Karol. 17. Kowalczyk Stanisław. 18. Niemczyk Alfons. 19. Pajak Bronisław. 20. Poloczek Wilhelm. 21. Rudzki Gerhard. 22. Senatczek Ginter (j. łac.). 23. Smół Zdzisław (niem.). 24. Szczepanek Eugeniusz. 25. Szostok Wincenty. 26. Tomala Gerard. 27. Troszok Stanisław. 28. Wendt Władysław. 29. Zajac Leszek (j. łac.). 30. Zieliński Zygmunt (j. łac.). 31. Żarnowski Józef. 32. Leszczyński Roman.

Nie otrzymało promocji 6 uczniów.

1 uczeń przeznaczony do egzaminu uzupełniającego.

Klasa I c.

1. Badrer Jerzy. 2. Benisz Lech. 3. Bezeg Romuald (20 V 1937). 4. Bolimowski Jakób. 5. Damenstein Jerzy (22 VII 1936). 6. Domagała Antoni. 7. Falkus Maksymilian. 8. Goćław Józef. 9. Goldstein Stanisław. 10. Grainer Jan (niem.). 11. Grainer Kazimierz (pol.) 12. Jochimczyk Tadeusz. 13. Jeleń Henryk (pol.). 14. Kawa Alfred. 15. Käfer Gustaw (pol.). 16. Kretschmer Adam. 17. Malara Waclaw. 18. Niewiadomski Edwin. 19. Olszewski Wiktor. 20. Palt Jan. 21. Polaczek Bogumił. 22. Prącik Grzegorz. 23. Pyka Rudolf (przyr.). 24. Radecki Marian. 25. Ribka Ginter (j. pol.). 26. Rzyman Jan. 27. Siemiewicz Zdzisław (j. pol.). 28. Sornek Ryszard. 29. Stolorz Edmund. 30. Szpąderski Stanisław. 31. Trybuś Alfred. 32. Wróbel Jerzy (przyr.). 33. Zajączkiewicz Ryszard. 34. Andachazy Jan (20 V 1937).

Nie otrzymało promocji 5 uczniów.

Klasa II a.

1. Appel Kurt. 2. Aron Heinz. 3. Arzt Zdzisław*. 4. Cederbaum Jerzy. 5. Drwal Tadeusz*. 6. Gaj Eligiusz (22 XII 1936). 7. Gałazka Henryk (pol.). 8. Gałazka Moszek. 9. Gaudnik Andrzej (geogr.). 10. Gut Henryk (mat.). 11. Illg Jan*. 12. Jakubowicz Ludwik. 13. Janta Zygmunt (j. łac.). 14. Jaskuła Zbigniew. 15. Jeleń Lucjan (mat.). 16. Karpowicz Zbigniew. 17. Kleiner Leon. 18. Köpel Józef. 19. Kwiatkowski Stefan (mat.). 20. Lewandowski Edmund (20 V 1937). 21. Płaneta Józef. 22. Przybyła Bronisław (fr.). 23. Raszka Jan*. 24. Rumun Roman. 25. Russek Klaus (23 IV 1937). 26. Schancer Robert (23 IV 1937). 27. Szczyrkowski Józef (hist.). 28. Wadowski Henryk (geogr.). 29. Wajnryb Jakub. 30. Wróbel Erwin (14 X 1936). 31. Zieliński Tadeusz. 32. Zwierzyński Leszek. 33. Żyżniewski Jan. 34. Szulc Antoni.

Nie otrzymało promocji 6 uczniów.

Klasa II b.

1. Artiuch Włodzimierz. 2. Biernacki Tomasz. 3. Bubik Artur (18 I 1937). 4. Bomba Jan*. 5. Buziński Józef. 6. Czaplicki Andrzej (j. łac.). 7. Czakański Edmund. 8. Chomiatkow Adolf (niem.). 9. Cierpka Helmut (2 IV 1937). 10. Czy pionka Eryk. 11. Dalewski Jerzy*. 12. Duras Erhard (j. łac.). 13. Dworzański Jacek*. 14. Enzinger Aleksander*. 15. Falkus Jan. 16. Gacek Alojzy. 17. Irzycki Jan. 18. Helebrandt Henryk. (23 III 1937). 19. Jasiulek Gerhard (geogr.). 20. Kempny Ernest (j. łac.). 21. Kołaczyński Bogdan*.

22. Komander Teodor. 23. Kiedroń Tadeusz*. 24. Kubiak Leon. 25. Liszka Stefan. 26. Łakota Ryszard (j. pol.). 27. Macura Ryszard. 28. Mielcarski Zbigniew. 29. Monden Wolfgang (j. łac.). 30. Mortimer Janusz. 31. Nifka Norbert. 32. Poniatowski Zygmunt. 33. Porada Jan (j. łac.). 34. Poś Leon (j. łac.). 35. Prażmowski Marian. 36. Rotbart Ryszard. 37. Schärlich Antoni. 38. Szmit Kazimierz. 39. Szydłowski Leon. 40. Warmiski Stefan. 41. Noczyński Stanisław.

Klasa II c.

1. Böhm Tadeusz. 2. Czosnowski Zdzisław. 3. Czuszek Zbigniew (mat.). 4. Gutman Kazimierz (20 III 1937). 5. Helfer Oskar. 6. Kruczek Fryderyk (hist.). 7. Kupka Jan (7 X 1936). 8. Ludyga Kazimierz (j. niem.). 9. Machowski Jacek. 10. Mazurski Marian*. 11. Mrowiec Marian (j. łac.). 12. Niestrój Leonard. 13. Niwiński Augustyn. 14. Olszenka Kazimierz. 15. Perlmutter Jakub (j. pol.). 16. Piec Antoni (j. łac.). 17. Rybka Jan. 18. Schmerler Dawid. 19. Sikorski Zbigniew (j. niem.). 20. Słomka Jerzy. 21. Sobolewski Zygmunt*. 22. Szaflik Juliusz (j. łac.). 23. Szpytman Kazimierz. 24. Śliwa Jerzy. 25. Tichauer Eryk. 26. Truchliński Kazimierz (j. łac.). 27. Urbanek Tadeusz (j. łac.). 28. Włodek Kazimierz. 29. Woźnica Karol. 30. Zborowski Jerzy. 31. Zajac Gerard.

Nie otrzymało promocji 7 uczniów.

1 uczeń przeznaczony do egzaminu uzupełniającego.

Klasa III a.

1. Bańka Alfons. 2. Baron Adolf. 3. Bernikier Jan*. 4. Frąckowiak Janusz*. 5. Goldstein Franciszek. 6. Gross Artur. 7. Herwy Jerzy. 8. Hild Jerzy. 9. Jarecki Roman. 10. Koczur Władysław. 11. Köpel Fryderyk. 12. Kräutler Egon*. 13. Kukulski Jan. 14. Maneli Mietek. 15. Marszał Jan. 16. Najberg Ryszard. 17. Niklewski Bolesław. 18. Powicki Kurt. 19. Ringler Zenon. 20. Rzeszowski Leszek. 21. Schutz Günter. 22. Sikora Jerzy. 23. Szewczyk Robert. 24. Szlosarek Henryk. 25. Walicki Janusz. 26. Załucki Zbigniew. 27. Zins Zygmunt*. 28. Willner Zygmunt (11 I 1937). 29. Jarnutowski Andrzej (22 XII 1936).

Nie otrzymało promocji 4 uczniów.

Klasa III b.

1. Benisz Mieczysław. 2. Bomba Józef. 3. Dybulla Ludwik. 4. Fedrych Jerzy. 5. Feszczenko-Czopiński Jerzy. 6. Franek Karol. 7. Garstecki Jan. 8. Korczyński Andrzej. 9. Kulicki Zbigniew. 10. Kozik Wacław (17 I 1937). 11. Kie-

rakiarto Zbigniew (1 XII 1936). 12. Kwiatkowski Rudolf. 13. Kwietniowski Lesław. 14. Magdziusz Alojzy (11 V 1937). 15. Niżankowski Zdzisław. 16. Nowakowski Edmund*. 17. Polaczek Bernard (1 IV 1937). 18. Rajnoch Tadeusz. 19. Rak Damian. 20. Rendelstein Henryk. 21. Sitowski Stanisław. 22. Sobczyk Franciszek (1. II 1937). 23. Skrzypczak Walerian. 24. Smuda Wojciech. 25. Sznajder Jarosław. 26. Śmigielski Helmut (1 II 1937). 27. Toth Ludwik (22 IV 1937). 28. Wiechula Ludwik. 29. Wilczyński Roman. 30. Wołczyk Olgierd*. 31. Zakrzewski Bolesław. 32. Ojdowski Jerzy (1 IV 1937).

Nie otrzymało promocji 8 uczniów.

Klasa III c.

1. Badura Mieczysław (18 III 1937). 2. Barcik Gerard. 3. Binia Jan. 4. Böhm Gerard. 5. Bujak Eryk (13 III 1937). 6. Chmura Rudolf (28 I 1937). 7. Czylok Tadeusz. 8. Dynier Mirosław. 9. Goldfein Ignacy (23 III 1937). 10. Horodyski Jerzy. 11. Hryniewiecki Czesław (28 I 1937). 12. Igla Rudolf (1 IV 1937). 13. Kabut Jan. 14. Kłoda Jan (19 III 1937). 15. Kurz Henryk*. 16. Mikuła Robert. 17. Mitas Eugeniusz. 18. Nawrot Eryk (10 V 1937). 19. Nowak Jerzy. 20. Pieczonka Brunon (28 I 1937). 21. Posmyk Karol. 22. Rak Jan (8 II 1937). 23. Słowaczek Władysław (28 I 1937). 24. Wantuła Władysław. 25. Wróbel Józef (10 V 1937).

Nie otrzymało promocji 8 uczniów. 1 uczeń przeznaczony do egzaminu uzupełniającego.

Klasa IV a.

1. Blaustein Bronisław (14 I 1937). 2. Bleżowski Józef. 3. Cieślik Władysław. 4. Dembiński Teodor. 5. Erich Jerzy. 6. Feller Rafał. 7. Goryczka Jan. 8. Grünbaum Aszer. 9. Heitner Salomon. 10. Jancarz Jerzy. 11. Janica Herbert. 12. Janica Jan. 13. Jarecki Zbigniew. 14. Kalinowski Rudolf. 15. Kansy Erych. 16. Kocych Stanisław. 17. Muszyński Wilhelm. 18. Obrąpalski Jan. 19. Orzeł Stanisław. 20. Paszek Gerard. 21. Patryn Alfred. 22. Posz Alojzy. 23. Ratajski Tadeusz. 24. Rusecki Jerzy. 25. Sibner Jerzy (17 X 1936). 26. Sikorski Andrzej. 27. Sokołowski Andrzej*. 28. Sołtys Stanisław*. 29. Szpotowicz Jan. 30. Święcki Zbigniew. 31. Winkler Ewald. 32. Winkler Henryk. 33. Zagórski Janusz. 34. Żółkiewicz Zdzisław.

Nie ukończyło klasy czwartej 6 uczniów. 1 uczeń przeznaczony do egzaminu uzupełniającego.

Klasa IV b.

1. Altstock Juliusz. 2. Bednorz Józef. 3. Boratyński Włodzimierz. 4. Bydliński Ludwik. 5. Cupryś Antoni. 6. Czagan Erwin. 7. Dziubek Weldeman. 8. Eisner Bruno. 9. Freylich Abraham. 10. Graczyński Roman. 11. Grubner Sisman (14 XII 1936). 12. Gwiszcz Józef. 13. Günther Józef. 14. Jarczyk Domysław. 15. Kania Norbert. 16. Karuga Walter. 17. Klytta Stanisław. 18. Kopel Mieczysław. 19. Kozubowski Tadeusz. 20. Lazarowicz Józef. 21. Liszka Józef. 22. Macioł Ginter. 23. Matuszyński Franciszek. 24. Moll Stanisław. 25. Moron Hubert. 26. Niestrój Jerzy. 27. Oleś Franciszek. 28. Piątek Antoni. 29. Raszek Augustyn. 30. Razumowski Bronisław. 31. Skarżyński Adam*. 32. Skrla Alfred. 33. Szczeponek Ant. (12 I 1937). 34. Szmerler Izidor. 35. Tauchner Jakób. 36. Wiechuła Bernard (20 V 1937). 37. Wendt Bolesław. 38. Wyglenda Bolesław. 39. Wyleżek Emil. 40. Zientek Józef. 41. Zabiński Andrzej.

Nie ukończył klasy czwartej 1 uczeń. 2 uczniów przeznaczonych do egzaminu uzupełniającego.

Klasa IV sp.

1. Cupryś Jan (8 X 1936). 2. Gawron Czesław. 3. Grabe Herbert. 4. Jasiok Karol. 5. Krigar Henryk. 6. Kuhna Jan (17 IX 1936). 7. Łabęcki Józef. 8. Morawiec Albin. 9. Morawiec Zygfryt. 10. Obrąpalski Tadeusz. 11. Piskorski Edw. 12. Przedpełski Mieczysław. 13. Rejniak Tadeusz. 14. Rotko Ryszard (18 IV 1937). 15. Rymer Bogusław. 16. Sieja Tad. 17. Smreczański Andrzej. 18. Smolorz Franciszek. 19. Truchliński Julian. 20. Zieliński Zdzisław. 21. Żyłka Zygmunt.

Nie ukończyło klasy czwartej 14 uczniów.

Klasa VII a.

1. Ader Henryk. 2. Bazieliński Zygmunt*. 3. Czernichowski Henryk. 4. Czwiertnia Zbigniew (mat.). 5. Golarz Zdzisław*. 6. Goryczka Karol. 7. Hofman Jan. 8. Jachowski Joachim (22 XII 1936). 9. Jurzyca Jerzy (7 V 1937). 10. Lisowski Jan. 11. Majnusz Herbert. 12. Morawiec Franciszek. 13. Pokorski Stefan (23 III 1937). 14. Rosenberg Feliks. 15. Samborski Jerzy. 16. Siedlewski Zbign. (mat.). 17. Silberstein Henryk. 18. Słowiński Stanisław. 19. Sobota Henryk (j. łac.). 20. Sponer Alfred (mat.). 21. Tomaszewski Tad. 22. Truchliński Jerzy (j. łac.). 23. Zajączkowski Tytus*. 24. Sojka Józef (6 IV 1937).

Nie otrzymało promocji 7 uczniów. 2 uczniów przeznaczono do egzaminu uzupełniającego.

Klasa VII b.

1. Cymerman Janusz. 2. Dłużniewski Apoloniusz*.
3. Dziwoki Emil (j. łac.). 4. Grzegorzek Adam. 5. Grześ Leon. 6. Jabłoński Tad. (j. łac.). 7. Juroff Andrzej. 8. Kamionka Jan (j. pol.). 9. Koszecki Jerzy. 10. Koziara Jerzy (12 I 1937). 11. Kramza Wikt. 12. Matuszek Paweł. 13. Miliczek Edmund (27 I 1937). 14. Nickel Herbert (hist.) 15. Nowak Ginter. 16. Przyłudzki Walenty. 17. Rosenzweig Herman (30 IX 1936). 18. Szkutnik Jan (j. łac.). 19. Wąsała Franc.*
20. Wittus Bernard. 21. Wojnarowski Zbigniew (fiz.).

Nie otrzymało promocji 4 uczniów.

Klasa VIII a.

1. Albinowski Janusz. 2. Cyrulik Jan. 3. Dyrbuś Paweł.
4. Ficek Ernest. 5. Gregorczyk Kazimierz*. 6. Grzywa Roman*. 7. Hadryś Henryk. 8. Hetmańczyk Alfred. 9. Kołodziej Tadeusz. 10. Kramarczyk Alojzy*. 11. Moll Alfred. 12. Oremek Hubert. 13. Ponikło Jan. 14. Smoczyk Wacław. 15. Ścierański Alfons. 16. Szonert Józef (1 X 1936). 17. Wieczorek Jan. 18. Logorski Wiktor. 19. Przedpełski Ryszard. 20. Bernacki Alfred.

Wszyscy uczniowie ukończyli klasę ósmą.

Klasa VIII b.

1. Kostecki Tadeusz (mat.). 2. Lotko Józef. 3. Ostaszewski Jerzy. 4. Paczkowski Kazimierz. 5. Piontek Leonard. 6. Polcar Jerzy (14 IV 1937). 7. Psik Gerard. 8. Puszet Edw. 9. Robaszkiewicz Telesfor. 10. Rżaski Zbigniew. 11. Silberstein Walter (1 IV 1937). 12. Szwarek Jan (mat.). 13. Szczepański Jan. 14. Wendt Zbigniew. 15. Widuch Bonifacy*.
16. Wicherkiewicz Jerzy. 17. Wysocki Stanisław.

3 uczniów nie ukończyło klasy ósmej.

Klasa VIII c.

1. Chomrański Marian. 2. Figas Jan. 3. Kloska Franciszek. 4. Kopel Eugeniusz. 5. Kubaty Bernard. 6. Mamok Bernard (matem.). 7. Muc Karol. 8. Müller Leon. 9. Oleś Teodor. 10. Pawlik Jerzy*. 11. Piech Jerzy. 12. Poczkaj Jan. 13. Szczyrba Roman. 14. Skornia Józef. 15. Skutella Franciszek. 16. Sprus Edmund*. 17. Storch Werner*. 18. Tatarczyk Jan. 19. Widera Alexander. 20. Wiejowski Michał. 21. Wiencek Jan.

Wszyscy uczniowie ukończyli klasę ósmą.

P. p. Dyrektor Gimnazjum:
Dr Vilim Frančič.

Spis podręczników na rok szkolny 1937/38
(ustalony przez Radę Pedagogiczną 2 VI 1937).

Klasa I.

- Religia:** ustalili się po wakacjach.
- Jęz. polski:** Balicki-Maykowski: Mówią wieki, cz. I.
Z. Klemensiewicz: Język polski, cz. I.
- Historia:** Dąbrowski: Historia dla kl. I, cz. I.
- Jęz. niemiecki:** Dewitzowa: Wir lernen deutsch.
- Jęz. francuski:** Cieślińska-Nieniewska: Parlons français.
- Jęz. angielski:** Grzebieniowski: A first English Book.
- Jęz. łaciński:** Auerbach i Dąbrowski: Disce Latine — oddz. b, c; Skimina: Elementa Latina — oddz. a.
Należy wstrzymać się z zakupem do czasu podziału uczniów na klasy.)
- Geografia:** St. Pawłowski: Geografia Polski; Romer: Atlas geogr. dla kl. I.
- Matematyka:** Banach, Stożek i Sierpiński: Arytmetyka.
- Przyroda:** Dzierżyński: Życie zwierząt.

Klasa II.

- Religia:** ustalili się po wakacjach.
- Jęz. polski:** Balicki Maykowski: Mówią wieki, cz. II.
Klemensiewicz: Język polski, cz. II.
- Historia:** J. Dąbrowski: Historia cz. II; Nanke-Semkowicz: Szkolny atlas histor. cz. II.
- Jęz. niem:** Dewitzowa: Wir sprechen deutsch.
- Jęz. franc.:** Cieślińska-Nieniewska: Le Français travaille.
- Jęz. angielski:** Grzebieniowski: A second English Book.
- Jęz. łaciński:** Auerbach-Dąbrowski: Disce Latine dla kl. II, oddz. b, c.
Skimina: Elementa Latina, II cz. (oddział a).
- Geografia:** Aniela Chałubińska i Janiszewski: Geografia Europy; Romer: Atlas geograficzny dla kl. II.
- Matematyka:** Banach, Stożek: Algebra dla kl. II.
Iwaszkiewicz: Geometria dla kl. II.
- Przyroda:** T. Kołodziejczyk: Botanika.

Klasa III.

- Religia: Ks. R. Archutowski: Zarys historii Kościoła katolickiego.
- Jęz. polski: Balicki-Maykowski: Mówią wieki, cz. III; Z. Klemensiewicz: Język polski, cz. III.
- Historia: J. Dąbrowski: Historia, cz. III; Nanke-Semkowicz: Szkolny atlas historyczny, cz. III.
- Jęz. niemiecki: Dewitzowa: Zum schaffenden Menschen in deutschen Landen.
- Jęz. francuski: O. Cieślińska, H. Nieniewska: Aux quatre coins de la France.
- Jęz. angielski: T. Grzebieniowski: Great, and Greater Britain.
- Jęz. łaciński: Auerbach i Dąbrowski: Disce Latine III (wszystkie oddziały).
- Geografia: St. Pawłowski: Geografia krajów i mórz pozaeuropejskich.
- Matematyka: Banach: Algebra dla kl. III. Iwaszkiewicz: Geometria dla kl. III.
- Fizyka: Bąkowski i Lorenz: Fizyka. Turkiewicz: Świat chemii.

Klasa IV.

- Religia: Ks. R. Archutowski: Zarys historii Kościoła katolickiego.
- Jęz. polski: Balicki-Maykowski: Mówią wieki, cz. IV; Klemensiewicz: Język polski, cz. IV.
- Jęz. łaciński: T. Sinko: Roma aeterna (oddz. a); Auerbach-Dąbrowski: Disce Latine, cz. IV (oddz. b, c).
- Jęz. niemiecki: ustali się po wakacjach (grupa niem.).
- Jęz. francuski: Czerny et Jungman: Hier et aujourd'hui (grupa franc.).
- Jęz. angielski: ustali się po wakacjach (grupa ang.).
- Historia: Dąbrowski: Historia dla kl. IV.
- Geografia: St. Pawłowski: Geografia dla kl. IV. Romer: Atlas geograficzny.
- Matematyka: Banach: Algebra; Iwaszkiewicz: Geometria.
- Fizyka: St. Malec i W. Werner: Fizyka.
- Przyroda: J. Radomski i Dr S. Tołpa: Nauka o człowieku.

Klasa I lic.

(Wydział humanistyczny i klasyczny.)

Podręczniki ustali się po wakacjach.

Klasa VIII (dawnego typu).

(Typ humanistyczny i klasyczny).

Religia: Ks. dr Lubelski: Etyka katolicka.**Jęz. polski:** M. Kridl: Literatura polski XIX w., cz. IV i V.**Historia:** I. półr.: Pawłowski-Bystron-Peretiatkowicz: Polska współczesna; II półr.: Wereszczyński: Państwo współczesne; Paszkudzki: Konstytucja z dn. 23 IV 1935; Mały Rocznik Statystyczny 1937.**Jęz. grecki:** (klas.) 1. Sofokles: Antygona wyd. prof. Oko (lub inne); 2. Plato: Wybór z pism. Sinko: Poezje Horacjusza; 3. Terlikowski i Szczerbański: Życie staroż. Greków; 4. Auerbach-Golias: Gramatyka języka greckiego.**Jęz. łaciński:** (hum.) Szczepański: Cicero: Wybór z pism filozoficznych; Terlikowski: Życie staroż. Rzymian (klas.); Sinko: Horatius: Wybór z dzieł; Sinko: Gramatyka jęz. łacińskiego; Tacyt: Wybór pism, wyd. Pilcha; Terlikowski-Szczerbański: Życie starożytnych Rzymian.**Jęz. niemiecki:** Jakubiec i Leonhard: Deutschtum II.**Matematyka:** Wojtowicz: Trygonometria płaska; Rybczyński: Repetitorium matematyki; Okulicz: Zbiór zadań; Łomnicki: Logarytmy 4-cyfrowe.**Fizyka:** Kalinowski: Fizyka, tom III.**Prop. filozofii:** K. Sośnicki: Zarys logiki; St. Witwicki: Zarys psychologii.**Higiena:** Kazimierz Zgórski: Higiena.Dyrekcja Państw. Gimnazjum
w Katowicach.**V. Ogłoszenia Dyrekcji Gimnazjum****na rok szkolny 1937/38.**

Ubiór ucznia: Obowiązek noszenia jednolitego ubioru młodzieży państw. szkół średnich ogólnokształcących normuje rozporz. Ministra W. R. i O. P. z 27 III 1933 r. (Nr 1, poz. 341/33, Dz. U. Min. W. R. i O. P. Nr 3 z 1933 r., poz. 50). Ubiór ucznia stanowi: c z a p k a przepisane kroju

(w porze letniej kapelusz z płótna lnianego, koloru naturalnego, pasek harcerski z odznaką metalową), marynarka, krawat koloru ciemnogramatowego (w porze letniej zalecona bluzka z płótna lnianego, koloru naturalnego, luźna, wpuszczona w spodnie, z kołnierzem wykładanym); spodnie krótkie, zapięte pod kolanem, na lato koloru granatowego, wełniane lub bawełniane, krótkie do kolan; pończochy lub skarpety ciemne. W porze letniej wolno uczniom nosić obuwie płóciennie w dowolnej barwie, płaszczy koloru ciemnogramatowego przepisanego kroju z tarczą i num. gimn.

Uczniom wolno używać popielatych swetrów, w miesiącach zaś zimowych wolno im nosić kołnierze futrzane, ochraniacze na uszy, szale itp.

W czasie pracy w laboratoriach lub warsztatach mogą uczniowie nosić fartuch koloru granatowego, satynowy, przepisanego kroju.

Uczniowie szkół państwowych obowiązani są nosić ubiór przepisowy w szkole i poza szkołą.

Ubiór gimnastyczny. Każdy uczeń winien posiadać i przynosić na lekcje ćwiczeń cielesnych:

1. koszulkę trykotową białą, 2. spodenki satynowe czarne, 3. pantofelki gimnastyczne płóciennie.

Opłaty szkolne. Taksa administracyjna wynosi 100 zł półrocznie i winna być uiszczona najpóźniej do dnia **20 listopada za I półrocze** i do dnia **20 kwietnia za II półrocze**.

Warunki uzyskania zniżki taksy lub całkowitego od niej zwolnienia określa rozporządzenie Wojewody Śląskiego z dnia 14 I 1937 r. (Gazeta Urzędu Woj. Śl. Nr 5 z dnia 30 I 1937 r. Dział Administr. Szkol. Nr 1, poz. 1). Podania o zniżkę (ulgi) należy kierować do Dyrekcji Gimnazjum wyłącznie w czasie od **10 do 20 września**.

Opłata jednorazowa dla uczniów wstępujących po raz pierwszy do szkoły średniej, utrzymywanej przez Skarb Śląski, wynosi 3 zł.

Opłata na fundusz gier i zabaw wynosi 4 zł rocznie, płatnych w 2 ratach półrocznie. Od tej opłaty nikt zwolnionym być nie może.

Odwolania od uchwały Rady Pedagogicznej w sprawach opłaty administracyjnej należy wnosić wyłącznie przez Dyrekcję gimnazjum i tylko w terminie **do 15 października za I półrocze wzgl. 5 marca za II półrocze** (zarz. Śl. U. W. W. O. P. z 1 II 1936 Nr O. P. III 190/1).

Ubezpieczenie uczniów. Uczniowie tutaj zakładu obowiązująco ubezpieczeni są od następstw wypadków — o ile

ubezpieczenie to nie nastąpiło prywatnie ze strony rodziców.

Ubezpieczenie to obejmuje wszelkie wypadki, mogące się wydarzyć ubezpieczonym uczniom w czasie nauki wzgl. podczas wykonywania zleceń, zarządzonych przez Władze szkolne i wypadki w drodze z domu do szkoły i z powrotem.

Składka w roku szkolnym 1936/37 wynosiła 1 zł 70 gr i 2 zł 40 gr. Ubezpieczonych było w tym czasie 423 uczniów (reszta prywatnie); koszt ubezpieczenia wynosił 941 zł 70 gr.

Z tytułu odszkodowania wzgl. z tytułu zwrotu kosztów leczenia wypłaciła „Vesta“, Bank Wzajemnych Ubezpieczeń, Oddział Katowice, uczniom w ciągu roku szkolnego przeszło 1000 zł.

Składka w roku szkolnym 1937/38 wynosić będzie:
a) w klasie I, II, III i IV 2 zł 40 gr za cały rok (ze względu na naukę w warsztatach), b) w klasie I lic. i VIII 1 zł 70 gr za cały rok.

Rada Rodzicielska. Rodzice uczniów zrzeszeni są w Radzie Rodzicielskiej, która ma na celu ścisłą współpracę rodziców ze szkołą w dziedzinie wychowawczej oraz nieść pomoc materialną uczniom pilnym i niezamożnym. Składka miesięczna wynosi 1 zł.

Rodzice poszczególnych klas wzgl. oddziałów tworzą Patronat Klasowy.

